

Vlado Đ. Duletić

**TRAGOM PROŠLOSTI DULETIĆA
ČEVO-LJUBOTINJ-GRBALJ-MAINE**

Vlado Đ. Duletić

TRAGOM PROŠLOSTI DULETIĆA

Lektor-korektor:
Svetlana Ivanović

Dizajn korica:
Spec. sc. arch. Svjetlana Duletić

Izdavač:
NU „Budvanski kulturni identitet“ Budva
Tel: +382 33 402 628
Mob: +382 67 604 241
E-mail: maini@t-com.me

Kompjuterska obrada:
Jovica Tadić

Štampa:
„3M Makarije“ d.o.o. Podgorica
3mmakarije@t-com.me

Tiraž:
250 kom.

CIP - Каталогизација у публикацији
Централна народна библиотека Црне Горе, Цетиње

ISBN xxxx
COBISS.CG-ID xxxxxx

Ovaj zapis posvećujem mladom naraštaju roda Duletića, mom unuku Petru i drugima, sa uvjerenjem da će i oni časno, dostoјno i ponosno nositi naše prezime, kao što su to činile brojne generacije prije njih.

Petar S. Duletić

Vlado Đ. Duletić

TRAGOM PROŠLOSTI DULETIĆA

ČEVO-LJUBOTINJ-GRBALJ-MAINE

Budva, 2015. godine

SADRŽAJ

RIJEČ AUTORA	9
UVODNE NAPOMENE	13
1. ČEVSKO (OZRINIĆKO) PORIJEKLO DULETIĆA	14
1.1. ČEVO I PLEME OZRINIĆI	15
1.2. NAŠ PREDAK DULETA I NJEGOVA ODISEJA	17
1.3. POVEZANOST DULETIĆA SA RODOM DRAGOJEVIĆA IZ ČEVA	21
2. POTOMSTVO DULETE RADOJEVA	23
2.1. DULETIĆI U LJUBOTINJU	25
2.2. DULETIĆI U GRBLJU	28
2.3. DULETIĆI U MAINAMA	33
2.3.1. Selo Duletići – lomni i zabiti kraj	52
2.3.2. Karakterološke osobine naših predaka	59
2.3.3. Crkva Svetog Ilije u Duletićima	63
3. RODOSLOVNE TABLICE BRATSTVA DULETIĆA	65
4. RIJEČ NA KRAJU	66
LITERATURA I IZVORI	93
BILJEŠKA O AUTORU	95

RIJEČ AUTORA

Radeći na ovoj bratstveničkoj hronici, imao sam – prije svega – za cilj da na jednom mjestu sintetizujem i objavim prikupljene podatke, činjenice i saznanja o Duletićima iz Maina, kao i o našim rođacima koji potiču iz Grblja, odnosno sa Ljubotinja, i time, za buduća pokoljenja, od tame zaborava i mahovine vremena, sačuvam dio naše zavičajne istorije.

Pri tome – razumije se – nijesam mogao da realizujem jedan sveobuhvatniji genealoški prikaz, u smislu što konkretnijeg i detaljnijeg osvijetljavanja, sastavljanja i razrade navedenog trolisnog rodoslova Duletića (posebno grbaljskih i ljubotinjskih Duletića), kako po muškoj, tako i po ženskoj liniji. Razlog tome jeste oskudnost istorijskih izvora (poznato je da su – pored ostalog – crkvene knjige rođenih, vjenčanih i umrlih u našem kraju spaljene u Bokeljskom ustanku iz 1869. godine), kao i činjenica da prije ove publikacije faktički niko od naših predaka ili istoričara nije zabilježio i objavio nešto značajnije o nama, Duletićima. Po tome se rod Duletića umnogome ne razlikuje od ostalih bratstava u Primorju.

U sačuvanim pisanim spomenicima i istorijskim spoznajama se, kao i o svakom drugom manjem crnogorskom bratstvu, nailazi na – tu i тамо – sporadične i usputne podatke o Duletićima, koji nijesu dovoljni za opredmećenje jednog ambicioznijeg poduhvata na zadatu temu, a naročito ne za sastavljanje detaljnijih rodoslovnih tablica koje se odnose na period prije pomenutog Bokeljskog ustanka. S druge strane, sopstveno kolektivno pamćenje o bratstvu i selu, koje se prenosi sa koljena na koljeno, ukoliko se blagovremeno ne zapiše, vremenom sve više blijedi, izčeza i nestaje, tako da ni ono – posmatrano sa današnje vremenske distance – ne može biti potpuniji izvor za dubinsko poniranje i konkretnije izučavanje svih onih generacijskih slojeva i naslaga koje su zapretali vjekovi iza nas.

Iz tih razloga zastupani rodoslovni zapis je pretežno sveden na jedan relativno kratak prikaz onoga što je prikupljeno, utvrđeno i rasvijetljeno, prvenstveno o Duletićima iz Maina, od kojih potiče – uostalom – i autor ovih redova. U tom kontekstu posebna pažnja je usmjerena na čevsko porijeklo Duletića (od poznatog plemena Ozrinića), na vezivanje tog porijekla za srodnna čevska bratstva, na preseljenje naših predaka u Primorje, kao i na rodoslovnu korelaciju mainskih Duletića sa Duletićima u Dubovi (Ljubotinj) i u Lastvi Grbaljskoj. Najzad, dokle su – objektivno – dosezala moja saznanja, nastojao sam da što detaljnije rekonstruišem genealoške sheme i tablice za pojedine odlomke roda Duletića.

Kao što je poznato, u našoj istoriji muškarac je bio dominantna figura. Žena je uvijek bila u njegovoj sjenci. Tako su se, kod izrade i sastavljanja bratstveničkih rodoslova, ženski članovi – po pravilu – izostavljali. Koliko su mi – razumije se – omogućili prikupljeni rodoslovni podaci, težio sam da u ovoj bratstveničkoj hronici ravnopravno tretiram oba pola i da prezentujem sve poznate podatke o našim majkama, babama, suprugama i odivama. To se posebno odnosi za mainske Duletiće, budući da sam u rukama imao samo matične knjige za opština Budva. Pošto nijesam bio u mogućnosti da za druge Duletiće (grbaljske i ljubotinjske) istražujem genealoške podatke na osnovu matičnih knjiga rođenih, vjenčanih i umrlih, njihovi rodoslovi su faktički ostali uskraćeni za dio ženskih članova.

U razvijanju rodoslovnog stabla Duletića pojavljuje se, neizbjegno, prilično praznina i nepoznanica, posebno kada se radi o našim daljim generacijskim pasovima. To je sasvim razumljivo zbog prisutne koprene zaborava, koja je neumitno prekrila brojne minule događaje i „male ljude“, kao i njihova konkretna djela, pregnuća i patnje.

U nastanku ovog relativno kratkog istorijskog prikaza, posebno mi je koristio neobjavljeni rukopis o našem bratstvu učitelja Dimitrija Duletića (1899–1981), koji vodi porijeklo od ljubotinjskih Duletića. Osim toga, veliku zahvalnost dugujem našem poznatom istoričaru Nebojši Draškoviću iz Herceg-Novog (potiče sa Čeva), koji mi je, ne samo onim što je objavio u svojim knjigama, nego i konkretnim mišljenjima, predlozima i ustupanjem određenih arhivskih dokumenata, nesebično pomogao u rasvjetljavanju dalje prošlosti Duletića, a naročito na uspostavljanju naše neposredne kopče sa rodom Dragojevića sa Čeva. S tim u vezi, treba reći da je gospodin Drašković, nesumnjivo, jedan od najboljih poznavalaca genealoške istorije Stare Crne Gore.

U konstituisanju rodoslovnih tablica, posebno mainskih Duletića, puno su mi koristile matične knjige rođenih, vjenčanih i umrlih, koje se vode i čuvaju u matičarskoj službi opštine Budva, kao i osnovni podaci o licima sa našim prezimenom, koje sam pribavio od Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore. U razradi zastupane genealoške sheme, konsultovao sam i drugu relevantnu istorijsku građu i literaturu, kao i sjećanja i kazivanja naših starijih bratstvenika (mog oca Đura Nikova, brata Nika Đurova, brata od strica Krsta Ilijina, Blaža Jokova i Branka Milova od mainskih Duletića, zatim Blaža Ivova, Nika Jovova, Milana Ljubova, Ljuba Milanova i Krsta Perova od grbaljskih Duletića, kao i Dragomira Dimitrijeva, Mića Svetozareva i Davorina Ljubišina od ljubotinjskih Duletića).

Takođe, posebnu zahvalnost dugujem mom ujaku Marku Đ. Ivanoviću, velikom poznavaocu istorije budvanskog kraja, na korisnim podacima, sugestijama i dokumentima, kojima me je redovno „snabdjevao“. Bez njegove logistike, kao i uputne predusetljivosti i ljubazne pomoći matičarke Žane Kape (zaposlene u organima uprave opštine Budva) prilikom konsultovanja matičnih knjiga, ova hronika o bratstvu Duletića bila bi osjetno skromnija. Isto tako, zahvalan sam i svima onima koji su mi, na bilo koji način, pomogli kod prikupljanja i provjere neophodnih rodoslovnih podataka.

Poslije višegodišnjeg proučavanja bratstveničke istorije, mogu da kažem da sam učinio ono što se – objektivno – moglo. Rezultat toga rada i angažmana jeste ovaj zapis o rodu Duletića, koji predajem u ruke zainteresovanim čitaocima.

Razumije se, u zastupanoj genealogiji naših predaka mogu se naći sitnije greške i nepreciznosti, koje treba smatrati pratećom i neminovnom pojavom. S tim u vezi, zamolio

bih sve one na koje se odnose ovi propusti da ih shvate i prihvate kao slučajne i nemamjene. Jer, iskustvo u rodoslovnim traganjima govori da u tim istraživanjima gotovo nema kraja i da se nikada ne može doći do potonje riječi i konačnih genealoških podataka. U tom smislu, svjestan nepotpunosti i nedorečenosti predmetne hronike, pozivam sve svoje rođake i eventualno druge zainteresovane pojedince da novim prilozima, faktima i spoznajama doprinesu cjelovitijem sagledavanju istorijskog trajanja ne samo nas Duletića iz Maina, nego – isto tako – i svih ostalih Duletića.

Budva, novembra 2014. godine

AUTOR

UVODNE NAPOMENE

*U tvrdom kamenu uklesana su sva djela
I sve patnje.*

(„Ep o Gilgamešu“)

Na dobar sat hoda od Budve, u jednoj utonuloj udolini podlovćenske Crne Gore, kao dio Maina, smješteno je selo Duletići. Po našem bratstvu, koje je jedino u njemu živjelo, ono je nazvano Duletići. Iako teritorijalno zauzima sjeverozapadni dio mainskog plemena, odnosno područje čiji je stari naziv Vrbice, Duletići – zajedno sa susjednim selima Lapčićima i Markovićima – čine Srednje ili Gornje Maine.

Od razornog zemljotresa iz 1979. godine treba – uslovno rečeno – razlikovati Stare i Nove Duletiće. Staro selo se nalazilo u pitomoj flišnoj udolini koja se pruža na sjeverozapad od sela Markovići. Ovo naše staro selo, od kojeg su danas ostale samo žalosne razvaline, bilo je užlijebljeno i skriveno između okolnih pepeljastih brda i ledenih stijena. Tako je sa juga bilo zaklonjeno brdom Ostrog, sa zapada brdom Urovica, a sa sjevera brdom Golijen i liticom Greda, iza koje se prostire zaravan Viškovići. Našim bratstvom ono je stalno nastanjeno negdje od druge polovine XVII, pa sve do katastrofnog potresa iz druge polovine XX vijeka.

Dakle, više od trista godina u ovom mainskom selu odvijao se život brojnih generacija roda Duletića. Zbog škrtosti domicilnih prirodnih resursa i upotrebe primitivnih oruđa za rad, bilo je to veoma teško, surovo i mukotrpljeno preživljavanje. Kao rijetko gdje u budvanskom kraju, ovdje je hleb bio gorak i imao je „devet kora“. Oralo se, sadilo se i brali se sirotinjsku plodovi. Drugim riječima, živjelo se u začaranom krugu siromaštva. Oskudno poljoprivredno zemljište, koje se decenijama i vjekovima gotovo golim rukama „otimalo“ od kamena (a jedino je kamena ovdje bilo u izobilju), u uslovima umnožavanja seoskog stanovništva, nije moglo da osigura ni minimum sredstava za puku egzistenciju. Stoga, krajem XIX i početkom XX vijeka dolazi, kao – uostalom – i iz cijelog Crnogorskog primorja, do ekonomске emigracije, seobe radno sposobnih stanovnika u prekomorske zemlje i trajnog preseljenja pojedinih porodica u Budvu i Grbalj.

Sa osjetnim podizanjem ekonomске razvijenosti našeg društva, poslije Drugog svjetskog rata intezivira se proces iseljavanja iz Duletića prema urbanim centrima, a posebno u Budvu. Konačno je prirodna stihija iz 1979. godine, u kojoj su srušene ili teško oštećene sve seoske kuće, označila kraj stalnog življenja u našem starom selu, tako što je nasilno i neplanirano iselila njegove posljednje stanovnike (moje pokojne roditelje Maru i Đuru Duletića).

Umjesto obnove porušenih objekata u Starim Duletićima, nakon zemljotresa se – kao cjelishodnija odluka – nametnula dislokacija sela u Viškoviće, pored kolskog puta Lapčići–Pobori. Izgradnjom potpuno novih stambenih objekata, na seoskim parcelama u Viškovićima formirano je naselje Novi Duletići, koje služi – prije svega – za povremeni boravak ranije raseljenih stanovnika u Budvu.

Današnja generacija mainskih Duletića može biti ponosna na seoske programe realizovane poslije potresa 1979. godine. Pored izmještanja sela na novu, podesniju i bezbjedniju lokaciju, izgrađen je vodovod i izvršena je elektrifikacija Novih Duletića, obnovljeni su seosko groblje i crkva Sv. Ilike, nabavljen je crkveno zvono, urađen je novi ikonostas, asfaltiran je prilazni put do crkve i prokrčeno je oko 500 metara puta u pravcu starog sela.

Međutim, uz konkretne rezultate ostvarene na planu obnove i razvoja sela, i u ovom, XXI, vijeku moramo se podsjetiti naših istorijskih korijena, genealoške geneze i toka, kako bismo iz njih crpili neophodnu snagu i energiju za bolju i prosperitetniju budućnost.

U tom pogledu, u ovom rodoslovnom zapisu osvrnuću se na porijeklo bratstva Duletića (sa Čeva), njegovo triparitno razgranavanje (Ljubotinj, Grbalj i Maine), kao i na istorijski razvitak posebno Duletića iz Maina. Razumije se, dokle budu dosezala moja saznanja, tretiraću, u kroki naznakama, i istorijat ljubotinjskih i grbaljskih Duletića.

1. ČEVSKO (OZRINIĆKO) PORIJEKLO DULETIĆA

Sva bitna istorijska fakta (raspoloživi istorijski izvori, bratstveničko rodoslovno pamćenje, krsna slava Aranđelovdan i prisluha llindan i dr.) nedvosmisleno ukazuju da je porijeklo Duletića sa Čeva, od slavnog i ponosnog plemena Ozrinića, koje je kroz minule vjekove i epohe – zajedno sa ostalim starocrnogorskim plemenima – ispisalo najsvjetlijе stranice burne i slobodarske istorije Crne Gore. S tim u vezi, s razlogom se može reći da je Crna Gora čudo istorije. Slavna ratnička i slobodarska epopeja od iskona. Svakako, u stvaranju te mitske epopeje nemjerljiv doprinos su dali Čevljani, ali i oni koji potiču sa Čeva.

Što se tiče porijekla Duletića, poznato je da se naš predak Duleta, po kome smo dobili prezime Duletić, zbog straha od krvne osvete, negdje sredinom ili početkom druge polovine XVII vijeka preselio – sa porodicom – sa Čeva na Ljubotinj, a potom u Primorje. S obzirom na takvo naše porijeklo, i imajući u vidu da zbog „dužne krvi“ nije održavana normalna, prirodna veza sa bivšim zavičajem, neophodno je nešto više reći o Čevu i plemenu Ozrinići. U kratkom ekspliziranju istorijata Čeva i Ozrinića koristio sam faktografske podatke iz knjige „Čevsko Zaljuće i Donji Kraj – sela u plemenu Ozrinići“, autora Nebojše Draškovića (Biblioteka „Hronika sela“, Beograd, 1999).

Crkva Sv. Arhanđela Mihaila na Čevu

1.1. ČEVO I PLEME OZRINIĆI

Prema legendi, rodonačelnik plemena Ozrinića bio je Ozrihna ili Ozro, jedan od pet brata od kojih su postala tri crnogorska (Ozrinići, Piperi i Vasojevići) i dva albanska plemena (Krasnići i Hoti). Narodno predanje kaže da su se nekada (najvjerojatnije krajem XIII vijeka) na Čevo doselila braća: Vasoje – Vaso, Krasan – Kraso, Hotam – Hoto, Piper – Pipo i Ozrihna – Ozro. Budući da im se na Čevu nije dopalo, krenu dalje prema istoku da traže gdje će se naseliti. Kako je bio hrom, te nije mogao putovati preko ljutog crnogorskog krša, Ozro se jedini zadržao na Čevu, gdje se oženio sa ženom Grubanom, sa kojom je izrodio pet sinova, od kojih je – potom – nastalo brojno potomstvo. Prema tome, današnje pleme Ozrinići potiče od potomstva navedenog pretka i rodonačelnika Ozrihne (Ozra).

Kao što je poznato, ostala četiri Ozrova brata produže u oblast današnjih Pipera, odakle su se kasnije raselili Vasojevići, Hoti i Krasnići. Istorija do sada nije pouzdano utvrdila odakle potiču ovih pet brata, od kojih su nastala pomenuta tri crnogorska i dva albanska plemena. Treba reći da svako od navedenih plemena ima svoju verziju i priču o porijeklu nekadašnjih predaka, koje su – kada se međusobno uporede – posve različite.

Crkva Sv. Ilike na Čevu

Jedno od tih predanja govori da su braća Ozro, Vaso, Pipo, Kraso i Hoto došli iz Bosne, ispod Ozren planine. Zastupano predanje se može poduprijeti činjenicom da se prva crkva koju je Ozro podigao na Čevu (Sv. Arhanđela Mihaila) nalazi u mjestu zvanom Bošnjani. Pretpostavlja se da – upravo – takav naziv ovog lokaliteta upućuje na navodno bosansko porijeklo Ozra i njegove braće.

Značajna većina današnjih Ozrinića vodi porijeklo od Ozrovog potomka kneza Dragoja Perkovića, odnosno od – po ocu Raoslavu – Dragoja Raosaljića Ozrinića, koji je živio na prelazu iz XVI u XVII vijek, tj. negdje u periodu od 1570. do 1650. godine. Poznato je da je knez Dragoje ostavio brojno potomstvo, od kojeg potiču mnoga današnja čevska bratstva, ali – isto tako – i druga bratstva raseljena širom Crne Gore, kao i na prostorima naše bivše zajedničke domovine Jugoslavije. Od roda pomenutog Dragoja, odnosno od njegovog sina Radoja (Bura), najvjerovaljnije vodi porijeklo i naše bratstvo Duletići. Za ovakvu tvrdnju ne postoje precizni arhivski podaci, ali se takav zaključak može izvesti na posredan način, što će biti predmet posebne opservacije u nastavku ovog rodoslovnog zapisa.

U pisanim dokumentima Dragoje Raosaljić Ozrinić, njegova braća Zarija i Dragić Raosaljić i drugi, pojavljuju se 1600. godine među osumnjičenim licima za jedno ubistvo.¹

¹ Detaljnije vidjeti Risto Kovijanić: *Pomeni crnogorskih plemena u kotorskim spomenicima (XIV–XVI vijek)*, knjiga I, Cetinje, 1963, str. 223.

Poznato je da se Dragoje Ozrinić ženio dva puta. Prva žena mu je umrla u velikoj epidemiji kuge, koja je najvjerojatnije bila 1608. godine. Poslije ovog „pomora“ kuge, udovac Dragoje se ponovo oženio sa bogatom udovicom Mandom ili Mandalinom sa Trešnjeva. Ona je siromašnog Dragoja učinila bogatim i imućnim čovjekom, rodila mu sedam sinova i podigla crkvu Sv. Ilike u Vojnićima na Čevu. Prema predanju Dragoje i Manda su imali sedam sinova: popa Prentu (za njega jedino postoje pouzdani arhivski podaci) – od kojeg su Draškovići i Popovići sa Čeva, Ivana – od kojeg su Đukanovići i Nikolići sa Čeva, Vukasin – od kojeg su Vukotići i Damjanovići sa Čeva, Vuja – od kojeg su Vujovići sa Čeva, Bura (Radoja) – od kojeg su Burići iz Zagrede, Marka – od kojeg su Markovići iz Buronja i Radula – od kojeg su Radulovići iz Komana.² Međutim, većina starih Ozrinića tvrdila je da su Dragoje i Mandalina imali šest sinova. Bez obzira na to koliko su tačno izrodili sinova, nasljedni rod Dragoja Raosaljića Ozrinića i njegove žene Mande čini brojno potomstvo, koje se poslije podijelilo na mnoga bratstva.

1.2. NAŠ PREDAK DULETA I NJEGOVA ODISEJA

U istorijskom pamćenju svih Duletića (ljubotinjskih, grbaljskih i mainskih) kao nesporna činjenica figurira da je naš zajednički predak bio Duleta (po kome smo dobili prezime Duletić), koji se sa svojom porodicom iselio sa Čeva zbog krvne osvete. Od Duletinih sinova, koji su se naselili u Ljubotinju (selo Dubova), Grblju (selo Lastva Grbaljska) i u Mainama (selo Duletići), vodi porijeklo naš trolisni rod Duletića. Treba reći da u vrijeme kada je pisana ova hronika (2014), u navedenim selima više – kao stalni stanovnici – ne žive Duletići, uslijed poznatog procesa ubranizacije i ostvarenog socio-ekonomskog rasta i razvoja, koji su – nakon Drugog svjetskog rata – uslovili ubrzani transfer stanovništva iz sela u grad.

Pošto je naše bratstveničko kolektivno sjećanje dosezalo samo do Dulete i njegovih sinova, imao sam složen i zahtjevan zadatak da – prikupljajući i povezujući činjenice u jedan širi smisleni genealoški mozaik – produbim i osvijetlim istorijsku vertikalu Duletića i na period prije Duletinog dolaska u Primorje (na Peraj brije, u blizini današnjeg manastira Stanjevići). Razumije se, izvedene zaključke treba prihvatići sa određenom rezervom, što je – uostalom – slučaj sa čitavom našom, naročito daljom istorijom, koja – uslijed nedostatka nasušnih pisanih izvora – dobrim dijelom počiva na narodnom predanju, kolektivnom pamćenju i na uspostavljenim logičnim korelacijama na tragovima pojedinih, tu i tamo, rasutih arhivskih podataka. To je naša istorijska stvarnost, koja – bez obzira na nedovoljnu arhivsko-dokumentacionu utemeljenost – najčešće dosta toga kaže i objašnjava.

Međutim, presudan događaj u identifikovanju Duletinog neposrednog porijekla, odnosno spoznaji kako mu se zvao otac, desio se 2004. godine, kada je moj prijatelj Nebojša Drašković u Kotorskom istorijskom arhivu naišao na nedatiran spisak „Maina pod oruž-

² U svojoj knjizi *Pleme Komani* (Cetinje, 1976, str. 331) Milovan P. Pejović navodi da je Radule, od koga potiču Radulovići iz Komana, rođen 1590. godine, što ukazuje da su među istoričarima podijeljena mišljenja u vezi sa datumom rođenja Dragojevih sinova. Na primjeru našeg pretka Dulete Radojevog (Burinog sina), koji je rođen negdje oko 1615. godine, može se – takođe – zaključiti da su se Dragojevi sinovi rađali ne samo početkom XVII vijeka, već i krajem XVI vijeka, što je bio slučaj sa pomenutim Radulom.

jem" (Notta di Maini di Arme) i „Pobora pod oružjem“ (Notta d' pente di Pobori). Ovaj popis je najvjerojatnije nastao na početku Morejskog rata, odnosno tokom 1684. godine.

Kao što je poznato, rat Venecije i Turske carevine je vođen zbog Moreje (Peloponeza), pa se stoga naziva Morejski rat. Trajao je od 1684. do 1699. godine.

Od crnogorskih plemena prvo su se, maja 1684. godine, Maine izjasnili za Mletačku Republiku, tražeći potvrdu privilegije koje su dobili još u Kandijskom ratu (1645-1669). Do kraja maja 1684. godine većina od 22 crnogorske knežine je izrazila lojanost i vjernost Veneciji.

RODOSLOV OD OZRA DO PETRA S. DULETIĆA

- 1) OZRO (rođ. oko 1250)
- 2) NENOJE
- 3) (DRAŠKO?)
- 4) (KOSAN?)
- 5) (MOJAŠ?)
- 6) RAIČ
- 7) BOGDAN
- 8) TODOR
- 9) DRAGIĆ
- 10) RAOSLAV
- 11) DRAGOJE
- 12) RADOJE (BURA)
- 13) DULETA (rođ. oko 1615)
- 14) VUKO (rođ. oko 1640)
- 15) KOJO (rođ. oko 1665)
- 16) VULETA (rođ. oko 1690)
- 17) IVAN (rođ. oko 1715)
- 18) ANDRIJA (rođ. oko 1740)
- 19) KOJO (rođ. oko 1770)
- 20) ĐURO (rođ. oko 1805)
- 21) NIKO (1846-1919)
- 22) ĐURO (1906-1990)
- 23) VLADO (rođ. 1952)
- 24) SRĐAN (rođ. 1982)
- 25) PETAR (rođ. 2013)

U nedatiranom spisku Pobora (iz tog vremena), koji su se zakleli na vjernost Mlečanima, nalazi se 41 vojni obveznik. Od tog broja njih 38 je zapisano po imenu i imenu oca, a svega tri, pored imena, imaju i svoje prepoznatljivo prezime. Naime, radi se o trojici Duletića – Vukoti Duletiću, Vuku Duletiću i Radoju Duletiću. Neposredno ispred

njih u popisu se nalazi Duleta Radojev. Očigledno, ovdje se radi o rodonačelniku našeg bratstva i ocu ove trojice Duletića. Odmah iza njih na spisku se nalazi Vučeta Vukosavov. Najvjerovalnije je u pitanju poznati Duletin unuk Vučeta od sina Vuka (Vukosava). Ako je, dakle, naša pretpostavka tačna, onda od Duletinog sina Vuka potiče ogranak mainskih Duletića.

Time su, za naš rod, razriješene dvije krupne nepoznanice, i to na veoma bitnim rodoslovskim pozicijama. Naime, sa velikom sigurnošću smo utvrdili ime Duletinog oca, kao i ime Duletinog sina koji se nastanio na Vrbici u Mainama.

Pošto se radi o bitnim saznanjima, u nastavku ovog zapisa dajemo navedeni spisak vojnika iz Pobora, koji su se u maju 1684. godine zakleli na vjernost Mletačkoj Republici u ratu protiv Ottomanskog carstva.

1. Conte Ivan	22. Vuceta Vucosav
2. Ivo Nicov	23. Stiepo Giacov
3. Stiepo Androv	24. Prete Giacov
4. Coica Stiepov	25. Banich Stepcev
5. Andro Stiepov	26. Rade Perov
6. Vucho Androv	27. Nicaz Perov
7. Marco Nicov	28. Ivo Jovov
8. Nico Marcov	29. Vucho Niccev
9. Ivo Vucsano	30. Giuro Popov
10. Nico Radov	31. Vucho Radov
11. Giuro Nicolin	32. Andria Vucsanov
12. Ivo Nicolin	33. Vojin Vucetin
13. Vucaz Perov	34. Stoian Vucev
14. Ivo Perov	35. Petar Vuccev
15. Andria Vuccev	36. Petar Stanisin
16. Vuco Jovicin	37. Nicaz Perov
17. Ivo Jovicin	38. Nico Stanisin
18. Duleta Radoiev	39. Giuro Stiepov
19. Vucota Duletich	40. Rade Nicov
20. Vucho Duletich	41. Stiepo Niccev
21. Radoie Duletich	

Najpotpuniji prikaz Duletine odiseje od Čeva do Peraj brijege u Poborima, nadomak budvanskog primorja, dao je učitelj Dimitrije Duletić, koji potiče od Duletića iz Dubove. Radi se o rukopisu čija je prvenstvena svrha bila „interna“ porodična upotreba, pa – stoga – nije ni publikovan. Osamdesetih godina prošlog vijeka, predmetni zapis su mi dostavili Dimitrijevi sinovi Dragomir i Svetozar, koji su živjeli u Vrbasu, gdje se Dimitrije sa porodicom kolonizirao poslije Drugog svjetskog rata.

U nastavku ove rodoslovne monografije navešću, u redigovanoj formi, neke najvažnije i najinteresantnije detalje iz pomenutog rukopisa.

Zapis Dimitrija Duletića o svom rodu

Negdje polovinom ili krajem XVII vijeka, naš predak Duleta, po kome smo dobili prezime Duletić, živio je sa svojom porodicom u selu Lastva Čevska kod Čeva (onda Stara Crna Gora–Katunska nahija).

Duleta je bio oženjen i imao je šest sinova i dva brata: Marka i Rada.³ Marko je, takođe, bio oženjen i imao je djecu, dok je Rade bio neoženjen. Jednog dana, desilo se da je Duleta u nekoj svadi ubio jednog Čevljana, svog plemenika. Kako je onda u Crnoj Gori vladala krvna osveta, Duleta je – sa svojom porodicom i braćom – morao bježati tako daleko da ga osvetnici ne bi mogli pronaći.

U ono vrijeme, s obzirom na bespuće i rijetko kretanje van svog mjesta i kraja, Duleta sa porodicom i braćom pobegne iz Lastve Čevske i dođe u Ozriniće kod Nikšića. S obzirom na udaljenost Ozrinića od Lastve Čevske, mogao je biti siguran da nije u opasnosti od eventualne osvete.

U Ozrinićima su naišli na jednu praznu kuću. Ispred nje se nalazilo gumno sa razastrtom pšenicom za vršidbu. Njima je sve to dobro došlo, pa su odlučili da se tu nasele.

Poslije nekoliko dana, naiđe nekakav kaluđer i istjera ih iz kuće, tvrdeći da je njegova i kuća i pšenica. Nemajući gdje, oni napuste tu kuću i preko Pješivaca, ispod planine Garča, dođu na Bijele Rudine, blizu današnjeg Danilovgrada. Tu ih uhvati noć i riješe da zakonače. U međusobnom razgovoru počeli su jedan drugog koriti, kako su bez ikakvog otpora napustili onu kuću i pšenicu, pa Duleta, kao najstariji, riješi da se vrati nazad sa namjerom da ubije onog kaluđera, koji ih je otjerao iz Ozrinića. Pri polasku Duleta je braći rekao da ga, ako se ne vrati za dva dana i dvije noći, više ne čekaju, nego da idu i da se naseljavaju gdje hoće, s tim što će – naravno – povesti i njegovu porodicu.

Iste noći Duleta se uputi prema Ozrinićima. Došavši u Ozriniće, Duleta zateče onog kaluđera samog. Poslije kratke prepiske Duleta ga ubije i brzo se vrati kod braće, saopštivši im da je izvršio zadatok, tj. da je ubio onog kaluđera.

Nakon kratkog odmora, među braćom se povede razgovor oko toga gdje da idu sada. Duleta predloži da se pode naprijed kako bi našli pogodno mjesto, gdje bi na brzinu napravili malo kolibice i naselili se. Duletin predlog prihvati srednji brat Marko, dok se najmlađi brat Rade sa tim nije složio, već je riješio da se sam vrati na zajedničko imanje u Lastvi Čevskoj, koja odatle nije bila tako daleko. Braća o Radu nijesu nikada više ništa saznali. Pretpostavljeni su da je nad njim izvršena krvna osveta.

Duleta i Marko pođu prema Lješanskoj nahiji, teritoriji između Podgorice i rijeke Crnojevića, koja nije bila daleko. Tako oni dođu u Lješansku nahiju. Marku se novi prostor dopadne i predloži Duleti da se tu nasele. Taj predlog Duleta nije prihvatio, već odluči da sa svojom porodicom ide dalje i da potraži pogodnije mjesto. Međutim, Marko ostane i naseli se u selo Buronje. Od Marka je nastalo današnje vrlo ugledno i poznato bratstvo Markovići.

Idući dalje, Duleta dođe u selo Dubova u Riječkoj nahiji i tu se naseli. Na Dubovi je zatekao više bratstava, među kojima i jako bratstvo Vujovića. Nekako odmah po-

³ Pošto je, na bazi navedenih arhivskih dokumenata, utvrđeno da su se Duletin otac i jedan od njegovih sinova zvali Radoje, onda on nije mogao imati i brata sa tim imenom. Prema tome, navod učitelja Dimitrija Duletića da je Duleta imao brata Rada vjerovatno nije tačan. U kolektivnom pamćenju ljubotinjskih Duletića došlo je – očigledno – do previda, budući da Radoje – Rade nije bio brat našeg rodonačelnika Dulete, već njegov otac. S obzirom na to da se ovdje radi o sjećanjima koja se usmenim putem prenose sa naraštaja na naraštaj, u njima se, neminovno, mogu pojaviti određene pogreške kod definisanja i nizanja generacijskih pasova, što se u konkretnom slučaju najvjerovalnije i desilo.

slijе doseljenja, Duleta oženi od Vujovića najstarijeg sina Andriju. Kao jako bratstvo, Vujovići su počeli da terorišu starog Duletu i njegove sinove, nazivajući ih skitačima i drugim pogrdnjim imenima.

Duleta nije mogao da podnese ovakvo držanje prijatelja Vujovića prema njegovoj porodici, pa se sa sinovima dogovori i riješi da pobiju nekoliko Vujovića i da potom pobjegnu u Primorje. Tako Duleta, sa sinovima, napravi plan da nekoliko viđenijih Vujovića pozovu na krsnu slavu Aranđelovdan, pa da ih tu za trpezom pobiju i time se osvete za maltretiranje i ponižavanje kuće Duletića.

Kako su se dogovorili, tako su i učinili. Na Aranđelovdan, u svojoj kući – za trpezom – ubiju tri Vujovića, a zatim odmah pobjegnu u Primorje i nasele se na teritoriju između Budve i Kotora. To je za ono vrijeme bilo ni blizu ni daleko. Sa Duletinom porodicom podje i skoro dovedena mlada od Vujovića. No, uskoro, otac ove mlade dozna gdje se Duleta naselio, pa im – nemajući više djece nego tu Duletinu snahu – nekako poruči da se ona vrati kod njega, da bi naslijedila njegovo imanje.

Mlada odgovori ocu da je trudna i da se ne može vratiti, jer se boji da će joj Vujovići ubiti dijete ako bude muško. Kada njen otac dobi ovakav odgovor, on se postara da od bratstvenika Vujovića dobije časnu riječ (onda „tvrdi vjeru“) da se ona može slobodno vratiti u Dubovu i da joj djetetu, ukoliko bude muško, neće ništa učiniti. Poslije ovako date riječi od strane bratstva Vujovića, mlada se vrati u Dubovu, gdje uskoro rodi muško dijete kome nadjenu ime Drago. Taj Drago je rastao i odrastao, pa je postao i nasljednik imanja svog djeda po majci. Oženio se. U braku je imao punu kuću muške i ženske djece. Pet njegovih sinova su – takođe – stasali za pušku i borbu. Na krvnu osvetu već se bilo i zaboravilo, s obzirom na to da su Vujovići dali „tvrdi vjeru“ da se Dragu neće ništa rđavo dogoditi. Tako se počelo stvarati novo bratstvo Duletića u Crnoj Gori, tj. na Ljubotinju u selu Dubova.

Budući da je učitelj Duletić u svom zapisu vrlo ilustrativno opisao Duletinu odiseju od Lastve Čevske, preko Ozrinića (kod Nikšića), Lješanske nahije i Ljubotinja, pa sve do Primorja, nema potrebe da se više na tome u ovoj hronici posebno zadržavam.

1.3. POVEZANOST DULETIĆA SA RODOM DRAGOJEVIĆA IZ ČEVA

Krucijalno pitanje u istorijskoj genezi našeg bratstva do skoro je bilo od kojeg čevskog ogranka (rukavca) potiče naš predak Duleta, odnosno kako mu se zvao otac. Međutim, ono je faktički riješeno pronalaskom navedenog spiska Maina i Pobora, koji su na samom početku Morejskog rata (1684) izrazili vjernost Mlečanima u ratu sa Turcima. Ovo otkriće omogućilo je da se uspostavi, prilično izvjesna, rodoslovna veza, prvenstveno sa današnjim čevskim bratstvom Burića iz Zagrede, a preko njega i sa ostalim rodом Dragoevića sa Čeva.

Naime, kako je u svojim zapisima zaključio istoričar Nebojša Drašković (svakako, najbolji poznavalac čevske rodoslovne istorije), naš predak Duleta Radojev je, najvjerojatnije, jedan od sinova Radoja – Rada (ili Bura) Dragoevića. Za ovakav zaključak postoji mnoštvo – doduše – posrednih argumenata.

Crkva Sv. Nikole na Čevu

Pored ostalog, svoju prepostavku Drašković temelji na saznanju da se Bura (Radoje), prema kolektivnom pamćenju Radovića iz Lukova (ovo bratstvo se u XVIII vijeku odvaja od Burića iz Zagrede), sa sinovima, oko 1642. godine iselio u Buronje, da bi se potom oko 1660. godine vratio na Čevo kod svoje braće Dragojevića.⁴ Kao povratnika iz Buronja oni ga nazovu Buronja ili kraće Bura, a njegove potomke Burići. U tom kontekstu, Drašković prepostavlja da je Buru, rodonačelniku Burića, pravo ime bilo Radoje – Rade, s tim da je nadimak Bura dobio po Buronjima, gdje je jedno vrijeme živio.

Povodom iznijetih navoda u zapisu učitelja Dimitrija Duletića, neophodno je prokomentarisati i tezu u kakvim su rodbinskim odnosima bili naš predak Duleta i Marko, rodonačelnik bratstva Markovića iz Buronja. Učitelj Duletić ističe da su oni bili rođena braća, što bi značilo da su Duleta i Marko – u kontekstu naših najnovijih saznanja – bili sinovi Bura (Radoja), rodonačelnika Burića iz Zagrede. S druge strane, narodno predanje i poznavaoči prošlosti Markovića iz Buronja kažu da je Marko bio jedan od sedam sinova

⁴ Istorija Nebojša Drašković iz Herceg-Novog posjeduje neobjavljeni rukopis „Razvitak porodice Radovića“ (iz Lukova, Prage i Oraha kod Nikšića), koji je sačinio Boško Radović, nekadašnji politički komesar Nikšićkog partizanskog odreda, u Vrbasu 1967. godine. U ovom zapisu se – između ostalog – navodi Burovo iseljenje u Buronje (1642), kao i nastanak bratstva Radovića, koje svoje porodično ime vuče od Burovog unuka Rada, potomka Burovog sina Ilike. S tim u vezi, Drašković prepostavlja da je, imajući u vidu crnogorski tradicionalni način davanja imena unuku po djedu, Burovo pravo ime moglo biti Rade (Radoje), što – takođe – podupire hipotezu da je Duletin otac Radoje u stvari Bura, rodonačelnik Burića iz Zagrede.

kneza Dragoja sa Čeva. Ako je naš predak Duleta bio Burov sin, onda Marko i on nijesu bili braća, već stric i sinovac. Ovdje postoji – takođe – neusklađenost u rodoslovnim podacima, koja može da izazove određene nedoumice i nejasnoće.

Pošto nemam ambiciju da presuđujem u ovim dilemama, želio bih samo da ukažem da je, čak, i prota Nikola Marković, koji je uradio genealošku shemu bratstva Markovića iz Buronja još 1913. godine, a dopunio 1925. godine, u početku smatrao da je Marko, rodonačelnik njegovog bratstva, bio rođeni brat serdara Vukote, čiji je otac bio Vukašin Dragojev. Međutim, kasnije je prepravio da je Marko bio sin kneza Dragoja, odnosno Vukašinov brat, te stric serdara Vukote. Razumije se, u nedostatku validnih pisanih izvora i dokumenata, u našoj zavičajnoj istoriografiji neizbjegno se pojavljuju određene protivrječnosti i nepreciznosti, koje su prisutne i u rodoslovnim tablicama Dragojevića sa Čeva.

Treba reći da iznijete genealoške neusklađenosti ne umanjuju nespornu povezanost ljubotinjskih, grbaljskih i mainskih Duletića sa rodom Dragojevića, posredstvom Duletinog oca Radoja, odnosno Bura, jednog od sedam sinova kneza Dragoja i Mande. Svakako, snažno dokazno sredstvo u identifikovanju srodnih bratstava u Crnoj Gori nalazi se i u krsnoj slavi i prislugi. U našem konkretnom slučaju, Arandelovdan, kao krsna slava, i Ilindan, kao prisluga, koje slavi brojno potomstvo kneza Dragoja, kao – uostalom – i naše bratstvo, predstavljaju još jedan čvrsti dokaz o neposrednoj rodoslovnoj vezi Duletića i čevskih bratstava koja pripadaju rodu Dragojevića.

2. POTOMSTVO DULETE RADOJEVA

Treba reći da je Duleta Radojev imao brojno muško potomstvo. Tako je učitelj Duletić zapisao da je naš zajednički predak imao šest sinova, s tim što njegov ogrank Duletića sa Dubove potiče od najstarijeg sina Andrije. Međutim, u rodoslovnom sjećanju Duletića iz Maina ostalo je upamćeno da je Duleta imao pet sinova. Od njih trojice vode porijeklo tri poznata ogranka (odломка) Duletića – sa Dubove, u Grblju i iz Maina. Jedan od Duletinih sinova se navodno iselio u Bosnu i nije poznato što se sa njim, u tadašnjim srednjovjekovnim istorijskim previranjima, dogodilo. Isto tako, nepoznanica je kakva je bila sudbina i petog sina Dulete Radojeva.

U pogledu stvarnog broja Duletinih sinova nije na autoru ovih redova da presuđuje u korist jednog ili drugog pamćenja, jer o tome ne postoje pisani dokumenti (arhivski podaci) na osnovu kojih bi se razriješio navedeni nesklad u našim kolektivnim sjećanjima. Pri tome, ono što je poznato jesu imena četvorice sinova rodonačelnika našeg bratstva, i to:

- a) Andrija (najstariji Duletin sin, od njega potiče ljubotinjski ogrank Duletića),
- b) Vukota (pominje se na početku Morejskog rata 1684. godine),
- c) Vuko (pominje se na početku Morejskog rata 1684. godine, od njega najvjerovaljnije potiču mainski Duletići) i
- d) Radoje (pominje se na početku Morejskog rata 1684. godine).

Tri godine nakon početka Morejskog rata, 11. decembra 1687. godine, ponovo naičemo na pisani pomen jednog Duletića, ali bez navođenja njegovog konkretnog imena.

Pošto je sadržaj ovog dokumenta veoma zanimljiv i indikativan, jer svjedoči o hajdučkom četovanju u Primorju, navodimo ga u cijelosti:

„Stefan Bubić iz Budve obavještava vanrednog providura da su, i pored providurovog proglaša o zabrani napada na hrišćanska sela, hajduci Duletić i Stanoje Kastelanović iz Mirca, i Miloje Vujošin iz Grblja, sa oko 40 ljudi odveli petnaest govedi. Moli providura da Mirčane, koji će vjerovatno u Kotoru prodavati pokradeno, zadrži a pokradeno povrati.“⁵

Kada se ima u vidu razdoblje u kome je djelovao „hajduk“ Duletić i ostali, može se zaključiti da je u pitanju jedan od Duletinih sinova. Naime, po našoj procjeni, koja se temelji na bazi poznatih generacijskih pasova i konsultovanih pisanih izvora, Duleta se, sa sinovima, naselio na Peraj briješu u Poborima negdje između 1660. i 1670. godine, što znači da Duletini unuci pomenute 1687. godine nijesu – objektivno – mogli stasati za „hajdučko“ djelovanje. Ovdje se – očigledno – radi o jednom od Duletinih sinova.

Bez obzira na to da li je naš zajednički predak imao pet ili šest sinova, od njega se razvio trolisni rod Duletića. Ovaj „triptih“ našeg roda čine, dakle, Duletići u Ljubotinju, Grblju i u Mainama. S obzirom na to da su pripadali posebnim plemenskim zajednicama, neophodno je nešto više reći o svakom od tih ograna.

Prizor sa Peraj briješa (u blizini manastira Stanjevići)

---

⁵ Dr Miloš Milošević: *Hajduci u Boki Kotorskoj (1648–1718)*, Titograd, 1987, str. 431 i 432.

2.1. DULETIĆI U LJUBOTINJU

Zbog razloga koje je detaljno opisao učitelj Dimitrije Duletić, Duleta se – sa porodicom i sinovima – morao iseliti iz Dubove u Primorje, nadomak Budve. Naselili su se – naime – na Peraj brijegu, blizu današnjeg manastira Stanjevići, gdje su vremenom postali vlasnici određenih zemljišnih parcela.

Kako je poslije toga – gotovo u pravom dramskom zapletu – došlo do produženja loze Duletića na Dubovi (pleme Ljubotinj), objasnio je učitelj Dimitrije u svom zapisu ostavljenom potomstvu. Prema tome, od najstarijeg Duletinog sina Andrije vode porijeklo ljubotinjski Duletići.

Treba reći da su se Duletići iz Dubove – iako relativno malo bratstvo – istakli u mnogim bojevima sa Turcima. Samo tokom druge polovine XIX vijeka, u tim bojevima poginulo je sedam ljubotinjskih Duletića.⁶ Time su ovi hrabri vitezovi nesebično ugradili

Crkva Sv. Nikole u Dubovi

⁶ Poznati crnogorski književnik Čedo Vuković je zapisao: „Čim se ko u Crnoj Gori rodi i muškim pasom opaše – biljeg je kuršumu i jataganu“. Drugim riječima, Crnogorci su sudbinski bili predodređeni da do posljednjeg ginu za slobodu.

ono što su jedino mogli i imali, svoje gole živote, u slobodu i budućnost Crne Gore. Zbog te maleroznosti, koja ih je, kao zla kob, pratila u brojnim bitkama sa Turcima, bratstvo Duletića iz Dubove je – čak – sedamnaest puta dolazilo na samo jednu mušku glavu. Ali, poput ptice feniksa, oni su uvijek našli snage da se uzdignu iz strašnih vrtloga istorije i da ponosno nastave da nose buktinju novog života svoga roda u Staroj Crnoj Gori.

U legendarnom boju na Grahovcu, koji je postao oličenje i sinonim crnogorskog junaštva (trajao je tri dana – 10, 11. i 13. maja 1858. godine),⁷ poginula su tri Duletića iz Dubove. Nažalost, imena ovih grahovačkih junaka nijesu ostala upamćena.

U ratnoj istoriji Crnogoraca malo je koja bitka imala ovakav epilog. „Svi izvori se slažu da je turski poraz na Grahovcu bio potpun, i da su na bojištu ostavili preko šest hiljada vojnika. Ali su i crnogorski gubici bili strašni. Od pet i po hiljada učesnika bitke izbačeno je iz stroja dvije hiljade.“⁸

U zvјerskom podgoričkom pokolju, koji se zbio 7. oktobra 1874. godine i čiji je bilans 20 crnogorskih žrtava u Podgorici i osam u Zeti, nevino je stradao i Mitar Duletić iz Ljubotinja. Toga dana, on se, naravno bez oružja, svojim trgovačkim poslom zatekao u Podgorici, da bi – zajedno sa ostalim Crnogorcima – bio masakriran od strane podgoričkih Muslimana, u znak osvete zbog pogibije bega Jusa Mučina Krnića.

Nadalje, hrabro jurišajući na Turke, 28. juna 1876. godine, 43 Ljubotinjanina, tri Građanina i dva Dobrljanina herojski su poginuli u Zagoriču i Doljanima, na samim vratima Podgorice. Među poginulim Ljubotinjanima nalazi se i ime Ilike Gigova Duletića iz Dubove.

Kralj Nikola nije zaboravio ljubotinjske vitezove. U Podgorici, ispred crkve Svetog Đorđa, podigao je spomenik sa uklesanim imenima ovih junaka i prepoznatljivim stihovima:

*S poštovanjem pristupite
Grobu ovih mučenika
U kom leže četrdeset
Ljubotinjskih ubojnika.*

Najzad, na llindan, 2. avgusta 1876. godine, u čuvenoj bici na Fundini, u plesu žednih jatagana, junački su poginula još dva ljubotinjska Duletića – Simon Gigov Duletić i Drago Bogdanov Duletić. U svojim *Memoarima* vojvoda Gavro Vuković je o ovoj velikoj crnogorskoj pobjedi nad Turcima – pored ostalog – zapisao:

„Turaka na Fundini pade mrtvih po najsigurnijim izvještajima, preko pet hiljada. [...] Sam Ljubotinjski bataljon posjekao je preko 2.500 glava turskih.“⁹

Inače, iz zapisa učitelja Dimitrija Duletića saznajemo da je njegov otac bio Mićo (pravo ime Spasoje), koji je bio desecar u Dubovskoj četi. Imao je dva brata – pomenutog Mitra, koji je stradao u poznatom podgoričkom pokolju (1874), i Kića (pravo ime Krsto), koji je bio invalid, pošto je u bojevima sa Turcima izgubio šaku lijeve ruke.

Živjeći u prilično siromašnom kraju, Dimitrijev otac i stričevi su se, pored zemljoradnje, bavili i trgovinom. Za relativno kratko vrijeme, trgujući sa tadašnjim turskim gradovima (Podgoricom i Skadrom), stekli su veoma dobro imanje i kupili su dvije kuće u

⁷ U toku 12. maja, između zaraćenih strana, vođeni su pregovori o mirnom razlazu trupa sa zauzetih pozicija.

⁸ Momir M. Marković: *Crnogorski rat* (treće dorađeno izdanje), Podgorica, 1996, str. 148.

⁹ Momir M. Marković: *Crnogorski rat* (treće dorađeno izdanje), Podgorica, 1996, str. 222.

Grob Duletića u Dubovi

Rijeci Crnojevića. Trgovali su – uglavnom – rujem, samoniklim rastinjem koje se koristilo za bojenje tkanine i štavljenje kože.

Sa Mitrovom pogibijom propala je sva uvezena roba u koju su braća uložili velika novčana sredstva (svoja i tuđa). Stoga su Mićo i Kićo bili primorani da prodaju imanje u Dubovi i kuće u Rijeci Crnojevića, kako bi časno vratili pozajmljeni novac.

Ostavši bez cjelokupne imovine, iselili su se u Danilovgrad, gdje je Mićo Duletić sagradio kuću u kojoj se bavio trgovinom. Trgovačkim poslom još onda je putovao u Trst. Kada je umro, iza njega su ostali sin Dimitrije i četiri kćerke.

Mićov brat Kićo je imao sina Joša (pravo ime Jovan) i dvije kćerke.¹⁰ Jošo Duletić se bavio novinarskim poslom. Bio je pristalica ujedinjenja Crne Gore i Srbije. Između dva svjetska rata boravio je u Sjedinjenim Američkim Državama, gdje je – pored ostalog – drugovao i sa Mihajlom Pupinom. Poginuo je u Los Andelesu 1929. godine. U međusobnim političkim razmiricama, ubili su ga crnogorski zelenashi, koji se nijesu slagali sa aktom aneksije Crne Gore, koja je izglasana na Podgoričkoj skupštini (1918).

U Drugom svjetskom ratu ljubotinjski Duletići su prinijeli na oltar slobode još jednu žrtvu. Naime, najstariji sin učitelja Dimitrija – Mićo Duletić je hrabro poginuo 25. maja 1944. godine u Sedmoj neprijateljskoj ofanzivi, odnosno u poznatom vazdušnom Desantu na Drvar.

¹⁰ Kićova kćerka Ande (čuvena ljepotica) bila je udata za Radivoja Dragovića iz Danilovgrada, djeda mojeg dobrog nastavnika Milorada - Mika Dragovića.

Treba reći da su se Duletići iz Danilovgrada oko 1925. godine preselili u Nikšić, da bi se – konačno – nakon Drugog svjetskog rata, kolonizirali u Vrbasu (Vojvodina). U ovom vojvođanskom gradu danas živi nekoliko porodica koje potiču od ljubotinjskog roda Duletića.

Dok su još živjeli u Ljubotinju, Duletići su se sahranjivali ispred crkve Sv. Nikole u Dubovi, gdje dan-danas postoji njihova grobnica, urađena od pravilnog tesanog kamena. Ona simbolički podsjeća da je ovdje, kroz cijela dva vijeka, opstajalo jedno malo, ali hrabro bratstvo, čiji su mnogi sinovi dostojanstveno ginuli za ime, čast i slobodu Crne Gore.

2.2. DULETIĆI U GRBLJU

Kao što je poznato, od druga dva Duletina sina potiču Duletići u Grblju (iz sela Lastva Grbaljska) i u Mainama (iz sela Duletići koje je tako nazvano po našem bratstvu). Na osnovu raspoloživih istorijskih dokumenata, a – isto tako – i na bazi bratstveničkog narodnog pamćenja, ne može se pouzdano utvrditi ime Duletinog sina od kojeg potiču grbaljski Duletići.

U vezi s tim, ostalo je upamćeno da je jedan od Duletinih sinova sa Peraj briješao da radi na imanju nekog Lastovljana u Grblju i tu se poslije stalno naselio. Od njega potiču Duletići iz Lastve. Štaviše, vrlo je vjerovatno da su potomci ovog Lastovljana kasnije uzeli naše prezime Duletić, kao i krsnu slavu Aranđelovdan, i tako se posve bratstvenički integrisali sa Duletinim potomcima u jedan rod.

Poznato je – isto tako – da se jedna porodica Duletića (Nika Krstova) iz Maina negdje u prvoj deceniji XX vijeka preselila sa Vrbice u Lastvu, tako da se i oni danas ubrajaju u grbaljske Duletiće.

Treba reći da se prezime Duletić javlja i u grbaljskom selu Prijeradi. Naime, jedna porodica iz ovog sela promijenila je svoje staro i preuzeila naše prezime. Iako dijelimo isto prezime sa Duletićima iz Prijerada (ali ne i krsnu slavu, pošto oni slave Đurđevdan), Duletini potomci iz Lastve i Maina nikada nijesu održavali bliže bratstveničke odnose i kontakte.

U dostupnim istorijskim izvorima iz XVIII vijeka, nailazi se na dva pomena grbaljskih Duletića. Svakako, ukoliko bi se izvršio detaljniji uvid u arhivsku građu, naišlo bi se na više takvih pomena.

Prvi pomen datira od 12. marta 1732. godine, kada je u manastiru Podmaine sastavljeno darovno pismo, kojim je Stanko Mihović poklonio zemlju mitropolitu Danilu Petroviću – Njegošu, a jedan od svjedoka je, pri tome, bio i Niko Duletić iz Lastve. Navedeni Duletić je vjerovatno sin ili unuk prvog Duletića koji se negdje u drugoj polovini XVII vijeka naselio u Grblju.

Drugi pomen nekog grbaljskog Duletića je još zanimljiviji, jer on ukazuje na blisku povezanost i međusobno ispmaganje rođaka iz Lastve i Maina u nekadašnjim čestim nesporazumima, konfliktima i zađevicama sa drugim okolnim bratstvima i plemenima. Naime, 17. septembra 1790. godine Petar I Petrović iz Stanjevića piše izvanrednom providuru Gaetanu Minotiju – izmedju ostalog – sljedeće:

Crkva Sv. Ilike u Lastvi Grbaljskoj

„Vaše preuzvišeno gospodstvo razumjeli ste kako neharni Cetinjani (iz daljeg teksta pisma može se zaključiti da su to bili Bajici, *prim. autora*) uzeše stoku i raniše Duletića i ubiše Zeca iz Poborah. [...].

Mileša Duletić iz Gerblja s rođacima iz Mainah za smutiti i metnuti sve Primorje i Cernu Goru u rati i nemiru prekojučer uze stoku Kustudića s Njegušah i rani puškom i nožem pravoga čojka ot druge knežine i komuna [...]. Moj jedan sveštenik koji kod mene stoji, videći čelovjeka ranjena svega u kervi i stoku pravomu čojku uzetu, za smiriti da se ne bi više puka i s jedne i s druge strane zakervilo nastojao je da se stoka bez boja i zla vrati. U toliko rečeni Mileša Duletić priterči i ovoga mojega sveštenika koliko je jače mogu udari bokom ot puške u persima i u ruci bez svakoga uzroka i krivice. [...]. Ovo je četverti afronat što mi je dosle Duletić isti učinio.”¹¹

Poput drugih grbaljskih bratstava, tako su i Duletići iz Lastve učestvovali u brojnim pobunama, ustancima i ratovima, koji su – kroz vjekove – često „pohodili“ ove naše krajeve. Nemirna i smutna vremena su, neminovno, uzimala tragični danak u ljudskim životima. Ostalo je upamćeno da su grbaljski Duletići, iako malo bratstvo,¹² u oba svjetska

¹¹ Dr Jevto M. Milović: *Petar I Petrović Njegoš – pisma i druga dokumenta, građa: (1780–1820)*, knjiga 1, Titograd, 1987, str. 35.

¹² U antropogeografskoj studiji *Boka* (Beograd, 1913, str. 561), pop Sava Nakićenović navodi da su u Lastvi bile četiri kuće Duletića.

rata imali dva poginula borca. Tako je u Prvom svjetskom ratu, na Lovćenskom frontu, u rejonu Mirca, početkom januara 1916. godine, teško ranjen Ivo Milešin Duletić iz Lastve. Nakon ranjavanja, prenijet je u bolnicu na Cetinju, gdje je – ubrzo potom – izdahnuo. Pošto je u međuvremenu palo Cetinje, austrijska vojska je zarobila dva njegova brata (Vuka i Đura), koji su se nalazili pored brata. U Drugom svjetskom ratu, 18. aprila 1944. godine, u Gornjem polju kod Nikšića, kao partizanski borac, poginuo je sin ranije pomenu-tog Iva Milešina - Ilijan Duletić.

Inače, od Duletića iz Lastve, kao dobrovoljci u Prvom svjetskom ratu, učestvovali su: rečeni Ivo Milešin i njegova braća Đuro Milešin i Vuko Milešin, zatim Jovan – Jovo Ivov i njegov brat Marko Ivov (umro od tifusa na Krfu 1916. godine), te Marko Stevov.

Braća Milan (čući), Jovan (stoji lijevo) i Slavko Duletić (stoji desno) sa majkom Stanom

Izvod iz sačuvanih zabilješki Marka Stevova Duletića

Marko Stevov Duletić (1886–1947) je o pojedinim događajima iz svog života i života svoje porodice vodio zabilješke, koje se danas čuvaju u kući njegovog unuka Milana Ljubova Duletića. Iz ove Markove porodične hronike navodim (u redigovanoj formi) neke interesantne djelove, koji se odnose na Prvi svjetski rat. U vezi s tim, Marko Stevov je – između ostalog – zapisao sljedeće:

„Bio sam 16 mjeseci na radu u Americi kada je 1914. godine buknuo Evropski rat. U toj situaciji odlučio sam da više ne zarađujem dolare u američkim rudokopima, već da se vratim u rodni kraj radi odbrane otačastva. Sa mojim nezaboravnim bratstvenikom

Ivom Milešinim Duletićem, 15. avgusta 1914. godine (datumi u zapisima Marka Stevana Duletića dati su po starom kalendaru, prim. autora), krenuo sam iz Bjut Montane za Boku. Iz Naviorke (Njujorka) lađom smo stigli u Solun, gdje smo se ukrcali na voz. Preko Đevđelije, Skoplja i Kosova doputovali smo u Kosovsku Mitrovicu. Potom smo se pješke uputili za Crnu Goru. Preko Peći, Andrijevice i Podgorice došli smo na Cetinje, gdje smo se prijavili u crnogorsku vojsku.

Kada smo zadužili oružje, kao dobrovoljci, stupili smo u Gornjo-grbaljsku četu, koja je držala front na potezu Nalježići–Mirac. U ovoj četi, od 1. novembra 1914. do 26. decembra 1915. godine, obavljaо sam vojničke dužnosti sa moјim grbaljskim Duletićima: Ivom Milešinim (sa koјим sam stigao iz Amerike), Đurom Milešinim, Jovom Ilovim i Markom Ilovim. U istoj četi su se nalazili i moji rođaci sa Vrbice iz Maina – dobri Milo Purov (koji se – takođe – vratio iz Amerike), zatim braća Marko Savov i Krsto Savov Duletić.

Kada je 26. decembra 1915. godine austrijska vojska probila Crnogorski front, u rejonu Mirca je teško ranjen Ivo Milešin, kojeg sam, uz pomoć Mila Purova Duletića, prenio u Čavore. U zoru 27. decembra sa ranjenikom smo krenuli za Cetinje, gdje se nalazila bolnica. Ranjenog Iva Milešina smo naizmjenično nosili Milo Purov i ja, kao i njegova braća Đuro Milešin i Vuko Milešin. Izbjegavajući neprijateljsku topovsku vatru, stigli smo na Cetinje, gdje smo ranjenog Iva smjestili u bolnicu. Nažalost, poslije četiri dana Ivo Milešin je, od zadobijenih rana, umro u 35. godini života. Sahranjen je na groblju ispred Vlaške crkve na Cetinju.

Pošto je 1. januara 1916. godine probijen cijeli Crnogorski front, austrijske trupe su ušle u Cetinje. Da ne bismo neprijatelju pali u ruke, odstupili smo preko Rijeke Crnojevića, Podgorice, Plavnice i lađom za Skadar. Potom smo stigli do albanske luke San Đovani di Medua. Preko Albanije sa mnom su se povlačili moji rođaci Duletići: Milo Purov, Marko Savov (koji je kasnije, u novembru 1918. godine, kao pripadnik američke vojske preminuo od 'španjolice' u 30. godini života) i Marko Ilov.

Kako je luka San Đovani di Medua bila neupotrebljiva, pješke smo se uputili za Drač. Pri tome, morali smo da savladamo rijeku Matu, koja je nosila drvљe i kamenje. U njoj su prethodno stradali mnogi srpski vojnici. Pošto je ova rijeka bila široka od 30 do 50 metara, po osmorica smo se dohvatali rukama ispod ruku i tako savladali opasnu Matu. Poslije četiri dana, 15. januara 1916. godine, stigli smo u Drač. Ovdje se nehotice od nas odvojio Marko Savov Duletić. On je preko Italije pošao za Ameriku.

U Draču smo boravili četiri dana. Usljed 'športkice' ovdje je Mila Purova i Marka Ilova spopao pjegavi tifus. Milo je morao da ostane u bolnici, a Marko Ilov i ja smo se lađom uputili za Valonu i Krf. Pod Valonom bili smo izloženi opasnostima od njemačkih i austrijskih aeroplana. Kada smo stigli na Krf nestade, u 18. godini života, Marko Ilov Duletić da mu se – nažalost – ne zna za grob.

Pošto je prebolio tifus, potla nam se na Krfu pridružio Milo Purov. Sa njim se nijesam više razdvajao do svršetka rata. Na Krfu smo boravili u logoru od nekog dana januara do maja 1916. godine, kada smo prebačeni na Solunski front. Na ovom frontu borio sam se tri mjeseca kao crnogorski dobrovoljac u Prvom crnogorskem bataljonu. Sredinom ljeta u Makedoniji razbolio sam se od groznice. Zbog toga sam deset dana

proveo na liječenju u bolnici u Solunu. U međuvremenu, bataljon je kažnjen,¹³ tako da je iz Makedonije (Bitoljski sektor) vraćen u Solun.

Zbog neslaganja oko promjene naziva bataljona, 24. avgusta 1916. godine, pod francuskom komandom prebačeni smo u Francusku (u Marselj), gdje smo tretirani kao zarobljenici. Potom smo iz Marselja, 30. septembra 1916. godine, preseljeni na Korziku, gdje sam se zadržao do 13. maja 1918. godine, kada sam se kao dobrovoljac prijavio u srpsku vojsku. Tako sam se sa Korzike prebacio u Marselj, a potom u Afriku, gdje sam tri mjeseca proveo u regrutnom centru srpske vojske (u Bizerti). U septembru 1918. godine, sa Milom Purovim Duletićem, stigao sam na Solunski front. Nakon proboga Solunskog fronta kretao sam se pravcem Bitolj–Veles–Skoplje–Kosovo–Kosovska Mitrovica–Raška–Kraljevo–Čačak–Užička Požega–Višegrad–Rogatica–Sarajevo–Mostar–Nevesinje–Mostar, gdje sam 4. decembra 1919. godine otpušten iz srpske vojske. Kao dobrovoljac, 15. decembra 1921. godine dobio sam zemlju u Banatu.”

Perjanik Jovo Ivov Duletić

Kao posebno zanimljivu ličnost, od grbaljskih Duletića treba istaći Jovana – Jova Ivova Duletića (1895–1952), koji je bio perjanik u gardi kralja Nikole. Naime, po izbijanju Prvog svjetskog rata obezbjeđivao je knjaza Petra (najmlađeg sina kralja Nikole), koji je u periodu od 1914. do 1916. godine vršio dužnost komandanta Lovćenskog odreda.

Prema kazivanju, bio je lijep, stasit i visok oko dva metra. Uz to, bio je mnogo svejeglav, ali i veoma moralan i odgovoran. Jednom prilikom, kada su bili stacionirani u Budvi, po naređenju knjaza Petra, pošli su u Grbalj kod neke knjaževе ljubavnice. Pošto je usput shvatio zbog čega su se tamo zaputili, demonstrativno je okrenuo konja i sam se vratio u Budvu. Inače, svuda gdje je bio i gdje je trebalo ispoljavao je izuzetnu hrabrost i junaštvo.

Kada se početkom 1916. godine, nakon okupacije Crne Gore, kralj Nikola našao u egzilu (prvo u Italiji, a potom u Francuskoj), Jovo Duletić se u Brindiziju ukrcao na parabrod i, sa dijelom kraljeve pratnje, posao za Sjedinjene Američke Države. Tamo je boravio godinu dana i za to vrijeme organizovao dobrovoljce za odlazak na Solunski front. I sam je učestvovao u proboru Solunskog fronta, kao i u borbama za oslobođenje južnoslovenskih zemalja od Austro-Ugarske monarhije. Pošto nije prihvatio ponuđenu zemlju u Pančevačkom ritu (Srbija), u maju 1920. godine ponovo odlazi u Ameriku. U pečalbi je ostao sve do svoje smrti. Naime, 1952. godine stradao je u rudniku u Bjut Montani. Pored njega, na istom groblju u SAD sahranjeni su još dva Duletića iz Lastve – Jovo Nikov i negov sin Blažo.

Nakon odluka Podgoričke skupštine i ukidanja Kraljevine Crne Gore, došlo je do nemira i snažnog ispoljavanja nezadovoljstva novonastalim stanjem. Što se tiče političke situacije u samom Grblju, veoma je indikativan izvještaj načelnika cetinjskog

¹³ Pripadnici Prvog crnogorskog dobrovoljačkog bataljona odbili su naredbu da se – pod uticajem srpske agitacije – ova jedinica preimenuje u Bosanski dobrovoljački bataljon, pošto je u njoj bilo svega sedam dobrovoljaca iz Bosne (detaljnije vidjeti mr Marko Đ. Ivanović: *Primorci pod crnogorskim barjakom*, Budva, 2007, str. 100 i 105).

sreza Dušana Kapičića upućen 3. oktobra 1919. godine Okružnom načelniku Cetinje. U ovom izvještaju se – pored ostalog – kaže:

„Stanje u Grblju nije tako loše, premda ima pojedinih buškarosa i nezadovoljnika današnjeg stanja. Čitavi prostor Donjeg i Gornjeg Grbala proveren je od pomenute osobe u nameri, da se utvrdi ima li gde odmetnika, te istih absolutno nema. Selo Glavotičići (vjerovatnije Glavati, prim. autora) gdje je pop Ban i Duletić u Lastvu Gornji Grbalj u glavnom su svi protivnici današnjeg stanja, premda aktivno ništa ne preduzimaju.“¹⁴

Pošto se u navedenom izvještaju ne navodi ime Duletića iz Lastve, ostaje nam da sami naslutimo o kome je ovdje riječ. U svakom slučaju, može se zaključiti da je i u Grblju bilo onih koji se intimno nijesu slagali sa činom bezuslovnog ujedinjenja Crne Gore sa Srbijom, iako to svoje raspoloženje nijesu smjeli javno da manifestuju.

Dok se nijesu poslije Drugog svjetskog rata posve iselili iz starog sela u Lastvi, Duletići su se – zajedno sa ostalim lastovljanskim bratstvima – sahranjivali ispred seoske crkve Sv. Ilike. U vezi s tim, interesantno je ukazati da Duletin rod, preko domicilnih crkava, prati gotovo isti svetac – Ilija gromovnik, i to od Čeva (crkva Sv. Ilike u Vojnićima) do Primorja (crkva Sv. Ilike u Lastvi i crkva Sv. Ilike u Duletićima). Međutim, iako je to puka slučajnost, u tome ima ipak neke simbolike, jer je ovo naše malo bratstvo, kroz svoje istočrnsko trajanje, često bilo izloženo raznim iskušenjima i izazovima, reklo bi se sve samim „munjama i gromovima“.

2.3. DULETIĆI U MAINAMA

Duletići iz Maina (iz sela Duletići) su – u odnosu na ostale bratstveničke ogranke (ljubotinjske i grbaljske Duletiće) – najbrojniji rod koji vodi porijeklo od našeg zajedničkog pretka Dlete Radojeva. Kao što je naprijed navedeno, oni najvjerovatnije potiču od Duletinog sina Vuka – Vukosava Duletića, koji se – uz ostala dva brata (Vukotu i Radoja) – pominje u pisanim izvorima na početku Morejskog rata (1684).

Pošto je bio primoran da se, zbog trostrukog ubistva, iseli i iz Dubove, Duleta se naselio na Peraj briještu, blizu današnjeg manastira Stanjevići. Ovaj životni prostor nije – međutim – pružao šansu za trajno zbrinjavanje brojnog Duletinog potomstva. Radi se o lokalitetu čija je nadmorska visina oko 800 m, gdje su zime prilično oštре, sa jakim i hladnim sjevernim vjetrovima. Uz to, navedeni prostor je u drugoj polovini XVII vijeka uveliko bio zaposjednut od Donjih i Gornjih Pobora, kao i od susjednih njeguških plemena.

Zato su Duletini sinovi svoju perspektivu vidjeli i tražili u krajevima bliže moru, koji su topliji i pitomiji, odnosno koji pružaju povoljnije uslove za razvoj poljoprivrede. To je rezultiralo time što su dvojica od njih našli trajno utočište na Vrbici (u Mainama) i u Lastvi Grbaljskoj.

14 Dr Šerbo Rastoder: *Skrivana strana istorije*, tom drugi, Bar, 1997, str. 770.

Položaj sela Duletići

Tada su Vrbice (prostor našeg današnjeg starog sela)¹⁵ bile posjed nekog imućnog Budvanina. Pojedina sjećanja ukazuju da je ovaj Budvanin bio plemić sa titulom konta (kneza).¹⁶ Pošto je na Vrbici držao stoku, angažovao je jednog od Duletinih sinova (Vuka Duletića) za svog pastira. Kada je došao ovdje, Vukov prvi dom je bila jedna pećina ispod Grede, koja je – zbog zaštite od nevremena – bila zazidana suvomeđom. Po našoj procjeni, ovo naseljavanje se zbilo negdje šezdesetih godina XVII vijeka.

Čuvajući stoku budvanskog plemića, Vuko se ubrzo zagledao u njegovu kćerku. Iako se ocu ta veza nije, zbog statusnih razloga, mnogo dopadala, desilo se to da je jedne večeri Duletin sin Vuko – uz pomoć nekog Kneževića (vjerovatno rodom iz sela Podostrog ili Gornjih Pobora) – „ugrabio“ mladu kneževu kćer i doveo je na Vrbicu.

Bilo kako bilo, ovom Budvaninu nije preostalo ništa drugo nego da prihvati novo-nastalu situaciju, tj. da prizna mladog i svojeglavog Vuka Duletića za zeta. Pošto je bio

¹⁵ Ovaj toponim je nazvan po vrbama, koje su ovdje nekada rasle u velikom broju.

¹⁶ U *Ljetopisu Budve* (koji je nastao 1650. godine) don Krsto Ivanović navodi da su se među budvanskim plemićkim porodicama, „od srećne predaje grada Mletačkoj Republici“ (1442), nalazile i dvije porodice porijeklom iz Maina – Bubići i Vitomiri. S tim u vezi, može se pretpostaviti da je jedna od navedenih plemićkih porodica bila posjednik zemljišta na Vrbici, te da je Vuko Duletić bio zet Bubića ili Vitomira iz Budve.

imućan čovjek, pomogao je kćerki i zetu da sagrade kuću¹⁷ i ostavio im u trajno naslijedstvo svoje imanje na Vrbici. Tako se počelo stvarati i uzdizati novo bratstvo Duletića u Mainama, u zaleđu Budve. Po bratstvu, koje je jedino ovdje živjelo, i selo je vremenom nazvano Duletići.

Prema tome, od Duletinog sina Vuka potiču mainski Duletići, kao, svakako, kroz čitavo ovo minulo vrijeme, najbrojnije Duletino potomstvo, u poređenju sa ljubotinjskim, odnosno grbaljskim Duletićima.

U braku kćerke budvanskog kneza (Bubića ili Vitomira) i Vuka Duletića rodila su se tri sina: Vučeta, Kojo i Pero. Od njih se razvijaju tri ograna Duletića u Mainama, i to:

- a) od Vučete – „Vučetići“ (u Gornjim kućama, koje su se – kao što sam naziv kaže – nalazile u gornjem dijelu sela, tj. ispod Grede),
- b) od Koja – „Kojovići“ (takođe, u Gornjim kućama)
- c) od Pera – „Perovići“ (u Donjim kućama, koje su tako nazvane jer su se nalazile u donjem dijelu sela).

Razumije se, ovo je samo uslovna podjela našeg roda Duletića iz Maina, koja nije nikada prerasla u zasebna bratstva, odnosno u posebna prezimena. Iz jednog dokumenta iz 1726. godine, na koji ćemo se u nastavku ovog zapisa detaljnije osvrnuti, saznajemo da je Vučeta imao najmanje dva sina (njihova imena nijesu poznata). Najvjerojatnije da je Kojo imao jednog sina, čije je ime – po svoj prilici – bilo Vuleta. Najzad, Pero je izradio tri sina (upamćeno je da je ime jednog od njih bilo Ivo, dok imena druge dvojice nijesu poznata).

Od ovih Vučetinih, Kojovih i Perovih sinova kasnije dolazi do daljeg rodoslovnog grananja i razvitka mainskih Duletića. U tom smislu, u prilogu ove monografije, koliko su to – razumije se – omogućili prikupljeni podaci o pojedinim porodicama, dajemo genealošku shemu Duletića iz Maina, kao i Duletića iz Ljubotinja i Grblja.

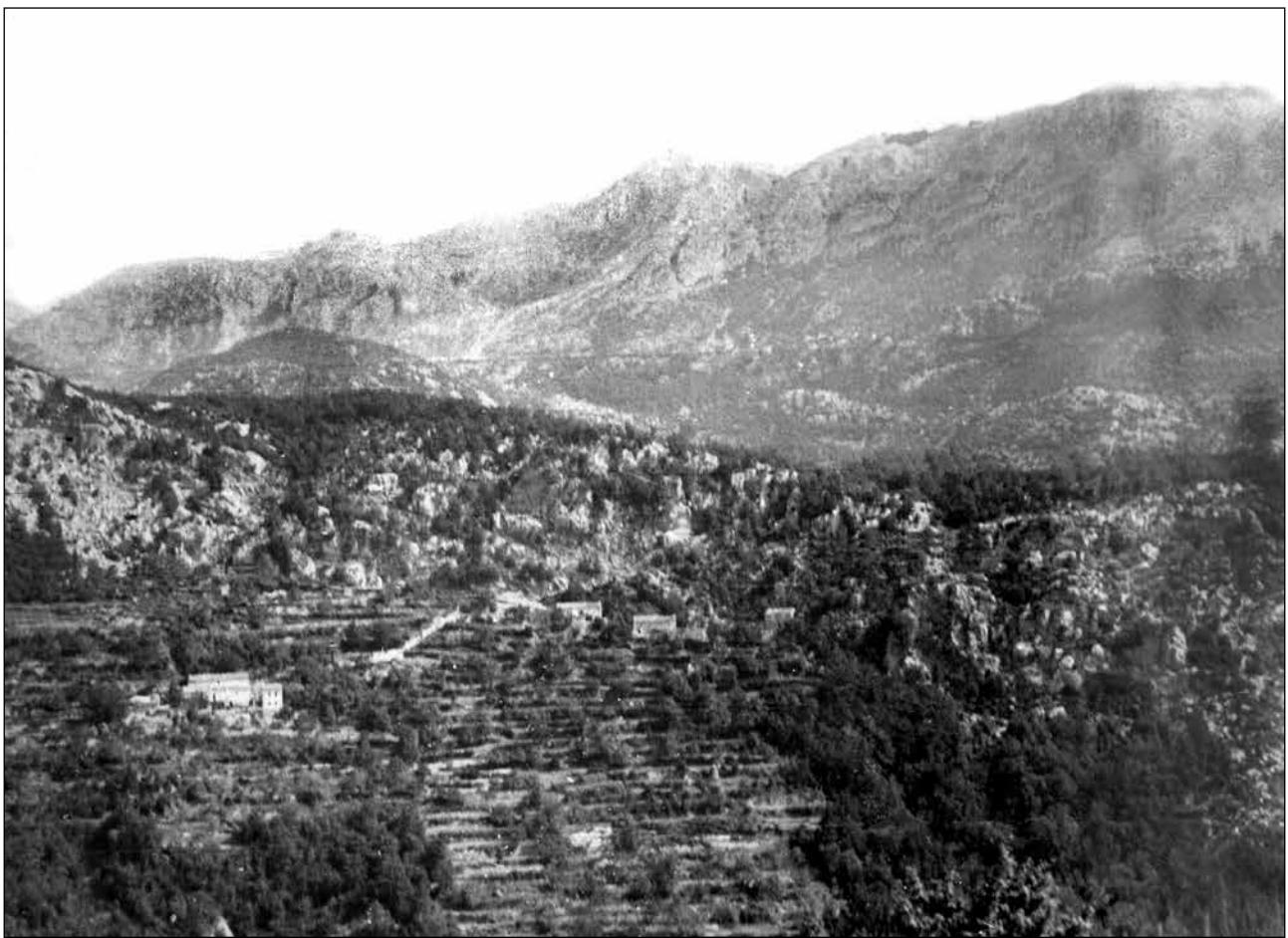
U dostupnim pisanim izvorima iz XVIII vijeka, koje je autor zastupanog zapisa imao priliku da konsultuje, ima više pomena mainskih Duletića. Prvi takav pomen datira od 4. maja 1721. godine. Naime, u umiru između Pribilovića i Krstinića, do kojeg je došlo ponutog datuma u Budvi, među deset pozvanih kmetova (koji su imali zadatak da utvrde prave činjenice i presude u ovom umiru) nalazi se i ime Vučete Duletića.¹⁸ Ovdje se – očigledno – radi o jednom od trojice sinova Vuka Duletića na Vrbici, od kojeg se razvija ogrank „Vučetića“ u okviru našeg bratstva.

Sljedeći pomen, od 23. septembra 1726. godine, odnosi se na dva sina Vučete Duletića. Sadržan je u pismu vladike cetinjskog Danila Petrovića, koje je upućeno gospodinu kavalijeru Jerolimu Bukiju u Kotoru. U ovom pismu se – pored ostalog – navodi:

„Pozovite Grbjljane, Majine i Pobore, koji drže lopove, koji pomutiše sada čitavu krajinu i raskinuše vjeru sa turskom krajinom, kako bi se Turci razbijesnili i počeli harati po Primorju kao u ranijim vremenima. Dva sina Vučete Duletića, dva Savičića iz Grblja i dva Pobora, sinovi Laza Zeca, oteli su noću u Spiču sto devedeset grla sitne stoke, zbog čega

¹⁷ Prema sjećanju starijih Duletića ova kuća je, kod diobe imovine, pripala Vukovom sinu Vučeti, koji se, uz djeda Duletu Radojeva, oca Vuka i stričeve Vukotu i Radoja, nalazi na navedenom spisku podanika Mletačke Republike na samom početku Morejskog rata (1684). Da bi se našao na ovom popisu, Vučeta je morao imati najmanje petnaest godina, što znači da je rođen negdje šezdesetih godina XVII vijeka.

¹⁸ Dr Jevto M. Milović: *Zbornik dokumenata iz istorije Crne Gore (1685-1782)*, Cetinje, 1956, str. 46.

Stari Duletići (šezdesetih godina XX vijeka)

su bili progonjeni, ali stoku nijesu htjeli vratiti; zato nastojte da je vrate, jer se priprema zbog toga veliki metež koji mi nećemo biti u stanju ugušiti.”¹⁹

U sačuvanim arhivskim dokumentima (ispravama), koji potiču iz 1740, 1741, 1744. i 1745. godine, pominju se dva brata Duletića – Ivan Vuletin i Marko Vuletin. Oni se javljaju prvo kao svjedoci ili stimaduri prilikom kupovine zemljišta od strane vladike Save Petrovića u okolini manastira Stanjevići (1740, 1741. i 1745), a potom i kao prodavci sopstvenih zemljišnih parcela (baština) ovom crnogorskom mitropolitu iz dinastije Petrović (1744).

Zapis o navednoj prodaji zemljišta, koji zorno svjedoči o tome da su Duleta Radojev i njegovi sinovi (dok su živjeli na Peraj briještu) u Poborima stekli određenu imovinu, u nastavku prenosimo u cijelosti:

„Vo ime Hrista, amin. Na 1744, marta 11. Na Stanjeviće.

Da jest vedenije vsjakomu čovjeku, pred kim izide sije pisanje, kako dodosmo mi dva brata Duletići Ivan Vuletin i Marko Vuletin i prodasmo našu baštinu gospodinu vladiki Savi, koja se zove po imenu najprva na vrh Spadanice, pak u Radaljev Dolac dva dijela, pak pod dubravom Markovića po dijela, otolen Drijenak i Brštanovice, otolen na Gornja Jarišta ot kamena do vode dionicu i na Male Spile komat i više Rakite prodo i ... Male Spile baštinu i za Goliš Prodo i sve ... I tome biše stimaduri Ni... Đurov i Niko Perov Đakonović ... baštinu trista i pet grošah.

I tomu svjedoci Marko Jovov i Pero ...

---

19 Dr Jevto M. Milović: *Zbornik dokumenata iz istorije Crne Gore (1685-1782)*, Cetinje, 1956, str. 397.

I pisah ja Teodosije Mrković.²⁰

Pomenuta braća Ivan Vuletin i Marko Vuletin su unuci Koja Duletića, od kojeg se razvija ograna „Kojovića“ u okviru našeg bratstva u Mainama. Kao što je poznato, Ivan Duletić je otac Andrije Duletića, koji je u narodnom sjećanju čitavog našeg kraja ostao dobro upamćen po tome što je on jedini, od pozvanih brajičkih, poborskih i mainskih glavara (kneževa), 1768. godine uspio da umakne iz mletačkih lanaca i time izbjegne sigurnu smrt na vješalima, o čemu će biti više riječi u nastavku ovog rodoslovnog zapisa.

Međutim, prije toga, ukratko ćemo se zadržati na citiranom kupoprodajnom ugovoru, kojim braća Duletići prodaju zemlju mitropolitu Savi. Kada se imaju u vidu nazivi baština koje su predmet kupoprodaje, može se zaključiti da se radi o lokacijima koje gravitiraju manastiru Stanjevići. Sasvim je izvjesno da se ovako značajna imovina (čija je vrijednost procijenjena na – čak – 305 groša) nije mogla steći kratkotrajnim boravkom naših predaka na Peraj brijezu. Očigledno, Duletin sin, od kojeg potičemo mi Duletići iz Maina, nije učestvovao u stvaranju naprijed navedene imovine u blizini manastira Stanjevići, jer je on – prema izvedenom rodoslovu – već negdje izmedju 1660. i 1670. godine bio na Vrbici i tu se – zahvaljujući podršci i pomoći svog imućnog tasta iz Budve – počeo „kućiti“. Kako do predmetne kupoprodaje dolazi 70 do 80 godina nakon naseljavanja Vuka Duletića na Vrbici (u Mainama), može se – sa velikom sigurnošću – prepostaviti da su stari

Ruševine kuće iz ogranka Vučetića

20 Ljubomir Kapisoda Stanjević: *Stanjevići – stogodišnja rezidencija dinastije Petrović*, Cetinje, 1998, str. 63.

Ostaci kuće iz ogranka Kojovića

Duleta, odnosno njegovi sinovi koji su ostali da žive na Peraj briješu, decenijama stvarali navedenu imovinu u okolini Stanjevića. Budući da Duletini sinovi, koji su živjeli na Peraj briješu, nijesu vjerovatno imali potomstvo, došlo je do toga da njihove baštine u blizini manastira Stanjevići naslijede Duletini potomci na Vrbici, koji ih onda – kao što se vidi – prodaju vladici Savi Petroviću.

Svakako, najzanimljiviji pomen nekog Duletića iz Maina u pisanim izvorima iz XVIII vijeka odnosi se na pomenutog Andriju Ivanova Duletića, u kontekstu događaja koji su se – tokom 1768. i 1769. godine – zbili u ovom dijelu Primorja prilikom uspona Šćepana Maloga u Crnoj Gori.²¹

Kao što je poznato, u Mainama je inicijalno „lansiran“ i zdušno podržan samozvani lažni car Šćepan Mali, koji se 1766. godine u Crnoj Gori pojavio kao travar, a ubrzo postao njen apsolutni gospodar. Održao se na vlasti gotovo sedam godina.

Grupa Maina (Josif Vukićević, Marko Tanović, Vuko Marković i dr.) u Šćepanu Malome je prepoznala ruskog cara Petra III. Ta vijest o dolasku moskovskog cara u Maine brzo se rasirila po Crnoj Gori. Ona je kod napačenog crnogorskog naroda primljena sa velikim oduševljenjem. Sve se uskomešalo. Posebno se ustalasalo stanovništvo Maina, Pobora i Brajića, koje je oduvijek bilo vezano za Crnu Goru i majku Rusiju. U ove tri opštine ubrzo

²¹ Istoriski prikaz zastupanih događaja iz 1768. i 1769. godine u ovoj monografiji je dat prema zapisu Vlada Đ. Duletića *Lanac skovan za nepokorne*, koji je objavljen u publikaciji *Zapisi sa kamena crnogorskog* (Budva, 2011, str. 89 - 95).

je prestala da funkcioniše mletačka vlast. Razumije se, vinovnik svega toga je bio prepređeni samozvanac, pustolov i skitnica Šćepan Mali.

Da bi smirila uzburkanu političku situaciju na svojoj teritoriji, Venecija je naložila „da se oduzme život nepoznatom strancu, vinovniku nastalih meteža u Crnoj Gori“. Pošto pokušaj likvidacije Šćepana Maloga nije uspio, Mlečani su svojim podanicima naredili da pod prijetnjom smrтne kazne „ne drže nepotrebne zborove u korist nepoznatog, niti u granicama, niti van nje, i da ne pružaju nikakvu pomoć i zaštitu istome“. Međutim, po-kazalo se da Venecija pobunjene Maine, Pobore i Brajiće nije mogla odvratiti od Šćepana Maloga. Stoga je odlučila da oružanom silom iskorijeni njihov otpor i prekine svaku njihovu vezu sa Crnom Gorom.

Tako je početkom oktobra 1768. godine mletačka vojska započela vojnu akciju protiv golorukih poborskih, brajičkih i mainskih seljaka. Prethodno je general Ivan Đustinian glavarima iz triju pobunjenih opština – kako piše Stefan M. Ljubiša u svojoj pripovijesti *Šćepan Mali* – zakazao sastanak „na pelinskijem rudinama u Grblju, i dođu u uročeni dan od općine braicke knez Nikac Martinović, Žmuro Stojanović i jedan Rajković, od poborske knez Marko, Vaso i Đukan, sva tri Zeca, a od mahinske Marko Knežević, Savić Boreta i Andrija Duletić, a pred svijem kaluđer Josif Vukićević“. Pošto je Šćepan Mali već bio napustio Maine i prešao na Cetinje, mletački general je svakome od prisutnih plemenskih prvaka, uz „oproštenje“ da „neće biti ništa njihovim životima“, poklonio „po pedeset žutijeh dukata“.

Nekih desetak dana poslije toga, Đustinian ih ponovo pozove, ali ovoga puta u manastir Podmaine. U vezi s tim, Ljubiša navodi: „Kad u crkvi da celivaju ikone i da čuju kletvene molitve, okoli vojska duždeva manastir, pak ih sve poveže, osim Andrije Duletića, koji brzinom noga omakne uz one potočine da ga nijesu ni zrna od puške dostigla. Sve devet gorepomenutijeh onako vezanjeh odveznu isto veče pod Kotor, i tu ih bez suda i bez ispovijesti objese o konoplju po galijama“.

Budući da je mletački vojni pohod uslijedio istovremeno kada je na Crnu Goru krenula turska kaznena ekspedicija, Mlečani su relativno brzo zaposjeli sve tri opštine. Tom prilikom veliki broj kuća je zapaljen i „lagumom“ oboren.

Kao odgovor na paljenje i rušenje kuće odbjeglog Andrije Ivanova Duletića (direktnog pretka autora ovog zapisu), mainski Duletići su u samoodbrani, na seoskom gumnu, ubili četiri mletačka vojnika. Treba reći da su Duletići njihovu pogibiju obilježili na dosta-jan način. U kamenim pločama gumna uklesali su četiri krsta, jer su na tom mjestu ipak stradala četiri hrišćanina, iako zlotvora bratstva i plemena.

Paralelno sa rušenjem kuća, mletačke vlasti su uhapsile gotovo svakog odraslog muškarca. Ovim masovnim hapšenjem Mlečani su htjeli da prikupe što više dokaza o učešću i odgovornosti pojedinaca u pobuni. Nakon saslušanja uhapšenih ustanika, sudske vlasti su u početku oglasile čak 41 čovjeka kao kolovođe pobune. Daljim ispitivanjem, taj broj je znatno smanjen. Tako je za najteže zločince iz Maina oglašeno pet ljudi, iz Brajića šestorica, a iz Pobora svega dvojica. Od ovih glavnih krivaca samo su četvorica osuđena na smrt, i to: Marko Vukov Knežević i Savić Radov Boreta iz Maina, zatim Marko Đurov Zec iz Pobora, te Žmuro Stojanović iz Brajića.²² Poslije izvršenja smrтne kazne, njihovi leševi su bili javno izloženi kako bi se uputilo jasno upozorenje podanicima i preduprijedile eventualno nove pobune.

²² Gligor Stanojević: *Šćepan Mali*, Beograd, 1957, str. 48.

Očigledno, spisak osuđenika na smrt koji u svojoj knjizi navodi poznati istoričar Gligor Stanojević osjetno je kraći od onog iz Ljubišinog pripovjedanja. Budući da se Stanojevićev popis zasniva na konkretnim naučnim istraživanjima i mletačkim pisanim izvorima, on se u svakom slučaju može prihvati kao vjerodostojnija istorijska činjenica u odnosu na pomenutu Ljubišinu pripovjest.

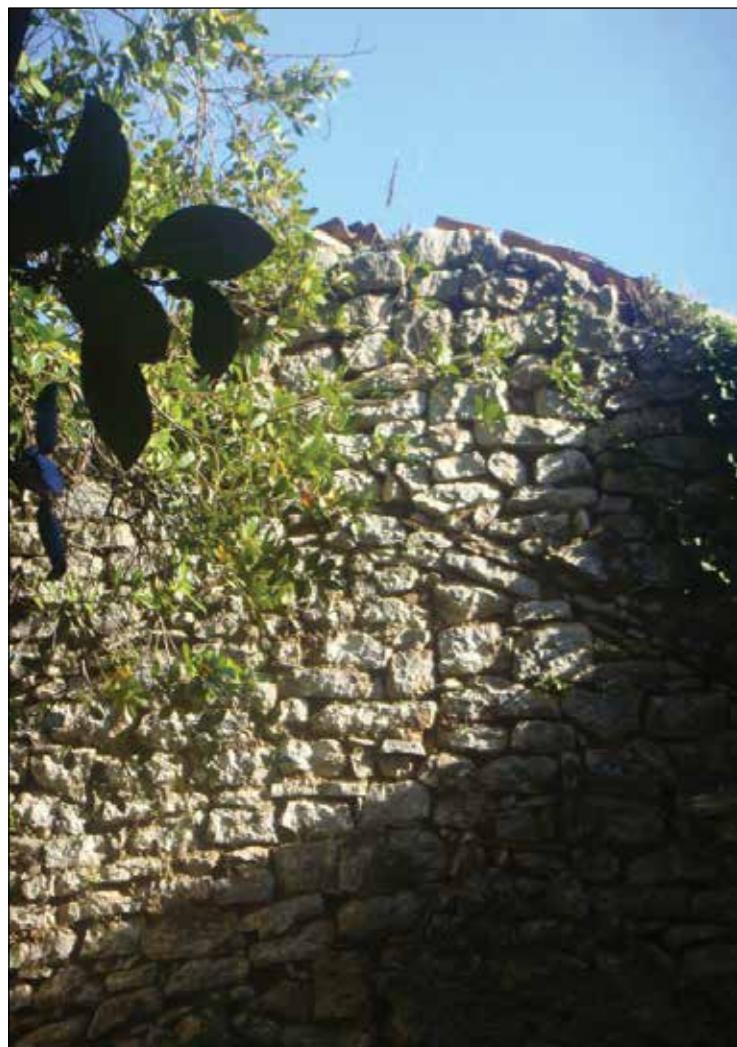
Od ostalih okrivljenih, 23 pobunjenika su osuđena na 10 godina robije okovanih nogu na galiji, s tim što im se ova kazna, zbog moguće iznemoglosti, mogla zamijeniti sa 20 godina zatvora. Kao taoci zadržana su 32 čovjeka, dok je kući vraćeno svega 40 ljudi.

Međutim, najteži krivci su umakli ispred mletačke soldateske i sklonili se u Crnu Goru. Njih šestorica (među njima i Andrija Ivanov Duletić) oglašeni su kao državni neprijatelji Mletačke Republike, koje ni Senat ne može pomilovati. Za svakoga od njih vanredni providur u Kotoru je raspisao ucjenu, dok je njihova pokretna i nepokretna imovina konfiskovana u korist mletačkih vlasti.

„Prema tome, ako uzmemo broj osuđenih na smrt, na vremenske kazne i taoce, ne uračunavajući šestoricu koji su bili van domaćaja mletačkih vlasti, vidi se da je broj krvaca, po mletačkom nalasku, bio daleko veći nego broj nevinih. A ako imamo još u vidu činjenicu da su u početku bili pohapšeni svi muškarci preko četrnaeste godine, onda nam može biti jasno sa kakvom su se svirepošću Mlečani obračunali s pobunjenicima.“²³

Cijena kojom su Maini, Pobori i Brajići platili svoju privrženost i odanost Šćepanu Malom bila je previšoka da bi se usudili da ga i dalje pomažu. Štaviše, on se nikada više nije pojavio među njima. „Tajanstvena i natprirodna sila koju su mu oni pripisivali rasplinula se pred bajonetama mletačkih najamnika. Zgarišta njihovih domova bila su svježa i užasna opomena.“²⁴

Inače, lanac u kome je Andrija Ivanov Duletić u oktobru 1768. godine, kao jedini od deset na prevaru svezanih glavara, brzinom svojih nogu umakao iz dželatskih ruku, služio je gotovo dva stoljeća kao verige na kućnom ognjištu njegovih potomaka. Na ovom podvigу Andrije Ivanova, koji je sa rođacima – braneći svoj dom – usmrtio četiri mletačka

Zidine kuće iz ogranka Perovića

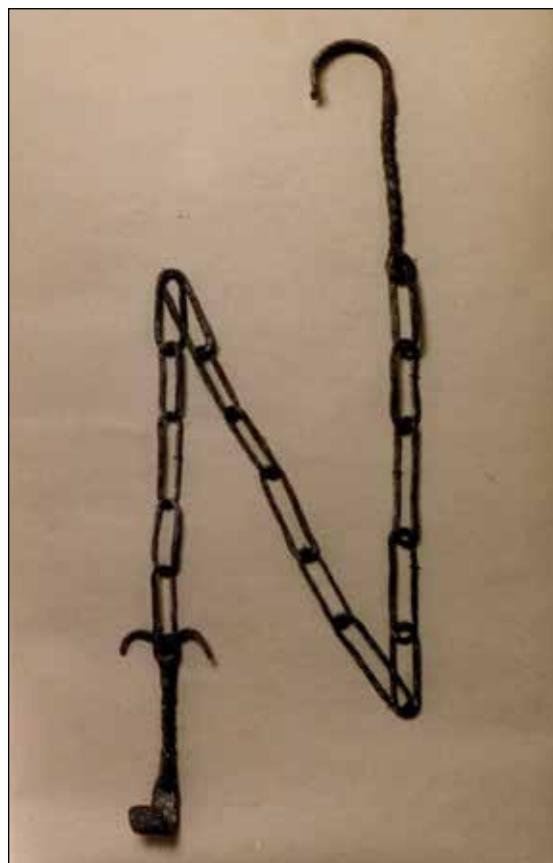
²³ Gligor Stanojević: *Šćepan Mali*, Beograd, 1957, str. 49.

²⁴ Redakcija za istoriju Crne Gore: *Istorijski spisi o Crnoj Gori*, knjiga 3, Titograd, 1975, str. 382 i 383.

vojnika, brojne generacije roda Duletića u Mainama su se napajale i učile kako se voli, cijeni i brani sloboda porodice, bratstva i plemena pred nasrtajem daleko nadmoćnijeg neprijatelja.

Početkom XXI vijeka lanac o kom govorimo (dužine 138 cm sa 16 alki), pošto je – uslijed napretka tehnologije i uslova života – izgubio navedenu dvovjekovnu namjenu, izložen je – kao svojevrsna relikvija iz prošlosti mainskih Duletića – u seoskoj crkvi Svetog Ilike. Tako će on i ubuduće zračiti svojom istorijskom aurom, kao trajno podsjećanje na Andriju Duletića, koji se tako lako „ne hće u lance vezati“. Osim toga, priča o ovom lancu samo je jedan od mnogobrojnih primjera iz naše slavne i slobodarske istorije da – njegoševski rečeno – „Crnogorci ne ljube lance!“

Iz vremena francuske okupacije našeg Primorja (1807–1813), naišli smo na spisak mainskih poreskih obveznika po osnovu plaćanja kućarne i glavarine. Ovaj popis, koji se čuva u Kotorskom arhivu, nastao je 1809. godine. Njegov prikaz za punoljetne muškarce iz sela Duletići dajemo u sljedećem tabelarnom pregledu:

*Lanac u kome je bio vezan
Andrija I. Duletić (1768)*

Red. br.	Poreski obveznik	Procjena kuća u fiorinima	Napomena autora
1.	Ivo Perov Duletić	44	Iz ogranka „Perovića“
2.	Jovo Perov Duletić	40	Iz ogranka „Perovića“
3.	Vučeta Duletić	64	Iz ogranka „Vučetića“
4.	Marko Duletić	16	Iz ogranka „Kojovića“
5.	Jovo Duletić	30	Iz ogranka „Perovića“
6.	Kojo Duletić	35	Iz ogranka „Kojovića“
7.	Vuko Vučetin Duletić	-	Iz ogranka „Vučetića“
8.	Đuro Vučetin Duletić	-	Iz ogranka „Vučetića“
9.	Savo Vučetin Duletić	-	Iz ogranka „Vučetića“
10.	Stanko Andrin Duletić	-	Iz ogranka „Kojovića“
11.	Andrija Mijatov Duletić	-	Iz ogranka „Kojovića“

Na osnovu uvida u predmetni spisak može se zaključiti da je 1809. godine u Duletićima postojalo šest kuća, čiji su vlasnici – domaćini podlijegali plaćanju tzv. „kućarine“ (poreza na kuću), kao i još pet odraslih muškaraca koji su bili obveznici plaćanja tzv. „glavarine“ (neka vrsta poreza na ličnost).

Treba reći da prezentovani poreski podaci sa imenima jedanaest naših predaka, budući da datiraju iz davne 1809. godine, imaju veliki značaj za sastavljanje rodoslovnih tablica pojedinih odlomaka roda Duletića. Svakako, oni su nam uveliko pomogli kod situ-

iranja generacijskih pasova mainskih Duletića, što je rezultiralo da u našim rodoslovima bude manje nepoznanica i otvorenih pitanja.

Tokom XIX i XX vijeka Duletići iz Maina su – poput ostalih crnogorskih i primorskih bratstava i plemena – učestvovali u brojnim ustancima i ratovima. Tako su naši preci sudjelovali u poznatom crnogorsko-francuskom ratu iz 1806. godine, u kojem su udruženi Crnogorci i Primorci – pod vođstvom Petra I Petrovića Njegoša – protjerali sve do Dubrovnika vojsku Napoleona Bonaparte, i to u vrijeme kada je on – upravo – bio na vrhuncu svoje ratne slave i moći. Osim toga, Duletići su uzeli učešća u Bokeljskom ustanku iz 1869. godine protiv austrijskih vlasti, kao i u Prvom i Drugom svjetskom ratu.

Budući da je 1797. godine prestala da postoji Mletačka Republika, koja je gotovo četiri stoljeća gospodarila Bokom i Crnogorskim primorjem, tj. nekadašnjom Donjom Zetom, Austrija i Francuska su podijelile njene teritorije, s tim da su Dalmacija i Boka pripale Austriji. Nakon pobjede Napoleona Bonaparte nad udruženim austrijsko-ruskim snagama u bici kod Austerlica (1805), mirom u Požunu (Bratislavi) Francuska je dobila Dalmaciju i Boku. „lako je tada sva Evropa drhtala pred Napoleonovom silom, mitropolit Petar I sa Crnogorcima, podstaknut ruskom pomoći, video je šansu da Boku vrati matici.“²⁵

Početkom 1806. godine vladičina vojska je ušla u Boku Kotorsku. Poslije toga u Boku uplovjava i dio eskadre ruske pomorske flote, koju je predvodio viceadmiral Senjavin. Među stanovništvom ovog najljepšeg fjorda na svijetu je zavladalo veliko narodno oduševljenje. S druge strane, krajem maja 1806. godine francuska vojska je okupirala Dubrovnik i uputila se prema Cavatu. Pod komandom Petra Prvog, Crnogorci i Primorci (među Primorcima su dominirala budvanska plemena Brajići, Pobori i Maini) krenuli su Francuzima u susret i oko Cavata se sukobili sa njima. U ovim borbama francuske trupe su pretrpjele znatne gubitke i bile su primorane da se povuku u Dubrovnik.

„Nastupio je jedan od najslavnijih trenutaka u ratnoj istoriji Crnogoraca, kad je njihova vojska ukrstila maćeve sa najmoćnjom i najproslavljenijom armijom ondašnje Evrope. U istoriji Napoleonovog prodora na Balkan zabilježeno je ime Crnogoraca stihovima jednog od najvećih pjesnika evropskog romantizma (Prosper Merime).“²⁶

Tokom svih ratnih sukoba do kraja 1806. godine Francuzi od Crnogoraca trpe, na širokom potezu od Boke do Korčule, sve same poraze i velike gubitke. Međutim, sklopjennim mirom u Tilzitu jula 1807. godine, Rusi su Boku prepustili Francuzima ne vodeći – pri tome – računa o legitimnim crnogorskim interesima. Tako su absolutni pobjednici na bojnom polju (Petar Prvi i Crnogorci, potpomognuti Primorcima), voljom velikih sila, bili primorani da napuste Boku Kotorsku i povuku se u svoja brda oko Lovćena, tog veličanstvenog crnogorskog Olimpa.

Treba reći da su u ovom sukobu sa Francuzima, na ratištu Debeli briješ-Konavli-Dubrovnik, aktivno sudjelovali i svi vojno sposobni Duletići iz Maina. Štaviše, sa dubrovačkog bojišta vratili su se sa ratnim plijenom – kotлом za rakiju.²⁷ Tim kotlom se – gotovo 170 godina – služilo cijelo selo.

---

25 Miomir M. Marković: *Crnogorski rat*, Podgorica, 1996, str. 127.

26 Branko Pavićević: *Sazdanje crnogorske nacionalne države 1796-1878*, Istorija Crne Gore, knjiga četvrta, tom prvi, Podgorica, 2004, str. 66.

27 Pored Duletića, još tri mainska bratstva su iz Konavala donijeli kazane za rakiju – Rucovići, Gigovići i Ivanovići, o čemu detaljnije piše Marko Đ. Ivanović u *Primorskim novinama* od 29.03.1990. godine.

Kaluđer Isaija Duletić

U svojoj „Avtobiografiji“ (Beograd, 1898) protosinđel Kiril Cvjetković (1791–1857), rodom iz Baošića, zabilježio je jedan zanimljivi događaj u vezi sa kaluđerom Isajjom Duletićem od Sv. Petke. Njegovo mirsko ime je najvjerovalnije bilo Stanko, a bio je jedan od tri sina Andrije Ivanova Duletića. Treba reći da postoji i druga verzija, tj. da je Isaija zapravo Savo Vučetin Duletić.

U mladosti je bio đak u paštrovskom manastiru Praskvica. Potom se vratio u Maine, gdje se u crkvi Sv. Petke zakaludario (oko 1808. godine). U to vrijeme, svaki manastir je, „bez da je kakvu vlast stariju pitao“, samostalno u monaški red uvodio svoje iskušenike. Na taj način je i Stanko Andrijin Duletić postao kaluđer Isaija.

U aprili 1811. godine u posjetu manastiru Praskvica je došao Gerasim Zelić, krupski arhimandrit i generalni vikar za Boku Kotorsku. Kada je kaluđer Isaija predstavljen arhimandritu Zeliću, ovaj ga je upitao odakle je. Pošto mu je Isaija objasnio ko je i što je, Zelić mu poče govoriti: „Tebe su bez moga dozvoljenja obukli i toga ja te ne prepoznajem kao monaha pravilnoga.“ Iz tih razloga je arhimandrit dao nalog da kaluđer Isaija odmah svuće monaške haljine i da bradu obrije.

Ovako ponižen, Isaija Duletić se vrati u svoj manastir. Pošto je nastojatelj njegovog manastira pošao u Dubrovnik, Isaija je zvonom okupio sve Maine. Kada su ga plemenici vidjeli onako nagrđenog i obrijanog, zapitali su ga što se desilo. On im objasni da ga je arhimandrit Zelić razmonašio. Saznavši za ovo, prisutni Maini se „zapališe“ od bijesa i jarosti i zakleše se da će osvetiti nanijetu sramotu. Dogovorili su se da u povratku za Kotor sačekaju Gerasima Zelića i pokažu mu „kakvim je ljudima sramotu učinio“.

Izabraše oko 30 ljudi i poslaše ih, sa kotlom (u kome će pripraviti vrelu vodu), u jednu staru i nepokrivenu kuću pored puta kojim je arhimandrit morao proći. Dogovor je bio da ga uhvate kada nađe i da mu „vrelom vodom bradu i kosu oprlužaju i svaku dlaku izgule.“

Vraćajući se iz Paštrovića, Zelić se zadržao u Budvi. Tom prilikom, pukovnik Bubić ga je obavijestio o „paklenim“ namjerama Maina. Zato je arhimandrit iz Budve morem otpravljen za Kotor, kako bi izbjegao bliski susret sa uvrijedjenim i prkosnim Mainima.

U isto vrijeme, nastojatelj manastira Savina, Nikanor Bogetić, pošao je u Gornji Grbalj (odakle je bio rodom) da obide svoje srodnike. Ovu posjetu je iskoristio da navrati do Budve i susretne se sa Gerasimom Zelićem. Pošto je završio sve planirane poslove, zaputi se za Grbalj. Kada je prispio blizu one razrušene kuće, u kojoj su Maini iščekivali Zelića, pred njim se pojavi petnaestak ljudi, koji ga ščepaše kako bi svoju osvetu izvršili. Srećom što ga prepoznaše, pa mu – umjesto vrele vode – dužnu čast učiniše.

Okupljeni Maini upitaše Nikanora za Gerasima Zelića, a on im kaza da je morem pošao za Kotor.

„Ah za Boga, to je nama mnogo žao!“ – u glas rekoše Maini.

Potom ga uvedoše u zidine od one stare kuće, gdje mu pokazaše kotač sa vrelom vodom, koja je bila namijenjena za arhimandrita Zelića. Nikanor Bogetić je pokušao da umiri i odobrovolji prisutne Maine, zamolivši ih da odustanu od svojih namjera. Međutim, oni za to nijesu htjeli ni da čuju, kazavši da će se i u samom Kotoru nekako dočepati arhimandrita i da će ga – svakako – sustignuti njihova osveta.

Pošto nije uspio da urazumi ogorčene Maine, Nikanor se vratio u manastir Savinu. Kada se ponovo sastao sa arhimandritom Zelićem, rekao mu je da umalo nije zbog njega stradao i bez brade ostao. Isto tako, opomenuo ga je da nije dobro učinio što je u ljutnji razmonašio kaluđera Isajiju, odnosno da je sa našim narodom trebalo obazrivije postupati. Zelić je na to ostao bez teksta. Za svaki slučaj, svoje stvari iz Kotora prenio je u Kastel Novi, gdje je boravio do svog povratka u Dalmaciju.

U ratnoj istoriji Boke Kotorske, Bokeljski ustank iz 1869. godine bio je – svakako – jedna od najznačajnijih pobuna naroda ovog kraja. Pored Krivošijana, u ustanku protiv Austro-Ugarske, učestvovali su i stanovnici Grblja, Pobora, Maina i Brajića.

Direktni povod za pobunu bio je donošenje Zakona o opštoj vojnoj obavezi u mađarskom i bečkom parlamentu, kojim je – pored ostalog – određeno da obveznici kotor-skog okruga neće, kao do tada, biti oslobođeni vojne obaveze, nego će je služiti u domobranstvu. Osjećanje nacionalnog ponosa i neprihvatanje da se služi tuđinu bili su razlog otpora austrijskom vojnem zakonu.

Kada se u septembru 1869. godine pristupilo sastavljanju regrutnih spiskova mlađića rođenih 1847, 1848. i 1849. godine, došlo je do opšteg narodnog nezadovoljstva. Nадим, Bokelji su se zalagali da se u potpunosti opozovu odredbe o regrutaciji i formiranju bataljona.

S druge strane, Beč je bio odlučan da ostvari samo onu varijantu koja je proisticala iz Zakona o opštoj vojnoj obavezi i odluke o formiranju domobranksih jedinica, što je izazvalo oružani otpor stanovnika pomenutih knežina.

„Pripreme za ustank vršene su u tajnosti. Grbljani, Pobori, Maine i Brajići održali su zajednički satanak u manastiru Podlastva, na kome su se zakleli da će se zajednički boriti protiv Austrije i da neće dozvoliti da njihovi sinovi idu u austrijsku vojsku. Sastavljen je plan ustanka i napada na austrijska utvrđenja. Grbljani su dobili zadatku da zauzmu Goražde, Pobori Stanjeviće, a Brajići tvrđavu Kosmač. Sve su to bile dobro utvrđene i zaposjednute pozicije. U drugoj polovini oktobra 1869. godine ustanici su otpočeli napad na ova utvrđenja.“²⁸

Treba reći da su jedino Pobori uspjeli da iznenade Austrijance i da zauzmu Stanjeviće. Kao neposredni susjadi Pobora, u ovoj akciji su učestvovali i Duletići. Takođe, Duletići sposobni da nose oružje, zajedno sa ostalim Mainama, nastojali su da zauzmu Budvu. Kao što je poznato, ovaj plan se nije mogao ostvariti uslijed dolaska pojačanja austrijskoj vojsci. Operacijama protiv mainskih ustanika i odbranom grada rukovodio je Stefan M. Ljubiša, koji je u to vrijeme bio gradonačelnik budvanske opštine. O svim preduzetim akcijama u cilju čvrste odbrane Budve, Ljubiša je zapovjedniku Dalmacije, cesarsko-kraljevskom maršalu Vagneru, redovno podnosio iscrpne izvještaje.²⁹

U namjeri da što prije uguši pobunu, austrijska vojska je preduzela generalni napad na bokeljske ustanike. U okviru te operacije bezobzirno su paljeni i rušeni njihovi domovi i crkve, a uništavana je i druga imovina. Ostalo je upamćeno da su Austrijanci tada opljačkali, porušili i popalili sve kuće u našem starom selu na Vrbici. Poštedjeli su samo dom

---

28 Miroslav Luketić: *Budva–Sv. Stefan–Petrovac*, Budva – Cetinje, 1966, str. 95.

29 Detaljnije vidjeti *Izvještaj gradonačelnika Budve Stefana Ljubiše zapovjedniku Dalmacije cesarsko-kraljevskom maršalu Vagneru*, 24. oktobra 1869. godine (Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Glasnik odjeljenja umjetnosti – knjiga 9, Titograd, 1989), čiji je autor Marko Đ. Ivanović.

Otaša Vukova Duletića, koji je na svom kućnom pragu – u znak „amaneta“ da mu austrijska vojska ne zapali kuću – ostavio bocun vina i dvije kriške „kruva“, postavljene u vidu krsta. Ovakav Otašev pronicljivi gest je doprinio da Austrijanci zaobiđu i ne zapale njegov dom. Kasnije, nakon sklapanja mira sa pobunjenim ustanicima, austrijska vlast je pružila konkretnu pomoć (u građi i novcu) za obnovu popaljenih ognjišta u Duletićima.

Treba reći da u Bokeljskom ustanku carske trupe nijesu mogle da pobijede šaku pobunjenika. Štaviše, pretrpele su nekoliko teških poraza. Nemoć monarhije je bila očigledna. Stoga je Austrija odlučila da pristupi pregovorima.

Sporazum o miru između zaraćenih strana zaključen je u Knezlazu u Krivošijama (11. januara 1870) i u Srednjim Mainama (17. januara 1870). Rezultati sklopljenog mira bili su sljedeći: rat u Boki Kotorskoj je završen, vojni zakon se neće primjenjivati, te Bokelji neće služiti u austrijakoj vojsci, Bokelji imaju pravo da se i dalje slobodno kreću i da nose lično naoružanje, svi učesnici ustanka biće amnestirani i – najzad – Austrija će platiti odštetu, kako bi se obnovile popaljene kuće i crkve.

Kao što je poznato, pobjeda u Bokeljskom ustanku 1869. godine imala je veliki odjek i značaj za budjenje oslobođilačkih pokreta na slovenskom jugu. Ona je ulila vjeru u sopstvene snage i podigla nacionalnu svijest porobljenog naroda. Autoritet Beča bio je – pritom – snažno poljuljan.

Ljubica i Vlado Đ. Duletić u posjeti Beču (2013)

„Tragičeski konac“ jedne porodice Duletić

U popisu piginulih Krivošijana, Ledeničana, Grbljana, Pobora, Maina i Brajića, koji su pali u bitkama za vrijeme Bokeljskog ustanka (spisak se čuva u Istoriskom arhivu u Zadru), nalazi se ime i Marka Đurova Duletića. U ovoj evidenciji on je naveden kao jedini piginuli Mainjanin u borbama sa austrijskom vojskom.

Međutim, u kolektivnom sjećanju Duletića ostalo je upamćeno da rečeni Marko Đurov nije peginuo kao ustanik. On je, u stvari, za vrijeme Bokeljskog ustanka, ubijen na Rudini u Viškovićima od strane Markovića. Vraćajući se zajedno sa jedne sahrane iz Pobora, došlo je do svađe i fizičkog obračuna između Duletića i Markovića. Saznavši za ovaj konflikt, Marko Đurov Duletić, kao stariji čovjek, koji je u blizini čuvaо stoku, uputio se da umiri posvadane strane. Kada se pojavio i povikao: „Ne ljudi, ne ljudi, raziđite se, zaboga nemojte se više svađati“, neočekvano biva pogoden kuršumom i ubijen.

Kako se ovo ubistvo desilo u vrijeme eskalacije Bokeljskog ustanka, austrijske vlasti su Marka Đurova greškom evidentirale kao peginulog ustanika. Njega je kasnije osvetio sinovac Niko Belov Duletić, ubivši jednog Markovića.³⁰ Pošto je Austrija bila uređena država, Niko Belov je uhapšen i osuđen na dugogodišnju robiju. Kaznu je izdržavao daleko od svog zavičaja, u Umagu u Istri, gdje je i umro 1877. godine.

U cilju suzbijanja krvne osvete, Mainjani su donijeli odluku da se onom ko izvrši krvnu osvetu presječe „šljeme“ na kući. Iz tih razloga, na Šušnjaci su se okupili mainski prvaci i uputili prema našem selu. Oni su trebali da realizuju plemensku odluku, tj. da sruše šljeme na domu Nika Belova. Međutim, poviše sela, „na vr' skale“, zapali su Duletići (među njima je bio i seoski knez Marko Jovov) sa namjerom da, i po cijeni novog kravoprolaća, ne dozvole da se presječe šljeme na kući njihovog bratstvenika.

Uvidjevši da plemensku odluku ne mogu – bez prolivanja krvi – izvršiti, Maini su se okrenuli i vratili nazad. Tada Markovići, koji su se – za svaki slučaj – okupili na Boričevici, krenu ka Duletićima sa ciljem da poruše šljeme na kući Nika Belova. U to se povrate Lapčići i upozore Markoviće da se „vrnu“ doma, jer će oni stati u odbrani Duletića. Tako su i Markovići bili primorani da odustanu od svoje namjere.

Teška i neumitna sudbina pratila je porodicu Marka Đurova i Niko Belova Duletića sve do samog kraja. Naime, Nikov brat Đuro Belov je 1917. godine izvršio samoubistvo, zbog složene porodične situacije. Time se ugasila ova časna kuća iz ogranka „Vučetića“, koju je u periodu od 1869. do 1917. godine zadesilo, kao što smo istakli, mnogo bolnih rana i tragičnih događaja.

U jesen 1881. godine Austro-Ugarska je ponovo naredila da se izvrši regrutacija u čitavoj Boki. Tome su se opet suprotstavili Krivošijani, Grbljani, Pobori, Maini i Brajići. Početkom 1882. godine došlo je do oružanog otpora za odbranu stečenih prava (prije svega, u Krivošijama i u Poborima). Međutim, ovoga puta novi ustanak nije imao izgleda na uspjeh. Austrija je energičnom vojnom akcijom uspjela da relativno brzo uguši pobunu. Tako su se sve ondašnje opštine Boke Kotorske nevoljno pokorile Zakonu o opštoj vojnoj

³⁰ U to vrijeme važilo je pravilo: „Ko se ne osveti – taj se ne posveti!“, koje je skupo koštalo violentne Crnogorce i Primorce. Postoje ozbiljni podaci koji potvrđuju da je u Crnoj Gori ponekad ginulo više ljudi u osveti, nego u borbama sa neprijateljem.

obavezi i poslale svoje mladiće na regrutaciju u austrijsku vojsku.

Mainski Duletići su – takođe – aktivno učestvovali i u oba svjetska rata. Kada je počeo Prvi svjetski rat, austrijska vojska je napustila Budvu i okolinu, jer je front između zaraćenih strana uspostavljen u Grblju. Štab crnogorske vojske za ovaj sektor fronta, na čijem se čelu nalazio knjaz Petar Petrović, bio je smješten u Budvi.

Izbjegavajući austro-ugarsku mobilizaciju i bježeći iz njene vojske, Primorci su se u najvećem broju našli u crnogorskoj vojski. Dobrovoljci iz Budve i njene neposredne okoline formirali su svoj Primorski dobrovoljački bataljon sa četiri čete: Kastel-lastovskom, Sveto-stefanskom, Mainskom i Donjo-grbaljskom. Ovaj bataljon je, kao vojna formacija u sastavu Lovćenskog odreda, djelovao u rejonu Donjeg Grbala. Položaje na potезу Gornji Grbalj–Mirac držale su – uglavnom – dobrovoljačke jedinice, koje su popunjavali Gornjogrbljani, Pobori, Brajići i Crmničani. U okviru tih jedinica Lovćenskog odreda ratovali su i dobrovoljci iz Duletića, i to: Niko Stankov Duletić, Joko Stankov Duletić, Niko Purov Duletić, Milo Ilijin – Purov Duletić, Krsto Savov Duletić, Marko Jokov Duletić, Ilija – Puro Đurov Duletić, Drago Markov Duletić, Vido Vukov Duletić, Marko Savov Duletić i Jovan – Jovo Nikov Duletić.³¹

Kao što je poznato, početkom januara 1916. godine austro-ugarska vojska je izvršila proboj Lovćenskog fronta i zauzela je Cetinje. Ubrzo je okupirana čitava teritorija Crne Gore. Dobrovoljci iz Lovćenskog odreda vratili su se svojim kućama. Međutim, jedan broj Primoraca i Crnogoraca (njih oko hiljadu i po) nijesu željeli da čekaju austrijsku okupaciju, već su se, iza srpske vojske, povukli na Krf. Krsto Jovov Ivanović je sa sobom ponio krstaš-barjak, koji su Maini zadobili još u crnogorsko-francuskom ratu početkom XIX vijeka. Među ovim odstupnicima su bila i dva Duletića: Marko Savov i Milo Ilijin – Purov Sudbinu dobrovoljaca iz crnogorske vojske i mainskog krstaš-barjaka na Krfu, a potom i na Solunskom frontu, najvjernije je opisao mr Marko Đ. Ivanović u svojoj knjizi *Primorci pod crnogorskim barjakom* (Budva, 2007).

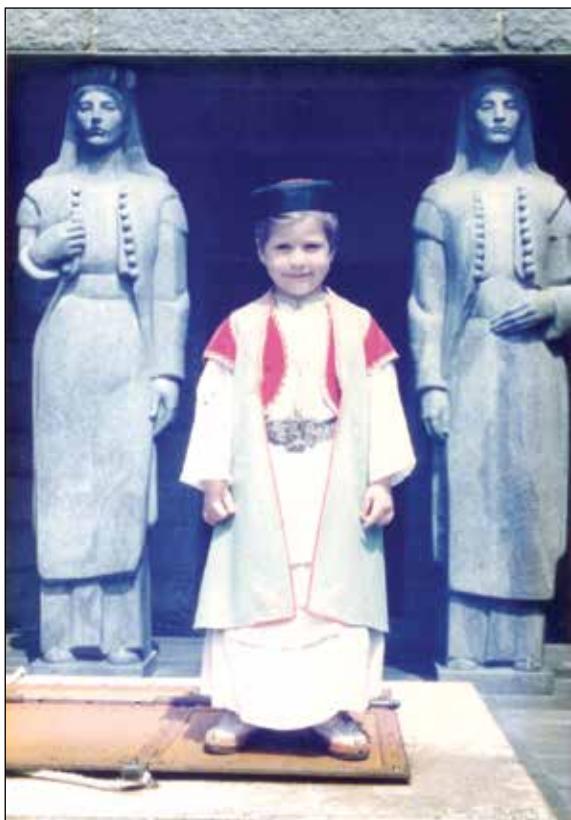
Po završetku Prvog svjetskog rata, sticaj brojnih okolnosti je uticao na to da je Crna Gora izgubila svoju međunarodno priznatu državnost. Štaviše, nelegalnim i neligitim odlukama Podgoričke skupštine iz novembra 1918. godine izbrisano je ime crnogorsko i detronizovana je slavna crnogorska dinastija Petrović – Njegoš. Izglasavanjem akta bezuslovnog ujedinjenja sa Srbijom, Crna Gora je svedena na geografski pojam.

Nakon stvaranja Kraljevine SHS, „narodne mase predvođene radničkom klasom otvoreno su istupale protiv politike buržoaske vlade, koja je već prvih dana otpočela spro-

Niko K. Duletić u crnogorskoj nošnji

³¹ Ovaj spisak dobrovoljaca Duletića iz Maina je dat prema knjizi *Dobrovoljci u oslobođilačkim ratovima Crne Gore 1875–1918* (Podgorica, 1997, str. 366), autora dr Đura Batrićevića.

Svjetlana V. Duletić u crnogorskoj nošnji

vođenje nacionalnog i socijalnog ugnjetavanja.³² U budvanskom kraju grupa komunista je otvoreno istupala protiv ondašnjeg režima. Organizator ovih akcija bio je Dušan Vukov (Purov) Duletić, student tehnike iz Budve. On je bio povezan sa Jovanom Tomaševićem, nosiocem liste KPJ za Crnu Goru na prvim izborima u novostvorenoj državi. Zbog djelovanja sa pozicija KPJ, Dušan Duletić je bio izložen žestokoj policijskoj torturi i progonu, tako da je bio primoran da napusti domovinu. Treba reći da se on nikada više nije vratio ili posjetio Jugoslaviju. Umro je u SAD (1970) i sahranjen je u Los Andelesu.

Samo 21 godinu poslije završetka Prvog svjetskog rata, napadom fašističke Njemačke na Poljsku (1939) započeo je najveći i najkrvaviji rat u istoriji ljudskog roda – Drugi svjetski rat. Razumije se, ni ovaj rat nije zaobišao južnoslovenske prostore. Kraljevina Jugoslavije je, relativno brzo i bez velikog oružanog otpora, potpisala bezuslovnu kapitulaciju pred silama Osovine. Budvanski kraj su 17. aprila 1941. godine okupirali italijanski miltaristi.

Nakon sloma stare Jugoslavije, na poziv Centralnog komiteta KPJ, u čitavoj zemlji otpočele su pripreme za ustank. Tako se na teritoriji budvanske opštine formiraju udarni odredi i borbene grupe. Do opštenarodnog ustanka u porobljenoj Crnoj Gori je došlo 13. jula 1941. godine. Na području današnje opštine Budva realizovano je više uspješnih oružanih akcija. Svakako, borba na Brajićima, koja se odigrala 18. jula, jedna je od najvećih i najblistavijih partizanskih pobjeda u čitavom trinaestojulskom ustanku. U pojedinim borbenim operacijama u ovom ustanku učestvovali su i vojno sposobni Duletići iz Maina.

Uspješan razvoj narodnooslobodilačkog pokreta početkom 1942. godine omogućio je formiranje većih partizanskih jedinica od boraca budvanskog kraja. Tako je 7. januara navedene godine na Paštrovskoj gori formiran Primorski bataljon „Stevan Štiljanović“, u čiji sastav je ušlo pet četa (Kotorsko-primorska, Grbaljska,³³ Poborsko-brajićka, Mainska i Paštrovska). Zamjenik političkog komesara ovog bataljona, koji je dejstvovao na teritoriji od Kufina do Kotora, bio je Rako K. Duletić.

Sredinom marta 1942. godine Mainska četa je brojala 50 boraca i starešina. U samoj četi, broj boraca iz različitih sela bio je nesrazmjeran veličini sela iz kojih su dolazili. Tako je iz devet domova sela Duletića u sastav čete ulazilo šest boraca (Dušan Krstov Duletić, Đuro Niko Đurova Duletić, Ilija Markov Duletić, Jovo Vidov Duletić, Mitar Dragov Duletić

32 Miroslav Luketić: *Budva-Sv. Stefan-Petrovac*, Budva – Cetinje, 1966, str. 101.

33 U sastavu Grbaljske čete su se nalazili tri grbaljska Duletića – Ilija Ivov Duletić, Niko Jovov Duletić i Milo Nikov Duletić. Ovaj spisak je dat prema knjizi *Oslobodilačka borba u istočnoj Boki (Budva, Kotor, Tivat)*, SUB-NOR Budve, Kotora i Tivta, 2006, str. 367 i 368, autora Peka Liješevića i dr Dušana Živkovića.

i Pero Markov Duletić).³⁴ S druge strane, iz tri mainska sela (Podostrog, Lazi i Ivanovići), sa oko 90 domova, u ovoj četi su bila svega dva borca. „Zaista, teško objasnjivo. Svi pokušaji da bude drukčije nijesu uspjeli. Otpori su bili uvijek organizovani i odlučniji.“³⁵

U skladu sa naredbom Štaba Lovćenskog partizanskog odreda u aprilu 1942. godine, Primorski bataljon je povučen sa ovog terena i upućen na druga ratišta širom Jugoslavije. Odlazak partizanskih jedinica iz Crne Gore izazvao je privremenu krizu NOP-a u budvanskom kraju. Nastalu situaciju vještoto koriste Italijani, koji podstiču formiranje četničkih i nacionalističkih formacija.

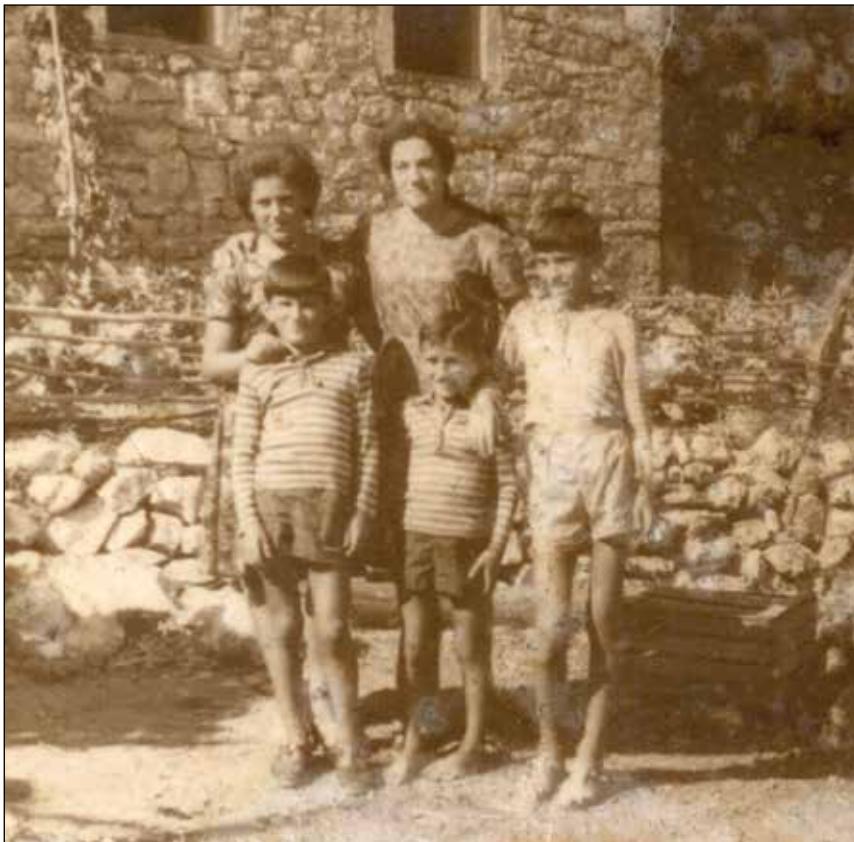
Međutim, poslije kapitulacije Italije (8. septembra 1943. godine) ponovo dolazi do poleta u razvoju oslobođilačke borbe. Taj uspon je trajao sve do konačnog oslobođenja Jugoslavije u maju 1945. godine.

Tokom Drugog svjetskog rata tri mainska Duletića dala su svoje mlade živote za sunce slobode, koje nas danas tako toplo obasjava. Stoga njihova imena ne smijemo zaboraviti:

- a) Jovo Vidov Duletić, poginuo 27. januara 1944. godine kod Andrijevice,
- b) Ilija Markov Duletić, poginuo 1. septembra 1944. godine u borbi za oslobođenje Bajine Bašte i
- c) Milo Jovov Duletić, poginuo 8. februara 1945. godine u Momisićima, kod Podgorice.

Iako su tek počinjali da žive, oni su nesebično ugradili sebe u najveći spomenik našeg doba, a to je život koji živimo i budućnost za koju se borimo. Zato će njihova imena služiti kao trajno nadahnuće i moralni autoritet za buduća pokoljenja.

U toku Drugog svjetskog rata poginula su još dva Duletića, ali kao pripadnici četničkih formacija. Naime, u poznatoj golgoti primorskih četnika u Baru, 25. novembra 1944.

Braća Milorad, Vojislav i Mirko Duletić (s lijeva na desno u prvom redu), sa Sofijom i Zorkom Duletić (u drugom redu)

³⁴ Ovaj spisak Duletića, koji su se nalazili u sastavu Mainske čete, dat je prema knjizi *Oslobodilačka borba u istočnoj Boki (Budva, Kotor, Tivat)*, SUBNOR Budve, Kotora i Tivta, 2006, str. 364 i 365, autora Peka Liješevića i dr Dušana Živkovića.

³⁵ Peko Liješević i dr Dušan Živković: *Oslobodilačka borba u istočnoj Boki (Budva, Kotor, Tivat)*, SUBNOR Budve, Kotora i Tivta, 2006, str. 162.

godine, nevino su – pored ostalih – stradali Stevo Nikov Duletić (iz Maina) i Ljubo Markov Duletić (iz Lastve Grbaljske).

Kao što je poznato, svim organizatorima narodnog ustanka i prvoborcima narodnooslobodilačke borbe, kao znak priznanja za velike zasluge u oslobođanju naših naroda, dodjeljivana je *Partizanska spomenica 1941*. Od mainskih Duletića ovo visoko državno odlikovanje dobili su braća Rako Krstov Duletić i Dušan Krstov Duletić. Isto tako, nosilac *Partizanske spomenice 1941.* bila je i Julija Duletić, rođena Vukašinović (udata za Raka Duletića), koja je bila borac Prve proleterske brigade od samog formiranja. Treba reći da je Boris Jeljin, predsjednik Ruske Federacije, 1995. godine odlikovao Juliju Duletić jubilarnom medaljom povodom 50 godina pobjede u Velikom otadžbinskom ratu 1941–1945. godine.

Državni okviri u kojima su živjeli Duletići

Turbulentne društveno-političke prilike i česte istorijske mijene uslovile su da su Duletići, počev od Čeva, preko Buronja, Dubove, pa do Primorja (Peraj brijege, Lastve Grbaljske i Maina), živjeli u različitim sredinama i državnim okvirima. Njihov domicil je prvobitno bio u Katunskoj, a potom u Lješanskoj, Riječkoj i – najzad – u Petoj crnogorskoj nahiji, koju su, do Požarevačkog mira, tradicionalno sastavljeni Maini, Pobori i Brajići.

Kao što je poznato, Stara Crna Gora se u XVII vijeku (u vrijeme našeg rodonačelnika Dulete i njegovih sinova) nalazila – iako relativno slobodna teritorija – u sastavu Osmanskog carstva. Tokom ovog vijeka crnogorska plemena prave ratna savezništva sa Mlecima protiv turske vlasti. Tako dolazi do poznatih ratova između Mletačke Republike i Turaka – Kandijskog (1645–1669) i Morejskog rata (1684–1699), u kojima su učestvovali i naši preci.

Mirovnim ugovorom u Požarevcu (1718), koji je sklopljen između Habsburške monarhije, Osmanskog carstva i Venecije, Mlečani su dobili Grbalj, Maine, Pobore i Brajiće, koji su ranije pripadali Crnoj Gori. Tako su se Duletići u Primorju u periodu od 1718. do 1797. godine nalazili pod vlašću Venecije. Kada je Mletačka Republika izgubila nezavisnost, njene teritorije u Boki je dobila Austrija.

Nakon bitke kod Austerlica, u kojoj je Napoleon Bonaparta pobijedio združenu vojsku dva cara (ruskog i austrijskog), Požunskim mirom 1805. godine Francuska dobija pravo na Dalmaciju i Boku. Međutim, francuskom osvajanju Boke su se energično suprotstavili Primorci i Crnogorci, potpomognuti ruskom flotom. Ipak – na kraju – zaključenim mirom u Tilzitu Boka je pripala Francuzima, koji su polovinom avgusta 1807. godine okupirali Budvu. Francuska okupacija Budve i Boke trajala je do 1813. godine, kada su Crnogorci, predvođeni Petrom I Petrovićem, oslobodili ove teritorije u Primorju.

Poslije odluke ruskog cara da Boka pripadne Habsburškoj monarhiji, Budvu i okoline knežine početkom juna 1814. godine okupirala je austrijska vojska. Ova druga okupacija Budve trajala je sve do kraja Prvog svjetskog rata (1918). Dakle, obje austrijske okupacije Budve i njenog zaleđa izbrojale su – čak – 112 godina. U tom kontekstu Beč je, u odnosu na Carigrad, Veneciju, Pariz, Cetinje, Beograd i Podgoricu, bio najduže glavni grad Duletića u Grblju i Mainama.

Nakon završetka Prvog svjetskog rata, Crna Gora i njeno Primorje ulaze u sastav Prve Jugoslavije, a po okončanju Drugog svjetskog rata (1945) Budva i njena okolina našle su se u Drugoj Jugoslaviji. Raspadom SFR Jugoslavije 1992. godine Srbija i Crna Gora sastavljuju Treću Jugoslaviju. Konačno, na osnovu rezultata referendumu održanog 2006. godine Crna Gora je obnovila svoju međunarodno priznatu državnost. Upovljavanjem u mirnu luku Evropske unije, može se očekivati da će se turbulentna politička vremena i istorijska gibanja definitivno naći iza nas, odnosno da će naši mlađi naraštaji u zajednici evropskih naroda ostvariti svestrani društveni, ekonomski i kulturni prosperitet i napredak.

U pogledu etnoloških odlika, Duletići u Primorju se – ni po čemu – nijesu razlikovali od ostalih crnogorskih bratstava i plemena. Tako je naša muška i ženska narodna nošnja bila tipično crnogorska, pa je – stoga – ovom prilikom ne bismo posebno opisivali. Iako je bila skupa, naši preci su nastojali da je uvijek imaju, makar za navažnije trenutke u životu.

Narodni običaji Duletića kod obilježavanja vjerskih praznika (Božića, Uskrsa i sl.), krsne slave, ženidbe, svadbe, smrti, kao i u drugim situacijama, nijesu se – takođe – izdvajali u odnosu na korpus opštepoznatih crnogorskih običaja i šire uvriježenu narodnu tradiciju.

Suvomeđe – paradigma života naših predaka

2.3.1. Selo Duletići – lomni i zabit i kraj

Naše staro selo u Mainama, koje je – sticajem određenih okolnosti – postalo mjesto stalnog življenja brojnih generacija Duletića, jedan je – odista – lomni, vrletni i zabit i kraj. Nalazi se u zaleđu Budve, a neposredno je locirano u izduženoj, sunovratnoj udolini, koja se pruža u pravcu jugoistok-sjeverozapad. Kao u zasjedi, selo se vjekovima skrivalo među okolnim brdima i stjenovitim gredama.

U tom opštem sivilu kamenog dekora odvijalo se sivilo života Duletinih potomaka. Drugim riječima, čitav svoj život, ili najveći njegov dio, naši preci su proveli naspram kamena i sami naspram sebe. U toj surovoj prirodi tražili su ličnu slobodu, koju ne bi niko ograničavao ili ugrožavao. Život im je proticao kroz teške dane ispunjene ljudskom mu-kom, između stradanja i nadanja, izmeđi grube stvarnosti i neostvarenih snova.

Međutim, iako rođeni u kamenu, naši preci postajali su od njega čvršći i postojaniji. Boreći se za svaku stopu obradive zemlje, pobjeđivali su i sam kamen. Ta jedinstvena heroika života ih je – uostalom – i održala.

Na ovako uzanom, stješnjrenom i oskudnom životnom prostoru leleka i bez smrti bilo je i previše. Stoga je neprestana i grčevita borba za održavanje gole egzistencije, preživljavanje i opstanak, uz mnogo teških dana, otrova i čemera, postala paradigma života za čitavo Duletino potomstvo u Mainama.

Treba reći da je kamen, koga ovdje ima u izobilju, oduvijek bio dominantni građevinski elemenat, što je čitavoj ruralnoj arhitekturi našeg starog sela davalо prepoznatljivu slikovitost, ambijentalnost i privlačnost. Međutim, u rušilačkom bijesu prirode 15. aprila 1979. godine sve kuće su teško stradale i oštećene, tako da se u njima više nije moglo stanova-ti.

Pošto je, nakon razornog zemljotresa, došlo do izmještanja sela na novu lokaciju u Viškovićima, kuće u Starim Duletićima su trajno napuštene. Stoga su one danas i dalje razrušene i bez krova, zarasle u travu, bršljan i korov. Da bi se pristupilo njihovoј obnovi, neophodno je da se izgradi prilazni put do sela. Budući da je iz pravca Viškovića njegova izgradnja već započeta, može se очekivati da će u doglednoj budućnosti, uz nasušnu podršku opštine Budva, ovaj put biti i završen. Razumije se, navedeni prilazni put bi dopri-nio revitalizaciji starog sela Duletića, čime bi se – na odgovarajući način – odužili našim znamenim i neznamenim precima, koji su u njemu vjekovima živjeli.

Teritorija našeg sela je – inače – ispresjecana brojnim bujičnim potocima, koji su aktivni samo za vrijeme obilnijih padavina. Vode ovih potoka, od kojih su najpoznatiji Korijen potok i Potok za skalom, zajedno sa drugim mainskim potocima, u Budvanskom polju čine rječicu Grđevicu.

Isto tako, na području Duletića postoje mnogi izvori, ublovi i pojšta. Tokom ljetnog, sušnog perioda većina ovih voda presušuje. Usljed djelovanja snažnih sila tektonskih poremećaja, jedan broj izvora je vremenom potpuno nestao.

Za kućne potrebe stanovnika iz Donjih kuća koristio se Točak (presušivao tokom pojedinih ljetnih mjeseci), dok su domaćinstva iz Gornjih kuća bila upućena na korišćenje žive vode iz bistjerne Lazić, koja je rijetko presušivala. Od jačih voda u našem starom selu, koje nijesu presušivale, treba pomenuti izvor u Krstatim dubovima, ublove na Podanju i u Đosovini, kao i izvore Za vrbicom i Podno vodica.

Pet Duletića na brodu za Ameriku – Jovo N. (drugi u prvom redu), Ilija J. (treći u prvom redu), Ilija N. (četvrti u prvom redu), Krsto M. (drugi u drugom redu) i Stanko N. (treći u drugom redu)

U Viškovićima, gdje se – poslije zemljotresa iz 1979. godine – formiralo naselje Novi Duletići, najači živi izvor je Mala vodica, koja nikada ne presušuje. Treba reći da je ova voda u zemljotresu nestala. Međutim, kopanjem rovokopačem po dubini, ponovo je – na sreću – nađena. Potom je izgrađen rezervoar u koji je uvedena Mala vodica. Od ovog rezervoara do novih kuća postavljen je vodovod. Time je riješen problem vodosnabdjevanja Novih Duletića. Nedaleko od našeg novog sela, na teritoriji Markovića, nalazi se relativno jak izvor Velja vodica, koji se nekada koristio za napajanje stoke Duletića.

U pogledu arhitektonsko-urbane strukture seoskih kuća, Stari Duletići su pripadali razbijenom grupnom tipu naselja. Donje kuće, odnosno kuće odlomka „Perovića“, predstavljale su tipičnu grupu gusto zbijenih kuća. Gornje kuće, odnosno kuće odlomaka „Vučetića“ i „Kojovića“, bile su razbijenog tipa.

Pored rijetkih prizemnih kuća (tzv. prizemljuše), u Starim Duletićima najčešće su zidane kuće na dva „boja“, sa prizemljem i spratom, ali bilo je kuća i sa još jednim etažom. Gotovo sve su građene od lijepo tesanog kamena, uz korišćenje vezivnog sredstva od kreča (klaka) i pjeska. Da bi kuća bila toplija, zidovi su bili široki više od pola metra.

Za razliku od paštroske kuće, ovdje je krov najčešće bio na dvije vode. Konstrukcija ovakvih krovova zasnivala se na ozidanim lastavicama, tj. „kad se dva uža, protivna zida, završe u vidu trokuta, a ona druga dva protivna zida završe se vodoravno prema osnovici trokuta. ‘Šljeme’ se položi po vrhovima trokuta, tako i dvije grede [...] na onim dvama vo-

Teodor Valerio – Crnogorska porodica (bakrorez, 1861)

doravnim zidovima se polože.³⁶ Sistemom manjih gredica i tzv. kantinela čitava krovna konstrukcija se uvezivala u jedan koherentan sklop, koji se pokriva koritastim crijeppom, poznatim kao „tigla kanalica“.

U prizemlju kuće obično se nalazila konoba, koja je služila za smještaj krupne stoke (krava, volova, konja i magaraca). Ispred konobe, na otvorenom prostoru, postojao je „obor“, ograđen u suvomeđi, u kome je boravila sitna stoka (ovce i koze).

Sprat kuće služio je za stanovanje porodice. Sastoјao se – po pravilu – od jedne prostorije sa ognjištem. Pokućstvo je bilo veoma skromno i siromašno: verige, bronzin, crijeplna, sač, stočići, karijege, trpeza, kredenca, skrinja, šifonjer, kolijevka, koćete i dr. Na vidnom mjestu, pored ognjišta, visile su gusle, kako bi bile lako dostupne da se – uz njih – na seoskim sjedeljkama i raznim okupljanjima „zapoju“ poznate junačke i druge narodne pjesme.

Patosi i tavani u kućama su pravljeni od hrastovih dasaka (štica), koje su postavljane na gredama od tzv. hrastove strževine. Prostor u potkroviju zvao se „petar“. Zahod se nalazio izvan kuće, na otvorenom mjestu.

U blizini kuće gradile su se „pojate“, u kojima se čuvalo sijeno za prehranu stoke. Osim toga, na otvorenom prostoru oko „ostožine“ (drvenog stuba) plastilo se sijeno u „kope“.

36 Pop Sava Nakićenović: *Boka – antropogeografska studija*, Beograd, 1913, str. 230.

Pojedina domaćinstva su se bavila i pčelarstvom. Od pčelarstva se dobijao med i vosak. Ovi pčelinji proizvodi su se na tržištu uvijek dobro kotirali. Osim toga, velika korist od uzgoja pčela ogledala se i u opršivanju poljoprivrednog bilja.

Sastavni dio seoske scenografije Starih Duletića bilo je i gumno (bilo ih je četiri). Taj ograđeni i popločani prostor u vidu kruga služio je za vršidbu pšenice i „ljužbanje“ kukuruza. Pored toga, na ovim gumnima se odvijao i dio društvenog života sela (igranke u vrijeme slava i svadbi, vijećanje i donošenje odluka od interesa za sve seljane i dr).

Geomorfološku konfiguraciju starog sela karakterisale su strme padine sa uskim, teškom mukom, podzidanim terasastim njivama (džardinima, vrtačama i potkutnjicama) u koje se sabirala oskudna i posna zemљa. Ove tradicionalne baštne, sa beskrajnim suvremenjama,³⁷ stepenasto su se nadovezivale jedna na drugu.

SVaki snop usjeva, pokošene trave ili ogrijevnog drveta morao je da se – tegobnim uskim stazama i bespućima – na ramenima seljana ili na leđima tovarne stoke snosi, odnosno iznosi do kuća u kojima se živjelo.

Na zaradi u inostranstvu

Kao što je istaknuto, životni prostor mainskih Duletića je bio neprekidno stješnjen, kako od susjednih sela i plemena (zbog demografske prenaseljenosti i sveopšte nerazvijenosti), tako i od vrletnih brda, koja su gotovo sa svih strana zaokruživala naše staro selo. U takvim oskudnim i škrtim prirodnim i socio-ekonomskim uslovima gladna usta se nijesu mogla prehraniti.

Ako bi se u porodici rodilo više braće (što je bio veoma čest slučaj), samo jedan od njih je mogao da, kako-tako, opstane i održi se na imanju koje je ostalo iza njihovih roditelja. Pošto se nije imalo što dijeliti, ostala braća su morali da potraže alternativu. U tom pogledu je vrlo ilustrativan primjer mog djeda Niku Đurova Duletića, koji je imao još četiri brata. Kako su stasavali, tako su svi bili primorani da pođu na rad u Carigrad. Jedini se djed Niko, sa carigradskim maljem, čuskijom i mlincem za kafu, živ vratio iz pečalbe, dok su njegova četiri brata – nažalost – umrla ili stradala u glavnom gradu turske carevine.

Prema tome, u nemogućnosti da prehrane sebe i svoje porodice, veliki broj naših predaka je – naročito u drugoj polovini XIX i u prvoj polovini XX vijeka – odlazio u svijet tražeći rada i zarade. Kao nadničari u Carigradu, sjevernoistočnoj Africi, Južnoj i Sjevernoj Americi, kao i u Australiji, obavljali su najteže fizičke poslove u rudnicima i na farmama. To je bio naporan rad od rane zore do kasnih noćnih sati. Pri tome, bili su izloženi raznim prevarama i iskušenjima. Za svoj mukotrpnji rad dobijali su bijednu nadnicu, tako da na kraju od ukupne ušteđevine nijesu mogli da plate ni brodsku kartu za povratak u zavičaj.

Mnogi od njih se nikada nijesu vratili u rodni kraj, već su svoje kosti zauvijek ostavili u tuđini. Spisak njihovih imena je prilično dugačak. Rizikujući da neko bude izostavljen, imena naših predaka iz Maina i iz Lastve Grbaljske, koji su preminuli i sahranjeni u inostranstvu, dajemo u nastavku ovog rodoslovnog zapisa.

³⁷ Suvomeđa je tradicionalni vid gradnje koji je tipičan za Primorje. Gradi se od prirodnog kamena, bez upotrebe pomoćnih vezivnih sredstava. Kao spomenik prošlih vremena, suvomeđe danas predstavljaju dio autentičnog predjela i kulturnog pejzaža našeg kraja. Stoga bi ih – možda – trebalo proglašiti materijalnim kulturnim dobrrom i promovisati kao dio ponude ruralnog turizma u budvanskoj opštini.

Dakle, iz Carigrada se nijesu vratili ranije pomenuta braća Stanko, Kojo, Ilija i Rade Đurov Duletić, kao ni Simo Stankov Duletić. U Montevideu (Urugvaj) su sahranjeni Jovo Nikov Duletić i Ilija Jokov Duletić. U SAD su umrli i sahranjeni braća Đuro i Joko Purov Duletić, Andrija Krstov Duletić, Dušan Purov Duletić, kao i Duletići iz Lastve: Jovo Ilov, Jovo Nikov i njegov sin Blažo. Na putu za Ameriku u Trstu je od mafije stradao Vuko Savov Duletić, dok je na Krfu od tifusa preminuo Marko Ilov Duletić. U američkoj vojsci 1918. godine od „španjolice“ je umro Marko Savov Duletić. Najzad, u Australiji je preminuo i sahranjen Krsto Purov Duletić.

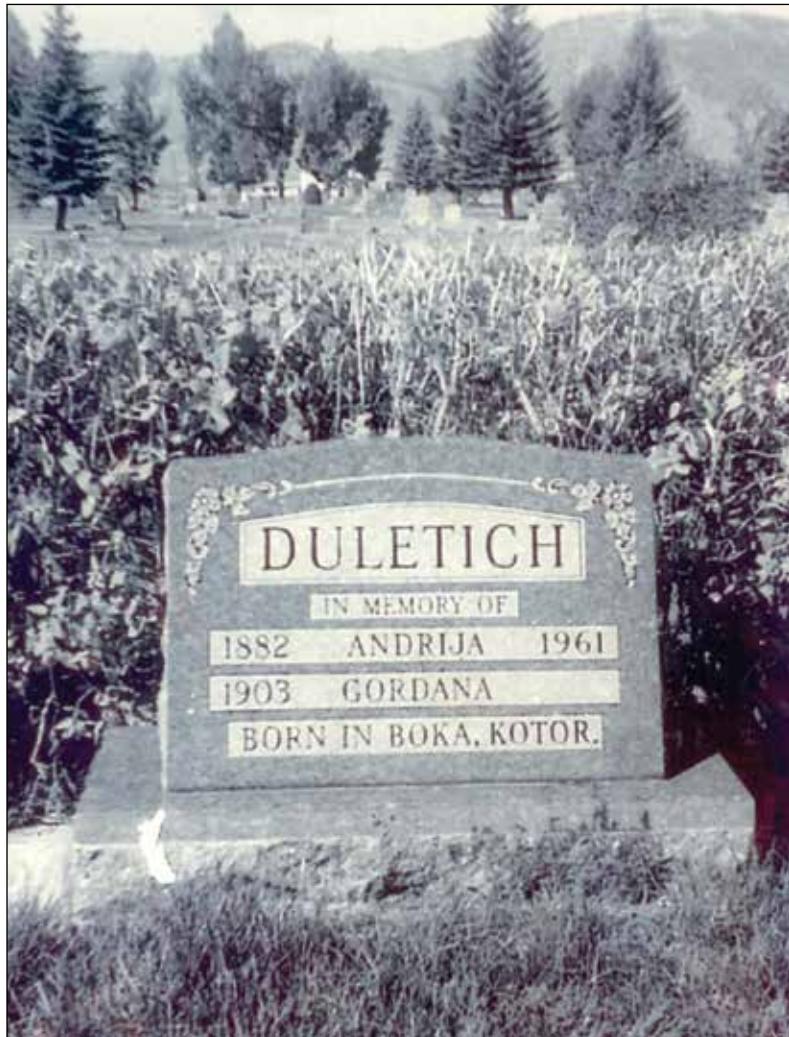
Kao što se vidi, u dvije generacije, u inostranstvu je preminulo ili stradalo 18 naših predaka. Interesantno je napomenuti da iza ovih Duletića danas više nema živih muških potomaka.

Ipak, u ovom sunčanom i prisojnom mediteranskom podneblju, iz tvrde i opore zemlje brojnih kamenih njiva, priroda je – uz teški i naporni čovjekov trud – iznjedrila pitominu, koja se ovdje ogledala u kvalitetnom zrenju grožđa (od kojeg se dobijalo jedno od najpoznatijih vina u čitavom budvanskom kraju), smokava, trešanja, višanja, bijelih šljiva, dunja, šipaka, prasaka (stara sorta breskve), murava i brojnih povrtarskih kultura (krompir, crni luk, bijeli luk, poriluk, zelje, blitva, zelena salata,³⁸ boranija, bob, slani grah, krastavac, paprika, paradajz i dr.).

Rađalo je i hlebno žito (pšenica i kukuruz), ali uvijek u količinama nedovoljnim za prehranu seoskih stanovnika. Zemlja se orala veoma plitko, ralicom koju su vukli volovi. Najčešće je moglo roditi žita za najviše pola godine. Veoma su bila rijetka domaćinstva koja su, sa svog imanja, žitaricama mogli da prehrane potrođicu za čitavu godinu.

Pšenica je vršena na gumnima, obično mobom sa šibacima ili konjima. Žito se mljelo u mlinovima. U Starim Duletićima nije postojao vodonični mlin, pa su se koristili mlinovi u susjednim selima. Za meljavu se davao ujam u brašnu ili žitu.

³⁸ Nekada je u budvanskom kraju bila poznata Duletića salata. Međutim, sjeme od nje nije sačuvano.

Grob Andrije K. Duletića u Bjutu, u saveznoj državi Montana (SAD)

Nadaleko čuveno Duletića vino

Treba reći da je vinogradarstvo bilo jedno od glavnih poljoprivrednih djelatnosti naših predaka. Da bi ostalo što više zemlje za ostale kulture, vinova loza se sadila po krajevima parcela, odnosno iza međa koje su se kaskadno podizale radi stvaranja obradivih terasastih baština. Ove terase predstavljale su – ujedno – i zaštitu od pogubnih erozivnih procesa. Dakle, na svakoj terasi, iznad suvomeđe, nalazio se red loza.

Od crnih sorti vinove loze najrasprostranjenija je bila kratošija, zatim stara sorta vranca i tzv. „amerikanka“. Prilično je bila raširena i lisica, stara sorta grožđa roze boje. Od bijelih sorti vinove loze posebno je bila zastupljena mekuša (mekulja), a potom japudžak, bijela razaklija i dr.

Zbog povoljnih klimatskih uslova, visoke osunčanosti predjela i odgovarajućeg pedološkog sastava zemljišta, grožđe je uvijek kvalitetno sazrijevalo, što je omogućavalo dobijanje prvakasnog vina.

Inače, grožđe se, na tradicionalni način, mečilo (gnječilo) nogama u drvenim badnjevima. Nakon obavljenog vrenja, vino se prelivalo u drvene bačve, a potom iz bačvi u staklene demižane.

Šezdesetih godina XX vijeka bolest filoksera je gotovo uništila sve zasade vinove loze u našem starom selu. Pošto oni, zbog iseljavanja stanovnika i zemljotresa, nijesu obnavljani, danas se u Starim Duletićima više ne može naći nijedan čokot loze. Tako je na nekada čuveno Duletića vino, koje se kupovalo i koristilo kao lijek, ostalo samo lijepo sjećanje.

Pored vinogradarstva, voćarstva, ratarstva i povrtarstva, naši preci su se bavili i stočarstvom, odnosno uzgojem krupne i sitne stoke u cilju osiguranja potrebnih proizvoda za ishranu. Od domaćih životinja se dobijalo mlijeko, sir, meso, mast, koža, vuna, jaja i dr. Poput zemljoradnje, tako je i stočarstvo u Starim Duletićima bilo ekstenzivnog karaktera, uz veoma mala ulaganja i skromne prinose. Međutim, kvalitet ovako obezbijedenih prirodnih proizvoda, bez upotrebe hemije, hibrida i genetski modifikovanih sorti, dostizao je visoke ekološke standarde, što se danas nalazi u domenu puke fantazije.

Svaka priča o Starim Duletićima je, ujedno, i priča o kamenu, koji je ovdje imao ne samo geološku, nego i metafizičku vrijednost. Imajući u vidu njegovu beskrajnu dominaciju i „dramatiku“, naši preci su čitav svoj život prilagođavali kamenu i kamen svom životu. Od njega se nije moglo pobjeći. Kamen je bio svuda – i u kući i van nje. Na neki način kamen je

Ljubo Đ. Duletić poje uz gusle

Mladost mainskih Duletića – Miloš, Vladimir, Milo, Pero, Veselin, Goran, Marko, Igor, Danilo, Aleksandar, Đorđe i Srđan (2012)

postao i simbol kletve, jer se često moglo čuti: „Kam mu u dom“ i „Skamenio se dabogda!“ Štaviše, na tom fonu je i tužbalica Sestre Batrićeve u „Gorskom vijencu“, koja se završava poznatim stihom: „Glavari se skamenili! Kam im u dom!“

U „Epu o Gilgamešu“, najstarijem poznatom književnom ostvarenju ljudske civilizacije, ima jedan karakteristični stih u kome se kaže:

*U tvrdom kamenu uklesana su sva djela
I sve patnje.*

I – odista – u kamenoj scenografiji ovog mainskog sela zarobljena su sva djela i sve patnje naših predaka. Naše postajanje i naše postojanje. To uvijek moramo imati u vidu, kako bismo stalno iznova – ali u korak sa savremenim dobom i nastalim pozitivnim promjenama – potvrđivali sebe i svoj rod.³⁹

Dakle, u Starim Duletićima jedino nepristupačne vrleti, kamena i mukotrpnog rada nije nikada nedostajalo. Sve ostalo bitno za jedan iole normalni život bilo je veoma limitirano, škrto i oskudno. Sve sami „prokleti deminutivi“, kako bi se literarno izrazio Mihailo Lalić. U izobilju je bilo samo golog i sivog primorskog krša, ali – svakako – i valjanog karaktera i visokog morala ljudu koji su ovdje stalno živjeli duže od tri stoljeća.

³⁹ U životu autora ove knjige i njegove generacije smještene su – u razvojnem pogledu – ne samo decenije, već i vjekovi. Naš život je započeo učenjem prvih slova i tablice množenja pri petrolejskim svijećama, bez električnog osvjetljenja u Duletićima, dok zastupana bratstvenička hronika nastaje u vrijeme dominacije interneta i globalnih društvenih mreža.

2.3.2. Karakterološke osobine naših predaka

Kroz dramaturgiju proteklih vjekova i vječitu borbu sa brojnim tjeskobama, u ovom lomnom i vrletnom selu klesao se i stvarao jedan posebni ljudski moral i rezolutno izražen osjećaj za pravdu i pravicu. Držanje do sebe, do svog ugleda i ugleda svog bratstva i plemena, nije ostavljalo mnogo prostora za ljudsku toleranciju i praštanje. Otuda je u ponašanju i postupanju naših predaka ponekad bilo suviše prijekosti i neobuzdane gorštačke naravi. Po običajima strogog patrijrahalnog života nije se dozvoljavalo da na obraz, čast i ugled pojedinca ili bratstva padne kakva tamna mrlja, moralna sjenka, uvreda i poniženje. Isto tako, nastojalo se da se poravnaju svi otvoreni računi i nesporazumi u odnosima sa susjednim bratstvima i plemenima.

Poravnanje računa – vo za jarčeve

Negdje tokom druge polovine XIX vijeka zbio se jedan zanimljiv događaj, koji ilustruje koliko su, ne samo naši djedovi, nego i naše babe bile odvažne i energične osobe.

Naime, desilo se da je stoka Duletića zašla u atar sela Podostrog, gdje je pričinila određenu štetu. Tom prilikom Podostrožani su probrali nekoliko najboljih jarčeva, koje su poklali i priredili bogatu večeru za čitavo selo.

Na ovakvu pljenidbu stoke Duletići su ubrzo reagovali. Vrebajući povoljnu priliku i pod prijetnjom oružja, iz rala jednog Podostrožanina, koji je orao njivu, odvezali su vola i doveli ga u Duletiće. Kako je u to vrijeme u Podostrogu bilo oko 80 domova, a u Duletićima deset puta manje (svega osam), niko od naših djedova se nije smio usuditi da zakolje vola, jer su bili svjesni da se teško mogu suprotstaviti Podostrožanima, ukoliko krenu da se obračunaju sa njima.

U tom vijećanju i velikoj nedoumici što da učine sa volom, presudila je žena Đura Kojovog, Mare Duletić, rodom Božović iz Podostroga. Ona je uzela malj i odlučno prekorjela svoj dom, kazavši:

„Ako vi nećete, ja ču – kao podostroška odiva – na svoju odgovornost ubiti vola, jer moj rod nije imao milosti za naše jarčeve!“

Vremena za premišljanje i dogovaranje više nije bilo. Ovako prkosan i nepokolebljiv stav Mare Đurove presudno je uticao da se vo zakolje. Meso od vola je skuvano u velikim kazanima. Za svaki slučaj, na večeru su pozvani i susjedni Lapčići. Ako Podostrožani nenajavljeni pođu u potragu za volom, zajednički će im se lakše oduprijeti.

Odista, Podostrožani su se brzo okupili i iste večeri krenuli ka Duletićima da ih dozovu pameti. Kada su stigli na Ravni, saznali su da su se Lapčići pridružili Duletićima. Da bi izbjegli moguće krvoproljeće, koje je bilo na pomolu, odlučili su da se ipak vrate nazad u Podostrog. Na ovaj način Duletići su u cijelosti poravnali otvorene račune sa Podostrožanima.

Razumije se, navedeni nemili događaji izazvali su obostrano podozrenje i obazrivost. Neko vrijeme Duletići i Podostrožani su se držali podalje jedni od drugih. Međutim, jednog pazarnog dana u Budvi se sretnu sestrić i ujak – moj djed Niko Đurov Duletić, sin pomenute Mare Đurove, i njen brat iz Podostroga. Prilikom susreta, koji nijesu mogli izbjegći, između njih se poveo ovakav dijalog:

„Sestriću, rado bih se poljubio s tobom, nego ti je još masna brada od onoga našega vola.“ – našlio se ujak Božović.

„Možemo se, ujače, slobodno izljubiti, jer je i tvoja brada još uvijek masna od onih naših jarčeva, pa mi to ne smeta mnogo da se pozdravimo.“ – uzvratio je na to moj djed Niko.

Pošto nijesu imali drugog izbora, ujak i sestrić su se srdačno izljubili i oprostili jedan drugome „smrtna sagrešenja“ zbog postradalih jarčeva i vola.

Prema teoriji jednog filozofa, podneblje i ambijent igraju presudnu ulogu u formiranju čovjekove ličnosti. Noseći u sebi prvenstveno prkos katunskog kraja (Čeva), kao i metafiziku golog i sivog primorskog krša, naši preci su često – u odbrani svog integriteta – prelazili granicu dozvoljenog ponašanja, što je ugrožavalo druge ljude i njihove živote. Drugim riječima, svaki nasrtaj na sebe znali su da sankcionišu po principu tzv. „junačke pravde“, tako što su bili veoma brzi na oružju. Treba reći da su u tome ponekad bili, čak, i prebrzi. Međutim, ako se zna da je prijeko i gorštačko ponašanje nerijetko bilo uslov njihovog biološkog opstanka i opšte-prihvaćeni način življenja, onda se donekle mora imati razumijevanje za surovost i nepromišljenost pojedinih postupaka i činjenja.

Nesporazumi sa Čavorima

Negdje u prvoj polovini XIX vijeka, mainski Duletići su imali nesporazume i sukobe sa njeguškim Čavorima. Naime, jedan Duletić je pozajmio konja od popa Kovačevića sa Prijevora i sa njim pošao u Kotor. Kada se vraćao sa kotorskog pazara, na Trojici ga je presreo neki Čavor, koji je prihvatio konja za uzdu i naredio Duletiću da sjaše, kazavši mu da je to njegov konj. Duletić je pokušao da objasni ovom čovjeku da konj, u stvari, nije njegov, nego popa Kovačevića sa Prijevora.

„Ne, ne, to je moj konj, koga sam morao da ustupim popu Kovačeviću zbog neizmirenog duga.“ – rekao je Čavor.

„Prodi me se, k'a Boga te molim, riješi ti te probleme sa popom Kovačevićem, a ja ovoga konja moram da vratim onome od koga sam ga i uzeo“ – Duletić je pokušao da urazumi nepoznatog čovjeka.

Međutim, Čavor je bio uporan da – po svaku cijenu – otme konja. Duletić je još jednom pokušao da „na mirne“ urazumi upornog Čavora. Pošto ubjedivanje nije pomagalo, Duletić je – da bi sačuvaо obraz i odbranio konja – iza pojasa izvadio kratku pušku kremenjaču i njome ubio ovog agresivnog Njeguša. Sa Trojice se uputio pravo na Prijevor da vrati konja popu Kovačeviću.

Budući da je prolivena ljudska krv, Duletići su očekivali osvetu od strane Čavora. Iz tih razloga su svake noći na lvandolu u Viškovićima organizovali predstražu, kako bi spriječili upad Čavora u naše staro selo.

Pošto su bili topli ljetni dani, jedne noći Duletići su prisplali na straži. Sanjajući da ga je ujela zmija, negdje pred zoru se probudio moj predak Kojo Andrijin. Ustao je da protegne noge i da odagna ružan san. Utoliko su naišli Čavori i, vidjevši čovjeka u kukuruzu, zapucali na njega. Tom prilikom Kojo je ranjen u nogu. Pucnjava je probudila ostale Duletiće, koji su odmah uzvratili vatrom na Čavore i tako ih primorali da se vrate na Njeguše. Time je prekinut ovaj lanac nerazumne osvete.

Osveta za smrt Stanka Markova Duletića

U vrijeme austrijske okupacije švercovalo se duvanom između Crne Gore i Primorja. Kao i uvijek, bio je to unosan i isplativ posao. Austrijske vlasti su nastojale da svim sredstvima spriječe nelegalnu trgovinu duvanom. U cilju suzbijanja ove trgovine, u jednoj raciji austrijski žandari su ranili Stanka Markova Duletića. Od zadobijenih rana on je kasnije i preminuo (1888).

Njegovu smrt Duletići nijesu mogli da oproste Austriji. Tražili su priliku kako da osvete svog bratstvenika. U toj namjeri su – na kraju – i uspjeli, ubivši jednog austrijskog vojnika, koji je otvarao i zaključavao Mala vrata na Pizani.

Suđenje Ivani Nikovoj Duletić

U trgovinu duvanom, za vrijeme austrijske vlasti, bile su uključene i žene, jer se polazilo od toga da su one manje sumnjive od muškaraca. Tako se i baba autora ove hronike, Ivana Nikova Duletić, rodom Klač iz Brajića, povremeno bavila ilegalnim prenosom duvana iz Crne Gore u Primorje.

Tada su se nosile široke kotule, koje su omogućavale da se oko ženskog pasa neprijetno sakriju vrećice sa rezanim duvanom. Takav način skrivanja duvana praktikovala je i Ivana Nikova. Međutim, postala je sumnjiva austrijskim žandarima. Jednom prilikom su je presreli, tražeći od nje da se podvrgne pretresu. Ona se sa tim nije složila. Nakon ponovnog insistiranja, Ivana je grubo odgurnula žandare i pozvala: „U pomoć! Hoće da me napastvuju.“

Kako ne bi bili kompromitovani, žandari su odustali od pretresa. Međutim, zbog napada na službena lica, protiv Ivane Duletić su podnijeli krivičnu prijavu. Na suđenju u Kotoru Ivana je izjavila da su austrijski žandari pokušali da je napastvuju, pa je bila prinuđena da brani svoju čast i obraz. Sudija je nevoljno prihvatio iznijetu odbranu, rekavši da je spašava to što nosi kotulu. Drugim riječima, sudija je priznao da je Ivana Duletić odabrala jedini način kako da bude oslobođena od odgovornosti po ovoj krivičnoj prijavi.

Nagonska plahovitost, eksplozivnost, kičeljivost, pretjerano častoljublje i prkos, uz poznatu pravdoljubivost, slobodoljubivost i tradicionalno gostoprimstvo, bila su glavna obilježja naravi naših predaka. Ali, s druge strane, ovaj kraj je često rađao ljude, koje su – uprkos turbulentnim životnim situacijama i iskušenjima – krasile prisebnost, razložnost, toplina, razumijevanje i bezkonfliktnost. To su bile one osobe koje su u kolektivnom sjećanju našeg bratstva i plemena ostale upamćene po „mekoj“ i plemenitoj naravi i dobroti.

Predusretljivost, dobra volja, dočekljivost i gostoprimstvo su – takođe – bile bitne karakterološke osobine naših predaka. Njihove familije su često gladovale i bile željne i „suvog hleba“, ali za prijatelja, putnika i namjernika uvijek se u kući moralo naći komad pogače, gruda sira, „feta“ pršuta i bocun dobrog vina, kako bi se gost dočekao na pravi, domaćinski način. Kada bi nenajavljeni naišao dragi prijatelj, domaćin je prekidao i najvažnije poljoprivredne poslove. Tako je ostalo upamćeno da su se, nerijetko, iz rala i volovi odvezivali, kako bi se gost ili poznanik što bolje i prisnije dočekao i ugostio.

Novi Duletići (2014)

Nadalje, naši preci su stalno težili da sačuvaju svoju slobodu i nacionalnu samobitnost. Odlučno su se suprotstavljali svim nasrtajima i namjerama osvajača da ih asimilira, prekrsti i odvoji od svoje matice – Crne Gore. Oslanjajući se na Cetinje i Katunsku nahiju (iz koje potiče rodonačelnik bratstva Duleta Radojev), naši preci su aktivno učestvovali u svim oslobođilačkim ratovima, ustancima i bunama protiv tuđinske vlasti i okupacije.

Ovakva prožetost surovog i plemenitog, plahovitog i razložnog, pravdoljubivog i slobodarskog u ponašanju naših predaka posljedica je društveno-istorijskih i socio-ekonomskih uslova u kojima su živjeli. U osnovi, za sve generacije Duletića može se slobodno reći da su bile satkane od dobrog i valjanog ljudskog materijala. Drugim riječima, u lomnim i vrletnim Duletićima rijetko se rađalo ljudske rđe i korova.

Stoga, neka dosadašnja tradicija i slika roda Duletića bude onaj moralni svjetionik i autoritet koji će obasjavati i usmjeravati ponašanje svih naših budućih generacija. Treba se nadati da će taj veliki moralni kapital i čojske zakone, koje su nam ostavili preci, dolazeća pokoljenja i naraštaji dalje nadgrađivati i obogaćivati novim etičkim i ljudskim vrijednostima. Neka svaka sljedeća generacija bude bolja od prethodne – što se, uostalom, može ljepše poželjeti za jedno malo, ali – pri tome – čestito i ponosno bratstvo kakvi smo mi Duletići, kroz istoriju, gotovo oduvijek bili.

2.3.3. Crkva Svetog Ilije u Duletićima

Treba reći da su veoma rijetke crkve u Crnogorskom primorju ispred kojih se sahranjuje samo jedno bratstvo. U svakom slučaju, takva je naša seoska crkva Svetog Ilije u Viškovićima (nedaleko od nje nalazi se naselje Novi Duletići). Danas je to sakralni objekat koji pripada isključivo nama, mainskim Duletićima.

Crkva Sv. Ilije je relativno mala jednobrodna građevina, čije su spoljne dimenzije (sa polukružnom apsidom) 7,25 metara u dužini i 5,05 metara u širini. Zidana je sivim tesanim kamenom, koji je poređan u dosta pravilnim redovima. Debljina zidova iznosi oko 70 cm. Na istočnoj strani se završava polukružnom apsidom, dok pročelje na zapadnoj strani nadvisuje zvonik „na preslicu“ sa jednim oknom.

Nalazi se na jednoj glavičici (oberu), iznad koje se uzdiže Obla glavica. Oko crkve rastu stogodišnji hrastovi, koji su izloženi čestim udarima gromova, tako da se pojedini vremenom suše i nestaju.

Crkva je okružena zidom, a na prostoru izvan njega nalazi se veoma staro i prilično veliko groblje („grobljište“ ili „grobavlje“), koje se prostire po čitavom Oberu ove glavičice, sa grobovima pokrivenim – uglavnom – prostim, nepravilnim kamenim pločama, često duboko uraslim u zemlju.⁴⁰ Da je grobavlje oko crkve drevno, svjedoči i narodno predanje, koje kaže da su nekada ovamo „prenosili mrtvace iz Lješanske nahije.“⁴¹

Crkva Sv. Ilije u Duletićima

⁴⁰ Prilikom uređenja i proširenja parking prostora za crkvu jedan broj ovih kamenih ploča je uklonjen, kako bi se obezbijedio što veći kapacitet za parkiranje automobila prilikom sahrana i pomena naših pokojnika.

⁴¹ Mladen S. Crnogorčević: *Crkve i manastiri u općini budvanskoj*, Zadar, 1901, str. 20.

Sv. Arhanđel Mihailo je krsna slava
Duletića

Na mjestu današnje crkve ranije je postojala stara crkvica, koju je najvjeroatnije sagradio – negdje u srednjem vijeku – neki plemić Višković, koji je živio u sjeverozapadnom dijelu današnjih Viškovića (do skoro je na Paljem brdu postojalo njegovo kućiste). Kako je u svojim zapisima zabilježio Savo J. Marković (nastalim u Kanadi 1966. godine), rečeni Višković nije imao muškog poroda, već pet kćerki. Jedna od njih se udala za nekog Markovića, tako da je ovo maliinsko bratstvo – po tom osnovu – nasilijedilo dio imovine plemića Viškovića, sa crkvom Svetog Ilike. Pošto su Markovići u svom selu imali crkvu (Svetog Spasa), doseljavanjem Duletića u Maine Sveti Ilija vremenom postaje crkva samo našeg bratstva.

Kada je na lokalitetu stare crkvice sagradena nova crkva, u današnjim gabaritima, nije ostalo upamćeno. Međutim, poznato je da su početkom XX vijeka (uoči Prvog svjetskog rata) Duletići proširili prozore, izgradili novi zvonik i fugovali zidove na crkvi.

U razornom potresu iz 1979. godine crkva Svetog Ilike je ozbiljno oštećena. Odmah poslije zemljotresa (tokom 1981. i 1982. godine) naše bratstvo se organizovalo i – u prvom redu – sopstvenim sredstvima i ličnim radom, konstruktivno saniralo crkvu i uredilo groblje, tako što je sagrađen potpuno novi zid oko Svetog Ilike. Poslije toga, naš bratstvenik Đuro N. P. Duletić kupio je novo zvono (staro zvono je, uoči Prvog svjetskog rata, dato na popravku, ali nije – zbog nastalih ratnih sukoba – враćeno crkvi) i poklonio ga crkvi. Tokom posljednje decenije XX vijeka urađen je i oslikan novi ikonostas i asfaltiran je prilazni put do crkve, tako da je to danas jedan od najuređenijih sakralnih objekata u čitavom našem kraju.

Inače, krsna slava nas Duletića je Aranđelovdan (21. novembar), a prisluga Ilinden (2. avgust). Treba reći da su i krsnu slavu i prislužbu naši preci (Duleta sa sinovima) donijeli sa Čeva, kao dio duhovne tradicije plemena Ozrinića, od kojeg – kao što je poznato – potiče naše bratstvo.

Sv. Ilija Prorok je prisluga Duletića

3. RODOSLOVNE TABLICE BRATSTVA DULETIĆA

Sastavni dio priče o rodu Duletića predstavljaju rodoslovne tablice ovog bratstva, koje je negdje u drugoj polovini XVII vijeka svoje grijezdo svilo na tri mjesta u Crnoj Gori (Ljubotinj, Grbalj i Maine). U potrazi za boljim životom, tokom druge polovine XIX i u XX vijeka dolazi do iseljavanja pojedinih porodica iz Dubove, Lastve i Vrbice, tako da u navedenim selima Duletići više ne žive stalno.

Iako relativno malo bratstvo, Duletići su danas prisutni u brojnim gradovima širom naše bivše zajedničke države. Budva je – pri tome – bila najčešće odredište za trajno naseljavanje našeg bratstva. Međutim, osim u Budvi, Duletiće srijećemo u Kotoru, Herceg-Novom, Podgorici, Sarajevu, Rijeci, Beogradu, Banatskom Novom Selu, Feketićima i u Vrbasu.

Kod sastavljanja zastupanih genealoških tablica, koje su date u prilogu ove monografije, naslijedni rod je situiran u odnosu na Duletu Radojeva, rodonačelnika našeg bratstva, koji zauzima – razumije se – početnu rodoslovnu poziciju. To jedino nije slučaj kod grbaljskih Duletića, pošto su nam dalji generacijski pasovi ovog odlomka ostali nepoznati.

U nastojanju da se obuhvati što više relevantnih rodoslovnih podataka, kao i da se obezbijedi njihova što bolja preglednost, integrisanost i uvezanost, kod generisanja predmetnih tablica koristili smo boldovana i obična slova, različite boje slova i crtice kojima su neposredno povezani braća i sestre u pojedinom naslijednom redu. Na ovaj način je omogućeno lakše i jednostavnije praćenje kontinuiteta rodoslovnog grananja ljubotinjskih, grbaljskih i mainskih Duletića.

Najzad, prikazane genealoške sheme nazvane su po pripadajućem odlomku našeg roda, kao i po najmlađem muškom članu iz okvira te rodoslovne linije.

4. RIJEČ NA KRAJU

Rijetki su narodi poput nas Crnogoraca koji se sa tolikim pijetetom odnose prema svom porijeklu i precima, kao i želji i potrebi za uspostavljanjem što potpunijeg rodoslovnog stabla i genealoških tablica svog bratstva i plemena. Ova bratstvenička hronika je, upravo, dio naše kulture sjećanja, odnosno težnji za upoznavanjem porijekla, loze i genealogije roda Duletića.

Zbog oskudnosti sačuvanih istorijskih izvora i neminovnog blijedjenja kolektivnog pamćenja, ovaj rodoslovni zapis nije potpun i sveobuhvatan. U njemu je, pored imena odraslih muškaraca naročito u daljim generacijskim pasovima, velikim dijelom izostao ženski rodoslov bratstva, kao i izvjestan broj rano umrle djece. Stoga je zastupani zapis mnogo lakše kritikovati, nego što ga je bilo napisati, odnosno istražiti, sakupiti i provjeriti veliki broj rodoslovnih podataka i činjenica.

Time ne želim da se zaklanjam od mogućih primjedbi i kritika. Naprotiv, one su itekako poželjne i korisne. To je, upravo, i bio osnovni cilj hronike – da podstakne radoznanost šireg kruga bratstvenika i drugih zainteresovanih pojedinaca u pravcu opsežnijih pronicanja u istorijsko trajanje našeg bratstva, što bi u nekom budućem vremenu rezultiralo – dakako – potpunijim i cjelovitijim prikazom prošlosti ljubotinjskih, grbaljskih i mainskih Duletića.

Imajući u vidu dugi i prohujali period iza nas, nijedna knjiga do danas nije sve istražila, obuhvatila i precizirala, a najmanje ova. Stoga će svaka dopuna, nova informacija, ispravka i primjedba dobro doći.

I na samom kraju, što još reći. Možda se treba prisjetiti riječi legendarnog grčkog pisca Homera, koji je smatrao da se prošlost nalazi ispred nas, jer je vidimo, dok je budućnost iza nas, jer je ne vidimo. To znači da mi idemo natraške u budućnost, ne znajući kuda idemo. Jedini način da se orijentišemo u tom hodu unazad jeste da vidimo prošlost. Zbog toga je prošlost toliko važna. I zato je ova hronika nazvana „Tragom prošlosti Duletića“, kako bi – na neki način – pomogla u kreiranju i osvjetljavanju održive i prosperitetne budućnosti našeg mladog naraštaja, kome je – uostalom – i posvećena.

1. DULETIĆI IZ VRBASA KOJI VODE PORJEKLO SA LJUBOTINJA (po rodoslovnoj liniji Luke Davorinova Duletića)

**2.1. DULETIĆI IZ LASTVE GRBALJSKE
(po rođoslovnoj liniji Ilike Ivova Duletića)**

- 1) MILEŠA – pominje ga Petar I Petrović (1790)
IVO
- 2)
- 3) MILEŠA
(ož. sa IVO Dakonović)
- 4) JOVANA (JOKE) IVO DURO VUKO
(1866–1954, ud. za (1881–1916, ož. sa (dva puta se ženio, (ož. sa Jokom Vučetić,
Iva Vukadinovića) Gordanim Tičić) nije imao potomstvo) 1876–1959)
- 5) DRAGE BLAŽO ILJA MILICA
(ud. za Luku Radanovića) (1908–2002, ož. sa (1915–1944) (ud. za Ljubomira Marsenića)
- 6) LJUBICA VUKOSAVA IVO OLGA KOSOVKA
(r. 1928, ud. za (r. 1935–2009, ož. sa Dušankom (r. 1938, ud. za (r. 1947, ud. za
Spasoja Ercegovića) Blagojević, 1932–2013) Nika Milovića) Živorada Milinkovića)
- 7) ILJA
(r. 1965, ož. sa
Natašom Šerović, r. 1974)
- 8) SOFIJA MARTA
(r. 2005) (r. 2009)

**2.2. DULETIĆI IZ LASTVE GRBALJSKE
(po rodoslovnoj liniji pok. Niku Jovova Duletića)**

- 1) **GOŠO**
STANKO -----
(ož. sa Stanom Dakonović)
- 2) **DURO**
(1858–____?, kao udovac ož. sa
sa Stanim Stojanović, 1899–____?)
- 3) **PETAR (PETRO) ----- JOKE**
ivo
(1869–1939, ož. sa
Marom Vukicević)
- 4) **MARE ----- STANE ----- JOVO ----- MARKO ----- MITAR**
(1904–1972, ud. (1907–1984, ud. za (1895–1952, ož. sa (1898–1916) (1901–1967, ož. sa
za Iva Popovića) Sava Ćelkovića) Jokom Bojković) Stanom Radonić, a
potom sa Jokom
Donović, ____?–1996)
- 5) **NIKO**
(1920–2003, ož. sa
Marijom Simovom, 1928–2012)
- 6) **SONJA**
(r. 1962, ud. za
Radoja Lauševića)

**2.3. DULETIĆI IZ LASTVE GRBALJSKE
(po rođoslovnoj liniji Luke Dušanova Duletića)**

- 1) **JOVO**
(ož. sa Stanom Odalom)
- 2) **SAVO**
(1831–1911, ož. sa Ivanom Kapom, 1832–1902)
- 3) **STEVO** ----- **JANE** ----- **STANE**
(1867–1905, ož. Ivanom Popović, 1860–1945) (ud. za Iva Vazdana) (?–1945, ud. za Marka Vukićevića)
- 4) **MARE** ----- **JOKE** ----- **MARKO** ----- **MIHAJLO** ----- **IVANA**
(1890–?, ud. za Iva Nikaljevića, a potom za Milana Lazičića) (1886–1947, ož. sa Ilinkom Škuljetić, 1890–1916, a potom sa Gordanom Vukadinović, 1897–1955) (1895–1903) (1905–2000, ud. za Spasoja Radenovića)
- 5) **LAZO** ----- **LJUBO** ----- **STEVO**
(1911–1992, ož. sa Milicom Mitrović, 1924–1995)
- 6) **VERA** -- **SLAVICA** ----- **DANICA** ----- **MILAN** ----- **JOVAN** ----- **NIKOLA** ----- **SLAVKO**
(r. 1946) (r. 1949, ud. za Džona Samersa) (r. 1936, ud. za Radomira Spalevića) (r. 1938, ož. sa Marijom Bajković, 1933–2001) (r. 1940–1998, ož. sa Dujom Pivaš, 1946–1991) (1942–1943) (r. 1944, ož. sa Ljudmilom Antošuk, r. 1948)
- 7) **DANICA** ----- **LJUBO** ----- **DUŠAN** ----- **VESNA** -- **NADA** ----- **SONJA** ----- **JELENA**
(r. 1960) (r. 1967, ož. sa Božidarkom Vujičić, r. 1971) (r. 1963, ož. sa Anom Smolović, a potom sa Tamarom Krivokapić, r. 1971) (r. 1966) (r. 1970) (r. 1974, ud. za Radomira Markišića) (r. 1979)
- 8) **NIKOLA** -- **DANILO** -- **MILICA** ----- **MARIJA** -- **LUKA** -- **LJILJANA**
(r. 1997) (r. 1999) (r. 2006) (r. 2003) (r. 2004) (r. 2007) (r. 2007)

**2.4. DULETIĆI IZ LASTVE GRBALJSKE
(po rodoslovnoj liniji Miloša Markova Duletića)**

- 1) JOVO
(ož. sa Stanom Odalom)
- 2) SAVO
(1831–1911, ož. sa Ivanom Kapom, 1832–1902)
- 3) STEVO ----- JANE ----- STANE
(1867–1905, ož. Ivanom Popović, 1860–1945) (ud. za Iva Vazdana) (ud. za Iva Vukčevića)
MIHAJLO ----- IVANA
- 4) MARE ----- JOKE ----- MARKO ----- MIHAJLO ----- IVANA
(1890–____?, ud. za Iva Nikajevića, potom za Milana Lazkića) (1886–1947, ož. sa Ilinkom Škuletić, 1890–1916, a potom sa Gordanom Vukadinović, 1897–1955)
Vukadinović, 1897–1955
- 5) LAZO --- LJUBO ----- STEVO
(naslijedni rod za Laza i Ljuba je dat u tabeli br. 2.3)
- 6) MARKO ----- RADMILA
(r. 1959, ož. sa Slavicom Majdak, r. 1966)
- 7) MILOŠ ----- IVANA
(r. 1992) (r. 1997)

**2.5. DULETIĆI – „KOJOVIĆI“ KOJI SU SE POČETKOM
XX VIJEKA IZ MAINA PRESELILI U LASTVU GRBALJSKU**
(po rodoslovnoj liniji Mihaila Zoranova Duletića)

1)	IVAN	DULETA	MARKO
2)	VUKO		(naslijedni rod je dat u tabeli br. 3.2)
3)	KOJO		
4)	VULETA		
5)			
6)	MIJAT	ANDRIJA	STANKO (kaluder ISAIJA) ----- KOJO
7)	ANDRIJA	(pominje se 1809, ož. sa Marom Marković)	(naslijedni rod je dat u tabeli br. 3.1)
8)	KRSTO (1828–1908, ož. sa Stanom Marković)	DURO	MARIJA
9)	NIKO	(?–1881)	(1882–1961, ož. sa Gordonom Bauk, 1903–?)
10)	ANDRIĆ, 1873–1937	STANE	(1873–1965, ud. za Iva Liješevića)
11)	PETAR (PERO)	GORDANA	IVANA ----- JOVO ----- RADE ----- MILO
	(1898–1981, ož. sa Ljubicom Vukadinović, 1906–1982)	(1892–1980, ud. Bogetic)	(1904–1993, (za Jova, Rada i Mila nasljedni ud. za Boža Bauka) rod je dat u tabeli br. 2.6)
12)	MARKO ¹	BRANKO	KRSTO ----- DUŠAN ²
	(1927–2010, ož. sa Anom Lučić, r. 1932)	(r. 1928, ož. sa Milenom Milutinović, 1930)	(r. 1934–2001)
13)	PETAR ----- ZORICA	ZDENKA ----- ŽELJKO ----- LJILJANA	Desankom Marsenić, r. 1932)
	(r. 1957, ož. sa Stankom Lakicević, r. 1966)	(r. 1953, ud. Milivojević) sa Snežanom Duranović (r. 1956, ud. Jasnom Rafailović, r. 1966)	DRAGAN ----- ZORAN ----- JADRANKA (r. 1958, ož. sa Jasnom Rafailović, r. 1965)
14)	ANA -- JELENA	NADA -- BRANKO	(r. 1967, ož. sa Marinom Iva Armenka) Zvicer, r. 1981)
	(r. 1996) (r. 2003)	(r. 1999) (r. 2002)	OLGA -- IVAN -- DARIJA MIHAJLO (r. 2001) (r. 2001) (r. 2005)

¹ Ovom rodoslovnom redu treba priključiti kćerke PERA N. DULETIĆA – SLAVKU (1932–2015, ud. za Stretena Raškovića) i DESANKU (r. 1942, ud. za Branka Ivaničevića). Pošto u tablici nije bilo dovoljno prostora, zastupani podaci su dati u fuznoti.

² DUŠAN P. DULETIĆ je prvo bio oženjen sa Ani Matijašić (1939–1980), a potom sa Anticom Načinović (r. 1951). Iz prvog braka rodila mu se kćerka ASTRID (r. 1962), a iz drugog braka TEUTA (r. 1986).

**2.6. DULETIĆI – „KOJOVIĆI“ KOJI SU SE POČETKOM
XX VIJEKA IZ MAINA PRESELILI U LASTVU GRBALJSKU
(po rodoslovnoj liniji Nikole Aleksandrova Duletića)**

1)	DULETA	IVAN	MARKO
2)	VUKO		(naslednji rod je dat u tabeli br. 3.2)
3)	KOJO		
4)	VULETA		
5)			
6)	MIJAT	ANDRIJA	STANKO (kaluđer ISAIJA) --- KOJO
7)	ANDRIJA (pominje se 1809, ož. sa Marom Marković)		(naslednji rod je dat u tabeli br. 3.1)
8)	KRSTO		
9)	(1828–1908, ož. sa Stanom Marković)		
10)	NIKO	DURO	ANDRIJA --- MARIJA
	(1866–1947, ož. sa Marom Stanišić, 1873–1937)	(?–1881)	(1882–1961, ož. sa Gordonom Baulk, 1903–?)
			(1873–1965, ud. za Iva Liješevića)
11)	JOVO	RADE	MILO --- PERO
	(1895–1976, ož. sa Danicom Andrović, 1915–2008)	(1901–1991, ož. sa Stanom Đurić, 1904–1984)	(1911–1998, ož. sa Andom Bogetić, 1914–1997)
12)	BLAŽO	NIKOLA	ZORKA
	(1932–1949)	(1927–1994, ož. sa Nerinom Molan, 1929–2001)	(r. 1937, ud. za Boža Krapovića)
13)	MIRELA	ALEKSANDAR	
	(r. 1955, ud. Ignjatović)	(r. 1954, ož. sa Cmljkom Čerović)	
14)		DEJAN --- NIKOLA	(r. 1982) (r. 1984)

3.1. DULETIĆI – „KOJOVIĆI“ IZ MAINA (po rodoslovnoj liniji autora ove monografije i Petra Srđanova Duletića)

1)	DULETA		
2)	VUKO		
3)	KOJO		
4)	VULETA		
5)	IVAN	----- MARKO (naslijedni rod je dat u tabeli br. 3.2)	
6)	ANDRIJA		
7)	KOJO	----- STANKO (kaluđer ISAIJA) ³ ----- MIJAT (pominje se 1809)	
8)	STANKO ⁴	----- DURO (ož. sa Marom Božović, 1812–1897)	
9)	(1848–1894, ož. sa Ivanom Klać, 1860–1939)	NIKO ----- KOJO ----- RADE ----- ILIJA ----- JANE (1846–1919, ož. sa Ivanom Klać, 1860–1939)	(1845– <u>?</u> , ud. za Pera Radonića)
10)	STANE ----- MARE	----- DURO	
	(1895–1970, ud. za Marka Mihovića)	(1897–1983, (1903–1937, ož. sa Jokom Božović, Franetu))	(1906–1990, ož. sa Marom Ivanović, 1922–1981)
11)	STANE ----- LJUBICA	----- KRSTO	NIKO ----- VLADO
	(1924–2004, ud. za Vlada Radonića)	(1926–1946, ud. za Iva Markovića)	(r. 1947, ož. sa Mirjanom Gazdić, r. 1956) (r. 1952, ož. sa Ljubicom Knežević, r. 1952)
		Milosavom Dragnić, r. 1932)	
12)	VUKOSAVA ----- ZAGORKA	----- VESELIN	SRDAN ----- SVJETLANA
	(r. 1960, ud. za Vladimira Matkovića)	(r. 1963, ud. za Miodraga Boškovića)	(r. 1985) (r. 1990) (r. 1982, ož. sa Majom Vučković, r. 1985) (r. 1985, ud. za Lazara Vuksanovića)
13)	SOFIJA -- JULIJA		PETAR
	(r. 2011)	(r. 2013)	(r. 2013)

³ Mirsko ime kaluđera ISAIJE je najvjeroatnije bilo Stanko, od oca Andrije Duletića, iz ogranka „Kojovića“. Međutim, postoji i druga verzija, da je on zapravo Savo Vučetin Duletić iz ogranka „Vučetića“. Treba reći da ovu dilemu nijesmo uspjeli da razriješimo.

⁴ STANKO Đ. DULETIĆ je bio oženjen sa Ivanom Klać iz Brajića. Pošao je na rad u Carigradu, gdje je umro prirodnom smrću (1894). Poslije Stankove smrti, Ivana Klać je u Kotoru 1896. godine skopila civilni brak sa njegovim bratom Nikom Đ. Duletićem.

**3.2. DULETIĆI – „KOJOVIĆI“ IZ MAINA
(po rodoslovnoj liniji Danila Vladimirova Duletića)**

- 1) DULETA
2) VUKO
3) KOJO
4) VULETA
5) MARKO ----- IVAN
6) (_____?)
7) MARKO (pominje se 1809)
8) PERO
9) STANE ----- MARKO ----- MITAR
(1839-1908) (1850-1895, ož. sa Ivanom Marković, (1847-1902, ož. sa Ivanom
a potom sa Ivanom Duletić) Vukičević, 1857-1926)
10) SAVO ----- LAZAR ----- DRAGO ----- GORDANA ----- STANE ----- STANE ----- MARE
(1873-1892) (1885-1888) (1888-1954, ož. sa (1889-1903) (1894- ?,
Stanom Franetom, ud. za Iva (1874- ?,
1885-1967) Braića) ud. za Milana (1877-1949,
Liješevića) ud. za Nikica
Bjelicu)
11) MARKO ----- MARE ----- MITAR ----- ILIJA ----- JOKE ----- STANE
(1909-1918) (1911-1939) (1919-1990, ož. sa Milkom (1916-1927) (1923-1992, ud. za (1927-2007, ud. za
Cvjetković, 1922-2003) Dragišu Dragnića) Steva Kuzmana, a
potom za Marka Kuljaču)
12) BRANKO ----- TANJA
(1952-2001, ož. sa Gordonom Ivanišević, r. 1953) (r. 1947)
13) VLADIMIR ----- DEJAN ----- BOJANA
(r. 1983, ož. sa Ivanom Vlaović, r. 1984) (r. 1988) (r. 1989, ud. za Nikolu Kastratovića)
14) DANILO
(r. 2007)

**3.3. DULETIĆI – „VUČETIĆI“ IZ MAINA
(po rodoslovnoj liniji Nikole Petrova Duletića)**

- 1) DULETA
- 2) VUKO
- 3) VUČETA
- 4) (____?) --- (____?) - dva sina Vučete Duletića pominju se 1726.
(____?)
- 5) VUČETA (pominje se 1809)
- 6) VUKO (pominje se 1809, ož. sa Janom Markovićem)
- 7) PETAR (BELO) ----- OTAŠ (ož. sa Jovanom Krapovićem) (pominje se 1809)
(1806–1888, ož. sa Stanom (1809–1885, ož. sa Stanom (1805–1885, ož. sa Marijom (pog. 1869, ož. sa Janom
Kunjericom, 1803–1880) Knežević, 1823–1891) Vasović, 1835–1915) Božović, 1807–1897)
- 8) SAVO (NIKO) ----- ĐURO ----- RADOMIR (NIKO) ----- ĐURO ----- RADOMIR
(1852–1922, ož. sa Marom (1860–1917, ož. sa (1873–____?)
Franelom, 1857–1928) Ivanom Lučić, 1872–1947)
- 9) MARKO ----- LUKA ----- KRSTO ----- STANE ----- ANDE (1884–1962, ud.
(1888–1918, ož. sa (1879–1900) (1894–1952, ož. sa (1876–1948) (1884–1962, ud.
Gordanom Stanišić, Jokom Zec, 1892–1953) za Boža Zeca)
- 10) RAKO ----- MARE ----- DUŠAN ----- ANDE (1923–1997, ož. (r. 1924, ud.
(1919–1992, ož. sa sa Jovankom (r. 1924, ud.
Julijom Vučašinović, Stijović, r. 1930) za Gojka
1921–2013) Krapovića)
- 11) ANDE (1909–1911) (1921–2004, (1923–1997, ož.
(r. 1947, skl. brak sa (r. 1949, ož. sa Sonjom (r. 1958, ož. sa Suzanom (r. 1955, ud. za
Ratkom Ivanovićem) Đaletić, r. 1950) Stojanović, r. 1958) Prodanović, r. 1958) Nerkeza Kudru)
- 12) RADMILA ----- MILUTIN ----- ZORAN (r. 1953, ož. sa Petricom (r. 1958, ož. sa Suzanom (r. 1955, ud. za
LJILJANA (r. 1958) Stojanović, r. 1958) Prodanović, r. 1958) Nerkeza Kudru)
- 13) DUBRAVKA ----- PETAR ----- MILOŠ ----- DANILO --- MILENA (r. 1986) (r. 1993) SRĐAN --- MARINA (r. 1987) (r. 1993)
- 14) KRSTO -- NIKOLA (r. 2008) (r. 2011)

3.4. DULETIĆI – „PEROVIĆI“ IZ MAINA
 (po rođoslovnoj liniji Andrije Milova Duletića)

- 1) DULETA
- 2) VUKO
- 3) PERO
- 4) (_____?)
- 5) PERO
- 6) JOVO (pominje se 1809)
- 7) MILOŠ
- 8) ĐURO ----- SAVO ----- ANDRIJA
 (1827–1887, ož. sa Stanom
 Boretom, 1828–1893)
- 9) ILJJA (PURO)
 (1859–1926, ož. sa Marom Marković, 1860–1890,
 a potom sa Marijom Stanišić, 1874–1965)
- 10) ĐURO ----- JOKO ----- MILO ----- JOKE ----- NIKO ----- STANE ----- MARE ----- KRSTO
 (1882–1905) (1887–1914, ož. (1893–1970, ož. sa
 sa Gordanom Milicom Radonić,
 Marković, 1888–____?) 1912–1984) ud. za Krsta
 Kapisodu) (1895–1897) (1897–1974, ud. za Iliju
 Radonića) (1903–1962, ož. sa
 Milicom Franetom,
 Zeca) (1902–1996)
- 11) JOVANKA ----- BRANKO ----- DANICA ----- ZORKA
 (1935–2007, ud. za Milankom Joković, r. 1950) (1943–2003, ož. sa (1937–1999) (r. 1940, ud. za
 Dušana Krstičevića) NADA (r. 1972, ud. za
 Rajka) (r. 1926, ud. za
 Steva Ljubanovića)
- 12) MILO ----- BRANKA ----- RAJKA ----- SNEŽANA
 (r. 1968, ud. za (r. 1970, ud. za Marka (r. 1980, ud. za
 Zorana Kapisodu) Milicom Pinjatić, Kapisodu, a potom za
 r. 1985) Ljubana Ilića) Dana Burića) Borisa Marinovića)
- 13) KSENIJA ----- ANDRIJA
 (r. 2007) (r. 2011)

3.5. DULETIĆI – „PEROVICI“ IZ MAINA
 (po rođoslovnoj liniji pok. Dušana Vidova Duletića)

1)	DULETA	
2)	VUKO	
3)	PERO	
4)	(<u>PERO</u> ?)	
5)	PERO	
6)	JOVO (pominje se 1809)	
7)	MILOŠ	
8)	ANDRIJA	SAVO ----- DURO (naslijedni rod je dat u tabeli br. 3.4)
9)		(1825–1893, ož. sa Jovanom Gluščević, 1838–1886)
10)	VUKO ⁵	IVANA (1867– <u>?</u> , ož. sa Marom Marković, 1874–1914)
11)	MARE ----- JOVO	STANE (1897–1962, ož. sa Ikom Stojanović, 1897–1928)
12)	(1919–1994, ud. za Krstka Kapisodu)	DUŠAN ----- MILAN (MILO) (1923–1985, ož. sa Marijom Radonić, 1926–2011)
		DRAGICA ----- NADA (r. 1949, ud. za Veljka Javorina)
		(1951–2012, ud. za Miodraga Popivodu)

⁵ Mafija je, u Trstu, ubila VUKA S. DULETIĆA, kako bi mu opļačkala novac koji je namijenio za kupovinu brodske karte na putu za Ameriku.

3.6. DULETIĆI – „PEROVICI“ IZ MAINA (po rođoslovnoj liniji pok. Vojka Dušanova Duletića)

- 1) DULETA
2) VUKO
3) PERO
4) (PERO)?
5) PERO
6) JOVO (pominje se 1809)
7) MILOŠ
8) DURO ----- ANDRIJA ----- SAVO
(nasjedni rod je dat u tabeli br. 3.4) (1834- ?), ož. sa Stanom Prentović, 1838-1908) (nasjedni rod je dat u tabeli br. 3.5)
- 9) JOKE ----- VUKO (PURKO) ----- STANE
(1854-1951, ud. Šćepanović) (1859-1935, ož. sa Stanom Durić, 1867-1948) (1865-1932, ud. za Rada Pičana)
- 10) MARIJA ----- DUŠAN ----- ANDJE ----- JOKE ----- MILKA
(1890-1964, iz vanb. veze sa Jozipinom Bizjak rodio mu se sin) (1893-1955, ud. za Lazar Reljića) (1893-1955, ud. za Jova Petrovića)
- 11) VOJKO⁶
(1924-2013)

⁶ VOJKO D. DULETIĆ je bio poznati slovenački filmski režiser. Živio je i stvarao u Ljubljani, gdje je umro i gdje je sahranjen. Nije imao potomstvo.

**3.7. DULETIĆI – „PEROVIĆI“ IZ MAINA
(po rodoslovnoj liniji Miloša Vojislavova Duletića)**

- 1) **DULETA**
- 2) **VUKO**
- 3) **PERO**
(?)
- 4) **(?)**
- 5) **(?)**
- 6) **(?)**
- 7) **JOVO**
(pominje se 1809, ož. sa Mandom Knežević)
- 8) **MARKO**
(1803–1889, ož. sa Stanom Ivančević, 1807–1880)
- 9) **STANKO**
(1838–1888, ož. sa Stanom Radonić, 1831–1920)
- 10) **SIMO** ----- **IVANA** ----- **JKO** ----- **MARE** ----- **NIKOLA (NIKO)**
(ož. sa Grkinjom
Anom Marijom,
umro u Carigradu)
(ud. za Marka
P. Duletića)
(1869–1935, ož. sa Marijom
Stanišić, 1875–1948)
(1871– ?)
(nasljedni rod je dat
u tabeli br. 3.8)
- 11) **MARKO** ----- **ANDE** ----- **ILJA** ----- **BLAŽO** ----- **MARE** ----- **STANE**
(1899–1904) (1901–1965, ud.
za Jova Božovića) (1907–1952) (1919–2002, ož. sa
Marijom – Marom
Ljubanović, r. 1927)
(1910–1980, ud. za
Steva Pribilovića)
(1895– ?, ud. za
Marka Vukotića)
- 12) **DARE** ----- **LJUBICA** ----- **MIRKO** ----- **MILORAD** ----- **VOJISLAV**
(1947–1952) (1949–1965) (r. 1953, ož. sa Olgom
Knežević, r. 1962) (r. 1957, ož. sa Nevenkom
Markov, r. 1956) (r. 1959, ož. sa Jasminom
Vlatković, r. 1963)
- 13) **OLIVERA** ----- **ANA** ----- **GORAN** **ALEKSANDAR** --- **JELENA** **MILOŠ** --- **MILICA**
(r. 1983) (r. 1991) (r. 1985) (r. 1986) (r. 1988) (r. 1989) (r. 1994)

**3.8. DULETIĆI – „PEROVIĆI“ IZ MAINA
(po rodoslovnoj liniji Nika Stankova Duletića)**

- 1) **DULETA**
2) **VUKO**
3) **PERO**
4) **(_____?)**
5) **(_____?)**
6) **(_____?)**
7) **JOVO**
(pominje se 1809, ož. sa Mandom Knežević)
- 8) **MARKO**
(1803–1889, ož. sa Stanom Ivančević, 1807–1880)
- 9) **STANKO**
(1838–1888, ož. sa Stanom Radonić, 1831–1920)
- 10) **JOKO** ----- **NIKO** ----- **SIMO** ----- **MARE** ----- **IVANA**
(naslijedni rod je dat u tabeli br. 3.7) (1874–1938, ož. sa Marom Ivanović, 1880–1960) (umro u Carigradu) (1871–____?) (ud. za Marka P. Duletića)
- 11) **JOKE** ----- **GORDANA** ----- **STANKO** ----- **STEVO** ----- **JOVO** ----- **STANE**
(1902–1999, ud. za Rada Franetu) (1909–1997, ud. za Jova Radonića) (1906–1989, ož. sa Danicom Stanisić, r. 1928) (1904–1944) (1922–1924) (1922–1924) (1912–1982, ud. za Mila Zeca)
- 12) **NIKO** ----- **SOFIJA** ----- **OLGA**
(r. 1948, ož. sa Danicom Dapčević, r. 1953) (r. 1950, ud. za Lazar Dragnića) (r. 1954, ud. za Mustafu Alikavazovića)
- 13) **MIRJANA** ----- **VJERA** ----- **SLAVICA** ----- **SONJA**
(1976, ud. za Željka Jovićevića) (1978, ud. za Deja Rudovića) (1982, ud. za Slobodana Mugošu) (1987, ud. za Pera Jovanovića)

3.9. DULETIĆI – „PEROVIĆI“ IZ MAINA (po rodoslovnoj liniji Đorđa Žarkova Duletića)

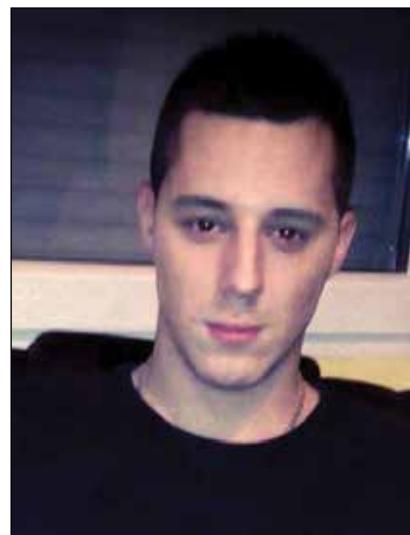
⁷ Ovom rodoslovnom redu treba priklučiti kćerku JOVA N. DULETIĆA – ANGELIJIU (1925–1927).

3.10. DULETIĆI – „PEROVIĆI“ IZ MAINA (po rođoslovnoj liniji Filipa Perova Duletića)

Luka Davorinov Duletić

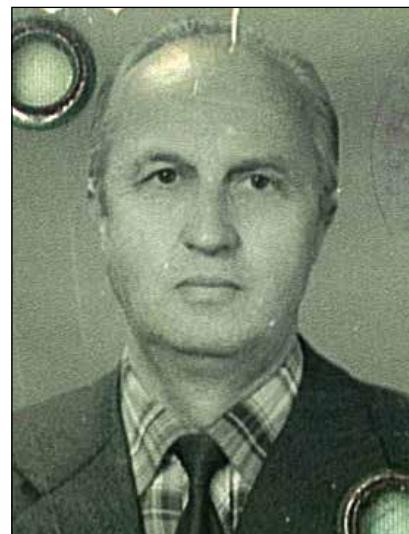
Nikola M. Duletić

Jovo N. Duletić

Milo N. Duletić

Niko J. I. Duletić

Dušanka i Ivo B. Duletić

Dušan Perov Duletić

Dragan K. Duletić

Ivan D. Duletić

Danilo Lj. Duletić

Nikola Lj. Duletić

Luka Dušanov Duletić

Blažo Jokov, Milo Purov i Dušan Vidov Duletić

Danilo V. Duletić

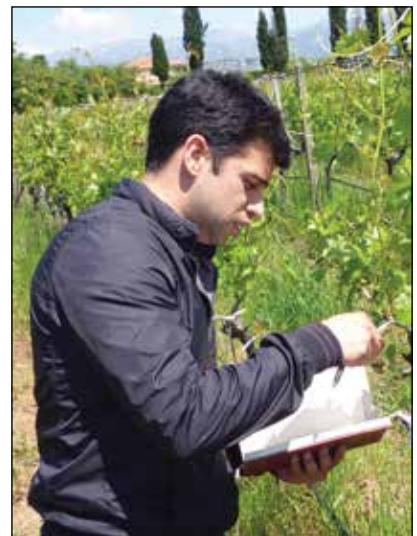
Bračni par Julija i Rako K. Duletić (nosioci Partizanske spomenice 1941)

Branko Milov Duletić sa
kćerkom Brankom

Branko Mitrov Duletić sa
sinom Vladimirom

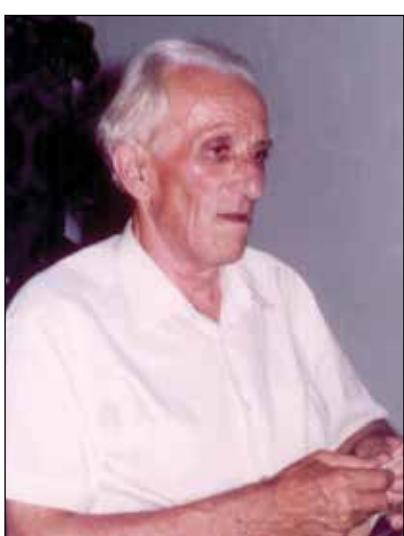
Dejan B. Duletić u
vinogradu

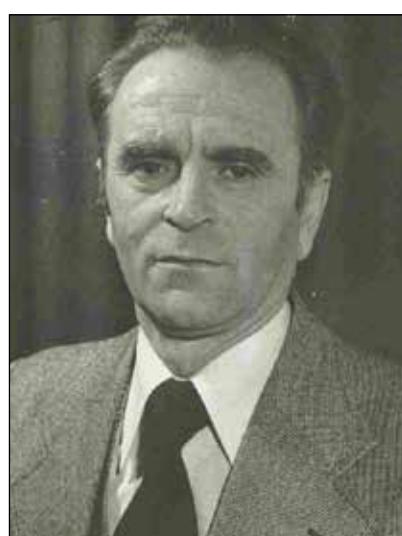
Dragica V. Duletić sa kćerkama Julijom i Sofijom

Đuro N. Đ. Duletić

Đuro N. P. Duletić

Dušan K. Duletić (nosilac
Partizanske spomenice 1941)

Dušan M. Duletić

Dušan Purov Duletić

Filip P. Duletić

Ilija M. Duletić (pog. 1944)

Jovo V. Duletić (pog. 1944)

Krsto I. Duletić

Krsto P. Duletić

Krsto S. Duletić

Ksenija i Andrija M. Duletić

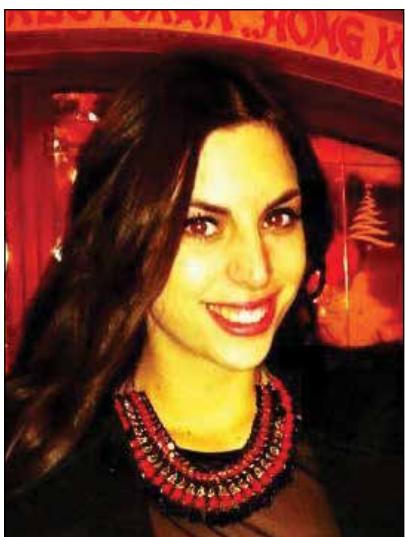
Maja i Srđan V. Duletić sa sinom Petrom

Mare Đ. Duletić

Marija – Mare B. Duletić

Marija N. Duletić

Marko P. Duletić

Milan M. Duletić (2001–2013)

Milo J. Duletić (pog. 1945)

Milorad P. Duletić

Mirko S. Duletić

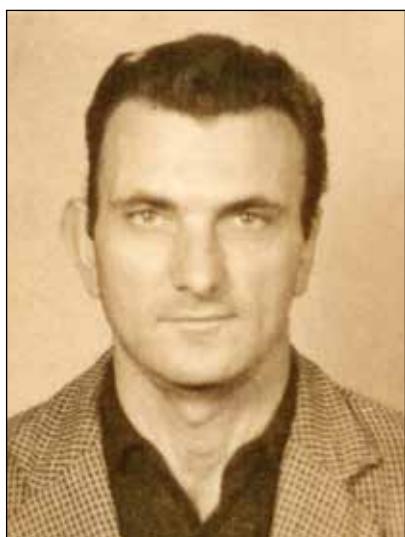
Mitar D. Duletić

Nevenka M. Duletić

Niko Đ. Duletić

Niko J. N. Duletić

Niko P. Duletić

Niko S. Duletić

Pero M. Duletić

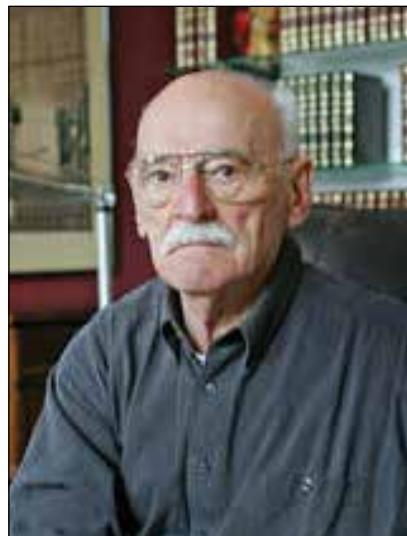
Rajko D. Duletić

Stane M. Duletić

Vido V. Duletić

Vojko D. Duletić

Žarko Đ. Duletić

Zoran R. Duletić

Jelena M. Duletić

LITERATURA I IZVORI

1. Batrićević, Đuro: *Dobrovoljci u oslobođilačkim ratovima Crne Gore 1875–1918*, Podgorica, 1997.
2. Crnogorčević, Mladen: *Crkve i manastiri u općini budvanskoj*, Zadar, 1901.
3. Cvjetković, protosinđel Kiril: *Avtobiografija, fototipsko izdanje*, priredio za štampu Maksimović Goran, Herceg-Novi, 2004.
4. Drašković, Nebojša: *Čevsko Zaljuće i Donji Kraj – sela u plemenu Ozrinići*, Beograd, 1999.
5. Duletić, Dimitrije: *Neobjavljeni rukopis o bratstvu Duletići*.
6. Duletić, Marko S.: *Neobjavljeni rukopis o bratstvu Duletići*.
7. Duletić, Vlado Đ.: *Zapisi sa kamena crnogorskog*, Budva, 2011.
8. Duletić, Vlado Đ.: *Govor neostvarenih snova*, Budva, 2013.
9. Erdeljanović, Jovan: *Stara Crna Gora*, Beograd, 1926.
10. Grupa autora: *Vukotići*, Beograd, 2001.
11. Grupa autora: *Buronji*, 1990.
12. Ivanović, don Krsto: *Ljetopis Budve*, nastao 1650.
13. Ivanović, Marko Đ.: *Primorci pod crnogorskim barjakom*, Budva, 2007.
14. Ivanović, Marko Đ.: *Izvještaj gradonačelnika Budve Stefana Ljubiše zapovjedniku Dalmacije cesarsko-kraljevskom maršalu Vagneru, 24. oktobra 1869. godine*, CANU, Glasnik odjeljenja umjetnosti, knjiga 9, Titograd, 1989.
15. Kapisoda-Stanjević, Ljubomir: *Stanjevići – stogodišnja rezidencija dinastije Petrović*, Cetinje, 1998.
16. Kovijanić, Risto: *Pomeni crnogorskih plemena u kotorskim spomenicima (XIV–XVI vijek)*, knjiga I, Cetinje, 1963.

17. Liješević, Peko i Živković, Dušan: *Oslobodilačka borba u istočnoj Boki (Budva, Kotor, Tivat)*, SUBNOR Budve, Kotora i Tivta, 2006.
18. Luketić, Miroslav: *Budva–Sv. Stefan–Petrovac, Budva – Cetinje*, 1966.
19. Ljubiša, Stjepan M.: *Šćepan Mali, Pripovijesti crnogorske i primorske*, Titograd, 1988.
20. Marković, Momir M.: *Crnogorski rat*, treće dorađeno izdanje, Podgorica, 1996.
21. Matičarska služba opštine Budva: *Knjige rođenih, vjenčanih i umrlih poslije 1869. godine*.
22. Milošević, Miloš: *Hajduci u Boki Kotorskoj (1648–1718)*, Titograd, 1987.
23. Milović, Jevto M.: *Petar I Petrović Njegoš – pisma i druga dokumenta, građa: (1780–1820)*, knjiga 1, Titograd, 1987.
24. Milović, Jevto M.: *Zbornik dokumenata iz istorije Crne Gore (1685–1782)*, Cetinje, 1956.
25. Nakićenović, pop Sava: *Boka – antopogeografska studija*, Beograd, 1913.
26. Opštinski odbor SUBNOR-a Budve: *Pali za slobodu 1941–1945*, Budva, 1984.
27. Pavićević, Branko: *Sazdanje crnogorske nacionalne države 1796–1878*, Istorija Crne Gore, knjiga četvrta, tom prvi, Podgorica, 2004.
28. Pejović, Đordije D.: *I seljavanja Crnogoraca u XIX vijeku*, Titograd, 1962.
29. Pejović, Milovan P.: *Pleme Komani*, Cetinje, 1976.
30. Rastoder, Šerbo: *Skrivana strana istorije*, tom drugi, Bar, 1997.
31. Redakcija za istoriju Crne Gore: *Istorija Crne Gore*, knjiga 3, Titograd, 1975.
32. Stanojević, Gligor: *Šćepan Mali*, Beograd, 1957.
33. Vukotić Čevski, Đorđe: *Pleme Čevljani ili Ozrinići*, Beograd, 1998.
34. Vuković, Čedo: *Petar I Petrović – Poslanice*, Cetinje, 1993.

BILJEŠKA O AUTORU

Vlado Đ. Duletić je rođen 1952. godine u Duletićima kod Budve. Osnovnu školu je završio u Budvi, a gimnaziju na Cetinju. Na Ekonomskom fakultetu u Titogradu diplomirao je 1975. godine.

U svojoj bogatoj radnoj karijeri obavljao je niz odgovornih poslova u turističkoj privredi, opštini Budva i u poslovnom bankarstvu. Sada se nalazi na dužnosti zamjenika direktora preduzeća „Mediteran reklame“ u Budvi.

Pored ostalog, bavi se naučnim i publicističkim radom u oblasti turizma i zaštite i valorizacije prirodne, kulturne i istorijske baštine Budve i Crne Gore. Do sada je objavio četiri publikacije: „Budva od mita do stvarnosti“ (2010), „Budvanski turizam i održivi razvoj“ (2011), „Zapis sa kamena crnogorskog“ (2011) i „Govor neostvarenih snova“ (2013).

Svoje stručne rade, eseje, zapise i putopise objavljuje u dnevnom listu „Vijesti“, časopisu za turizam, ekonomiju, ekologiju i kulturu „Putovanja“, kao i u časopisu za lokalnu samoupravu i zaštitu kulturne baštine „Komuna“. Član je Matice crnogorske.

Živi, istražuje i piše u Budvi.

